

Torsdagen den 27 november

Kl. 12.00–18.33

§ 1 Val av ordförande och ledamöter i Statsrådsarvodesnämnden

Från konstitutionsutskottet hade följande skrivelse kommit in:

Till riksdagen

Statsrådsarvodesnämnden består enligt 13 kap. 14 § riksdagsordningen av en ordförande och två andra ledamöter. De väljs var för sig av riksdagen efter ett ordinarie val till riksdagen för tiden till dess att ett nytt val till nämnden har ägt rum. Suppleanter ska inte utses. Val av ledamöter bereds av konstitutionsutskottet (tilläggsbestämmelse 13.14.1).

Konstitutionsutskottet föreslår enhälligt att riksdagen för tiden till dess nytt val har ägt rum till ordförande i Statsrådsarvodesnämnden omväljer f.d. kanslichefen Ove Nilsson och till ledamöter omväljer f.d. hovrättspresidenten Gunnel Wennberg och f.d. riksdagsdirektören Anders Forsberg.

Stockholm den 18 november 2014

På konstitutionsutskottets vägnar

Björn von Sydow

vice ordförande

Konstitutionsutskottet hade enhälligt föreslagit att riksdagen för tiden till dess nytt val ägt rum i början av nästa valperiod skulle omvälja f.d. kanslichefen Ove Nilsson till ordförande i Statsrådsarvodesnämnden och f.d. hovrättspresidenten Gunnel Wennberg och f.d. riksdagsdirektören Anders Forsberg till ledamöter i Statsrådsarvodesnämnden.

Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och valde därmed *till dess nytt val ägt rum i början av nästa valperiod* till

ordförande i Statsrådsarvodesnämnden

Ove Nilsson, f.d. kanslichef

ledamöter i Statsrådsarvodesnämnden

Gunnel Wennberg, f.d. hovrättspresident

Anders Forsberg, f.d. riksdagsdirektör

§ 2 Val av ordförande och ledamöter i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna

Från konstitutionsutskottet hade följande skrivelse kommit in:

Till riksdagen

Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna består enligt 13 kap. 16 § riksdagsordningen av en ordförande och två andra ledamöter. De väljs var för sig av riksdagen efter ett ordinarie val till riksdagen för tiden till dess att ett nytt val till nämnden har ägt rum. Suppleanter ska inte utses. Val av ledamöter bereds av konstitutionsutskottet (tilläggsbestämmelse 13.16.1).

Konstitutionsutskottet föreslår enhälligt att riksdagen för tiden till dess nytt val har ägt rum till ordförande i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna omväljer f.d. generaldirektören Anders Lindström och till ledamot omväljer f.d. chefsjuristen Christina Striby samt att som ny ledamot i nämnden väljer f.d. justitierådet Marianne Eliason.

Stockholm den 18 november 2014

På konstitutionsutskottets vägnar

Björn von Sydow

vice ordförande

Konstitutionsutskottet hade enhälligt föreslagit att riksdagen för tiden till dess nytt val ägt rum i början av nästa valperiod skulle omvälja f.d. generaldirektören Anders Lindström till ordförande i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna samt omvälja f.d. chefsjuristen Christina Striby till ledamot i nämnden och välja f.d. justitierådet Marianne Eliason till ny ledamot i nämnden.

Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och valde därmed *till dess nytt val ägt rum i början av nästa valperiod till*

ordförande i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna

Anders Lindström, f.d. generaldirektör

ledamöter i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna

Christina Striby, f.d. chefsjurist

Marianne Eliason, f.d. justitieråd

§ 3 Anmälan om återkallelse av motion

Talmannen meddelade att han avskrivit den av Adnan Dibrani (S), Hans Hoff (S) och Jennie Nilsson (S) i skrivelse den 25 november återkallade motionen 2014/15:1185.

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2014/15:142

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:142 Försämringar i tågtrafiken mellan Sandviken och Stockholm

av Emma Wallrup (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 december 2014.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 24 november 2014

Näringsdepartementet

Anna Johansson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 5 Svar på interpellation 2014/15:131 om EU:s klimatmål inför de internationella klimatförhandlingarna

Svar på

interpellationer

Anf. 1 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack, Annie Lööf, för en viktig interpellation i ett ärende som nu är högaktuellt när det återstår bara några dagar innan toppmötet i Lima börjar. Annie Lööf har frågat mig hur jag avser att agera för att begränsa klimatkonsekvenserna av den stora tilldelningen av gratis utsläppsrätter till länder som Polen.

Vid Europeiska rådet i oktober bestämdes att utsläppen inom EU ska minska med minst 40 procent till år 2030, och att detta ska ske genom utsläppsminskningar både i den handlande och i den icke-handlande sektorn. EU:s målsättning har tagits emot positivt i de internationella klimatförhandlingarna.

Skrivningen om minst 40 procent är viktig då regeringen anser att 40 procent är en för låg ambition och att EU bör höja den totala ambitionen till 50 procent i enlighet med EU:s ansvar och förmåga. Regeringen anser att en ambitionshöjning bör påbörjas redan innan Parismötet 2015, och att detta genomförs via internationella krediter och genom inhemska åtgärder i enskilda medlemsstater.

Vid Europeiska rådet beslutades också att medlemsstater med en lägre bnp per capita än 60 procent av genomsnittet inom EU fortsatt ska kunna dela ut en andel av utsläppsrätterna gratis i syfte att modernisera sin energiproduktion. Trots att Sverige och andra medlemsstater var kritiska var detta en förutsättning för att kunna nå en överenskommelse vid den här tidpunkten. Jag delar interpellantens oro för vad detta kommer att innebära då det ännu inte tydliggjorts att den fria tilldelningen endast ska kunna stötta modernisering som ligger i linje med EU:s långsiktiga klimatmål. Det kvarstår att tydliggöra vad beslutet kommer att innebära i detalj. Regeringen kommer därför i det vidare arbetet med tilldelningsregler att

verka för att detta undantag kommer att användas till verklig modernisering i form av energieffektivisering och förnybara bränslen.

Regeringens hållning är att regler för EU ETS så långt som möjligt ska vara harmoniserade inom EU. Med olika regler för olika medlemsstater i EU ETS ökar också risken för snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden. Detta måste också beaktas i det vidare arbetet med tilldelningsregler.

Anf. 2 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Alla som lyssnar här i dag kan nog vara eniga om en sak: Åsa Romsons svar är väldigt långt ifrån den retorik som Miljöpartiet använde mot mig och Centerpartiet i valrörelsen.

Min slutsats av statsrådets svar är att regeringen inte har en aning om hur man ska rädda den situation som man själv har försatt sig i. Regeringen har ställt sig bakom ett EU-beslut som ger Polen gratis utsläppsrätter utan att samtidigt ställa upp begränsningar för hur dessa utsläppsrätter kan användas. De krav som statsrådet nu pliktskyldigt nämner skulle regeringen självfallet ha fört fram under själva förhandlingarna, inte nu i efterhand när de stora ramförhandlingarna redan är avslutade.

Nu ser vi i praktiken vad det innebär att Sverige har en oförberedd vänsterregering som saknar gemensam miljöpolitik, och vårt klimat blir den stora förloraren. Jag tycker att det är uppseendeväckande att Miljöpartiet stöder den här politiken.

Men om jag ändå ska försöka förstå varför Miljöpartiet kunde ställa sig bakom denna politik tror jag att det handlar om brist på erfarenhet. Som så ofta tidigare gick Miljöpartiets strategi ut på att plocka inrikespolitiska poänger snarare än att uppnå reella resultat på EU-nivå. Miljöpartiets främsta kännetecken är trots allt att man sätter plakatpolitik framför resultat för miljön.

I EU-sammanhang är det nämligen helt nödvändigt att komma med förslag som andra länder ser en chans att ställa upp på, som gör att det blir möjligt att ta steg framåt. Det gäller förslag som inte skrämmer andra länder till ett fullständigt avståndstagande. Annars är man inte ens med på spelplanen. Är man inte ens med på spelplanen vinner den sida som har lägst ambitioner, i det här fallet Polen.

Ett exempel på Miljöpartiets kärleksförhållande till plakatpolitik är inställningen till tyskt kol. I valdebatterna var Miljöpartiet ständiga följeslagare en kolbit som skulle symbolisera Vattenfalls investeringar i kolkraft.

Nu är det Miljöpartiet som tillsammans med Socialdemokraterna är ansvarigt för styrningen av Vattenfall. Före valet var vi från Alliansens sida tydliga med att vi ville sälja Vattenfalls utomnordiska delar och därmed kolkraften. I och med att Vattenfalls vd Magnus Hall nu förbereder en försäljning är detta en fråga som återigen blir aktuell. Det verkar dock vara ännu en fråga där Socialdemokraterna och Miljöpartiet har olika ingångsvärden. Miljöpartiet har tidigare sagt att man vill stänga ned Vattenfalls kolkraft helt medan Socialdemokraterna varit ytterst otydliga med vad de faktiskt vill med Vattenfall.

Så till Miljöpartiet, den ena delen av regeringen, och deras politik gällande kolkraft. Med Miljöpartiets politik skulle statskassan åsamkas en förlust på upp emot 30 miljarder kronor. För att riktigt förstå hur mycket 30 miljarder kronor är kan jag säga att det motsvarar vad regeringen satsar

på energiforskning under 23 år eller hela Åsa Romsons miljöbudget under drygt fyra år. Jag blir därför orolig över de inre slitningar som finns i regeringen gällande kolkraften, för det kräver beslut under den närmaste tiden. Än så länge är det väldigt oklart vad den samlade regeringen tycker i frågan.

När jag nu har vice statsminister och klimat- och miljöminister Åsa Romson här tänkte jag passa på att fråga henne: Kommer regeringen att sälja Vattenfalls utomnordiska del och därmed kolkraften i Tyskland, eller kommer regeringen att gå på Miljöpartiets linje att stänga ned verken och medvetet skicka en räkning på runt 30 miljarder kronor till skattebetalarna?

Anf. 3 STINA BERGSTRÖM (MP):

Herr talman! För några veckor sedan var jag i Polen. I den lilla staden där jag tillbringade några kyliga höstdagar fanns en omisskännlig doft i luften. Det luktade kol. Det luktade brinnande och glödande kol. Även på många andra sätt var det tydligt att Polen ligger långt efter Sverige när det gäller klimat- och miljöarbetet. På gatorna gick bilar på tomgång, huset vi bodde i var dragigt och dåligt isolerat och i affärerna fick man förgäves leta efter miljömärkta varor.

Polen är ett land som hamnat på efterkälken i klimatarbetet. Polen är också ett land med lägre levnadsstandard än många andra EU-länder. De polska politikerna menar att de behöver dela ut utsläppsrätter gratis för att kunna modernisera sin energiproduktion, för att gå över till något annat än kol.

Jag kan förstå upprördheten över att andra EU-länder köpte Polens underskrift med gratis utsläppsrätter när EU:s klimatmål för 2030 beslutades vid sena nattmanglingar för några veckor sedan. Men jag kan också förstå att det var nödvändigt. Att EU nu reser till klimatmötet i Lima med ett gemensamt mål, ett bindande mål för minskande koldioxidutsläpp på minst 40 procent till 2030, är en styrka. Om Europeiska rådets möte i oktober hade slutat på en lägre nivå eller, vilket hade varit ännu värre, inte kommit fram till ett gemensamt mål hade det varit en katastrof.

Jag är en av de riksdagsledamöter som kommer att åka till Lima och ingå i den svenska delegationen. Det är första gången jag ska delta. Jag håller som bäst på att sätta mig in i hur förhandlingarna går till och vad som är viktiga pusselbitar på mötet i Lima, så att mötet blir ett steg i rätt riktning för att nå en bra uppgörelse i Paris nästa år.

Det känns som om förutsättningarna för Limamötet är bättre än för COP-mötet i Warszawa förra året. Vid gårdagens Foresseminarium om klimatförhandlingarna, som för övrigt vår klimat- och miljöminister inledde, berättade WWF:s klimatexpert Stefan Henningsson varför WWF tillsammans med Greenpeace, Jordens Vänner, Naturskyddsföreningen och andra frivilligorganisationer tågade ut från mötet i protest. Han sa: Botten var nådd. Vi hade nått en gräns där vi var tvungna att reagera. Aldrig tidigare har kontrasten mellan den långsamma takten och den hastighet som krävs för att bekämpa den globala uppvärmningen varit större.

Jag hoppas slippa ett sådant protesttåg i Lima. Jag har förstått att frågan om internationell finansiering är en viktig pusselbit i förhandlingarna. Därför vill jag fråga klimat- och miljöministern hur hon har agerat och tänker

agera i den frågan. Hur rika länder ska hjälpa fattiga länder att minska sina utsläpp är också en fråga.

En helt annan fråga för mig är vem som sedan ska kunna tillgodoräkna sig utsläppsminskningarna i sin bokföring. Är det rätt att vi i Sverige ska kunna tillgodoräkna oss utsläppsminskningar i andra delar av världen för att uppnå våra åtaganden? Den förra regeringen tyckte att det var okej. I sitt mål om 40 procents minskning till år 2020, räknat från 1990, menade regeringen Reinfeldt att det var okej att upp till en tredjedel av minskningarna görs i andra, fattigare länder i världen. Miljöpartiet och Socialdemokraterna, som nu sitter i regeringen, delar inte den inställningen.

Jag vill fråga ministern hur det nu antagna EU-målet är utformat. Är det så att det gemensamma 2030-målet, som är antaget, skulle kunna urholkas genom att EU tillgodoräknar sig utsläppsminskningar i Asien, Afrika och Amerika?

Anf. 4 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Annie Lööf för interpellationen och Åsa Romson för svaret. Det är viktigt att sätta press på regeringen inför klimattoppmötet i Lima. Jag ska själv resa dit, ditskickad av mitt parti, Vänsterpartiet. Det har varit rätt mycket oklarheter om vad det är för målsättningar som gäller för den nya S-MP-regeringen beträffande klimatpolitiken, både på Sverigenivå och på EU-nivå. En del av dessa frågor återkommer jag till i min interpellationsdebatt senare i eftermiddag.

Vid EU-nämndens sammanträde i mitten av oktober, då Stefan Löfven skulle bringa klarhet i vilken position Sverige skulle ha på EU-toppmötet, alltså vilka klimatmål den svenska regeringen skulle företräda på klimattoppmötet, var det allt annat än tydligt. Det var kort och gott ett extremt taffligt och amatörmässigt hanterande av de viktiga frågorna. Det måste sägas, och därför är den här interpellationen viktig.

När Stefan Löfven till slut kom fram till vilken position den svenska regeringen skulle driva sa han att det var 50 procents utsläppsminskningar till 2030, helt och hållet på hemmaplan. Borgarna tillsammans med Sverigedemokraterna fick igenom en lägre ambitionsnivå, och det var den som Stefan Löfven tvingades åka ned till Bryssel och framföra. Jag förstår därför inte hur Annie Lööf kan säga att regeringen har sänkt ambitionsnivåerna i klimatpolitiken när de till slut faktiskt lade fram en högre klimatmålsättning på EU-nivå än det som Alliansen och Sverigedemokraterna föreslog.

Ännu märkligare blir det, Annie Lööf, när du kritiserar den uppgörelse som har träffats av Europeiska rådet. Det gjorde även vi i Vänsterpartiet. Vi kritiserade det eftersom det innebar totalt sett sänkta ambitionsnivåer, till exempel blev målsättningen för energieffektivisering ännu lägre än ursprungsförslaget. Och mycket riktigt kommer Polen tillsammans med en del andra östeuropeiska länder att få utsläppsrätter gratis ända fram till 2030. Under 15 långa år kommer EU att dela ut utsläppsrätter gratis till deras kolbränning och andra tunga industrier.

Vi i Vänsterpartiet sade att det var helt oacceptabelt, och vid telefonmötet den 24 oktober röstade vi mot förslaget. Vi var det enda parti som röstade mot det. Ni röstade inte mot det, Annie Lööf. De andra borgerliga partierna röstade inte mot det. Därför tycker jag att det är märkligt att du

gör en så stor affär av detta i din interpellation då ni ju inte röstade nej till det förslag som till slut gick igenom i Bryssel.

I den överenskommelse som träffades i Bryssel lade man till en ny artikel – jag tror att vi kan kalla den artikel 1 eftersom den finns i början av texten – där det står att man kan revidera klimatöverenskommelsen. Vi i Vänsterpartiet var kritiska till det eftersom vi är rädda att ambitionerna kommer att sänkas ytterligare. Men det går att använda en sådan revideringsklausul till att höja ambitionerna.

Min konkreta fråga till klimat- och miljöminister Åsa Romson är: Kommer ni att använda den klausulen för att försöka skärpa ambitionerna i EU:s klimat- och energipaket för klimatpolitiken till 2030?

Anf. 5 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Ett stort tack till de engagerade ledamöterna! Vi är i mångt och mycket överens, vilket jag är väldigt glad för. I internationella klimatsammanhang träffar jag kolleger som minsann inte är bortskämda utan debatterar helt andra saker i sina parlament, till exempel huruvida klimatfrågan över huvud taget är viktig. Jag är väldigt mån om att vi behåller skärpan i debatten och försöker driva på med näbbar och klor i alla möjliga sammanhang. Så viktig är klimatfrågan.

Det är också viktigt att vi får en internationell process för förhandlingar. Det är visserligen inte det enda som kommer att lösa klimatproblemen. Det tas oerhört många viktiga initiativ på lokal och nationell nivå, även av företag och branschorganisationer. Men de internationella förhandlingarna håller ihop det. Och just nu är läget det att olika viktiga aktörer måste lägga manken till om det ska hända någonting i de här förhandlingarna.

Jag skulle vilja få tydliggjort här i kammaren vad Annie Lööf skulle ha tyckt om EU inte hade fattat något beslut om sina klimat- och energimål i oktober. Det skulle ha betytt att EU och vi från Sverige hade åkt till Lima utan att det funnits några som helst målsättningar på bordet.

Sverige har inga 2030-mål. Sverige har inte ens fått ett 2050-mål formellt i den här kammaren, trots att vi har en ganska långtgående vision som vi i stor utsträckning delar. Vi har inte haft någonting att bidra till. Det har varit den enskilt svåraste faktorn i alla internationella klimatförhandlingar som jag har följt, att inte viktiga aktörer och länder stigit fram tidigt och sagt: Ja, vi vill gå åt det här hållet.

Det finns ett parti här som inte håller med, men de flesta svenska partier är helt ense om att EU:s ambitioner på klimatsidan om minst 40 procents minskning till 2030 är för låga. Vi vill höja ambitionerna. Vi har landat i en gemensam position inför mötet i Lima. I EU-nämnden rådde bred enighet om att Sverige ska driva på för att EU:s position i Lima ska vara att man ska ha ett ambitionshöjande element. Det är viktigt för hela den internationella processen. Det är också viktigt för EU.

Jag skulle vilja fråga om man hade velat säga nej den där natten, som Vänsterpartiet gjorde. Ledamöterna i EU-nämnden, pådrivna bland annat av Centerpartiets ledamot, kunde inte komma överens utan uppehåll i ungefär 45 minuter ganska sent på natten 27 EU-ledare som var benägna att nå en uppgörelse och fatta ett beslut. Till slut lade de fyra allianspartierna ned sin röst.

Prot. 2014/15:28

27 november

Svar på

interpellationer

Jag blir inte riktigt klok på detta. Ville ni att Sverige skulle bromsa, lägga in veto och säga nej till ett klimatbeslut i EU, som Vänsterpartiet ville, för att det var en för dålig uppgörelse? Annie Lööf påpekade att gratis utsläppsrätter till Polen är ett otyg. Vi vet i dag ännu inte riktigt om de kan användas även till den gamla kolkraften, som är oerhört försåtlig. Eller ville ni att vi skulle få ett beslut i EU? Detta beslut har omfamnats internationellt som en väldigt viktig injektion. Jag skulle vilja få svar från Annie Lööf på frågan om hon hade velat stå upp för ett nej inför rådets beslut i oktober.

Ledamöterna har ställt väldigt många frågor, och jag återkommer till dem senare. Jag har tagit upp det jag tycker är kärnfrågan.

Vi är väldigt överens om problemet med kolet. Det är ingen nyhet att det svenska energibolaget Vattenfall har varit engagerat i kol i Tyskland och Polen väldigt länge. Detta är ett stort problem. Inte minst kommer en ambitiös klimatpolitik att tvinga kolkraftverken till ett stort omtänk. Det kommer inte att vara lönsamt och bör inte vara lönsamt på längre sikt att driva kolkraftverk i Europa, för då är vi rökta i klimatpolitiken.

Anf. 6 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag är fascinerad över att Åsa Romson inte lyckas svara på min fråga på fyra minuter. Jag ställde frågan vilken den samlade regeringens linje är angående hur man ska göra för att få ned utsläppen i Europa genom kolkraften i Tyskland, som Vattenfall äger. Är det genom att stänga kolkraften, som Miljöpartiet vill, eller är det genom någonting annat och diffust, som Socialdemokraterna vill? Jag tycker att den här kammaren förtjänar att få veta det, för det är viktigt kopplat till miljö- och klimatambitionerna i Sverige och EU. Jag hoppas att Åsa Romson svarar på frågan.

Jag tänkte svara på Åsa Romsons fråga. Jag är mycket väl medveten om hur de internationella och europeiska förhandlingarna går till inom miljö och klimat. Som bekant satt vi vid makten under åtta år och drev då ett ambitiöst arbete. Inför toppmötet i Köpenhamn 2009 hade EU en ambition om att man skulle kunna höja sina ambitioner efter toppmötet. Problemet är att den regering som Miljöpartiet och Åsa Romson nu ingår i har lyckats sänka de svenska målsättningarna i den europeiska kontexten. Man har också lyckats ge gratis utsläppsrätter till Polen. Dessutom har man skrivit under på att man efter toppmötet i Paris nästa år om möjligt kan justera ned de europeiska målsättningarna ytterligare. Det står i rak motsättning till hur den tidigare alliansregeringen agerade i frågan.

Jag kan garantera dem som nu lyssnar att tonen var något annorlunda för några månader sedan, då Miljöpartiet var i opposition och krävde olika saker av den då sittande regeringen. Jag är den första att skriva under på att det är viktigt med ett brett samförstånd och ett stort miljöengagemang. Det ska vara resultat snarare än plakat. Det är därför det är så intressant att se hur nu Miljöpartiet formerar sig i regeringsställning. De kan inte ge några besked, och de lägger sig på lägre nivåer än de alliansmålsättningar som de tidigare har kritiserat.

Jag skulle vilja fråga Åsa Romson vad hon tycker om Stefan Löfvens analys av läget efter toppmötet. Sedan ni tillträdde från vänsterregeringens sida har ni nämligen ägnat tiden åt att sänka de svenska och europeiska klimatambitionerna. När statsministern åkte ned till sitt första toppmöte

med sina europeiska kolleger ställde han sig bakom den uppgörelse jag precis redogjort för. I medierna sa statsministern då att han var nöjd med resultatet och att han med glädje konstaterade att EU fått ett klimatramverk som gett unionen en position inför klimatförhandlingarna. Vice statsminister Åsa Romson sa dock mycket riktigt att det här var en besvikelse, att EU:s målsättning hade behövt vara betydligt tuffare för att EU skulle kunna ta ett större ansvar för den omställning som krävs.

Instämmer vice statsministern nu i statsministerns uttalande? Han är nöjd och glad över resultatet i förhandlingarna. Eller har vice statsministern en annan uppfattning än statsministern? Är hon fortfarande besviken över den överenskommelse som regeringen som helhet ställt sig bakom och som innebär att Polen får frikort att skita ned under tio år genom gratis utsläppsrätter?

Anf. 7 STINA BERGSTRÖM (MP):

Herr talman! Det är fascinerande att lyssna till Annie Lööf och det höga tonläge hon har efter att hennes parti i åtta år suttit med i en regering som prioriterat ned klimatpolitiken. De flesta av de förslag som alliansregeringens egen klimatberedning föreslog 2008 gick direkt ned i Reinfeldts papperskorg. Men den centerledda utredning om en fossiloberoende fordonsflotta som kom förra året går nu ett bättre öde till mötes, eftersom många av den utredningens förslag redan stod på Miljöpartiets och Socialdemokraternas att-göra-lista för en bättre klimatpolitik.

Transporterna står för 30 procent av Sveriges inhemska klimatutsläpp. Läger vi till våra flygresor och sjöfarten börjar vi närma oss hälften av våra klimatutsläpp. Samarbetsregeringen har redan lagt fram flera viktiga åtgärder i höstens budget för att minska utsläppen, både från trafiken och från andra sektorer. Det är viktigt att höja Sveriges klimatambitioner av flera anledningar. Det gör oss också starkare och trovärdigare som föregångare och pådrivare i klimatförhandlingarna.

Jag vill fråga vår klimat- och miljöminister Åsa Romson vilka politiska åtgärder som är viktigast att vidta nu för att öka ambitionen för Sveriges klimatpolitik.

Anf. 8 JENS HOLM (V):

Herr talman! Annie Lööf är fascinerad över att klimat- och miljöministern inte svarar på hennes frågor. Jag är fascinerad över att Annie Lööf inte svarar på mina frågor, så jag tar dem igen. Hur, Annie Lööf, kan ni i Centerpartiet komma till slutsatsen att regeringen har sänkt klimatambitioner på EU-nivå? Regeringen vill minska utsläppen med 50 procent till 2030. Ni ville minska utsläppen med 40 procent till 2030. Sedan ville ni köpa internationella krediter för 10 procent också.

Jag förstår inte hur ni får ihop det till en ambitionssänkning. Jag förstår inte heller hur du får ihop det när du kritiserar överenskommelsen så ihärdigt, vilket vi i Vänsterpartiet också gör. Varför röstade ni då inte emot den?

Jag tror att du har fel i din slutsats, Åsa Romson. Ibland är ett förslag så genomuselt att någon måste stå upp och bara säga nej. Det förslag om klimatmålen till 2030 som EU-toppmötet röstade om var så urvattnat och dåligt att något land borde ha röstat nej.

Då hade man fått ta ett omtag och fått rösta vid ett senare tillfälle. Det hade då blivit så, precis som du säger, att man åkt till Lima utan målsättningar för 2030. Men det är inte så att EU inte har några klimatmål över huvud taget.

EU har alltid lyft fram sina klimatmål till 2020 på de internationella klimattoppmötena. Vi i Vänsterpartiet tycker att de har varit för lågt satta. Men det blir felaktigt när du försöker beskriva det som att detta var enda chansen att anta målsättningar för EU.

Det har varit många andra gånger då toppmöten havererat när man ska fatta ett beslut därför att medlemsländer har varit missnöjda. Sverige borde ha stått upp för klimatet i det här fallet. Det gjorde vi tyvärr inte.

Anf. 9 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det är sannerligen ett brett spektrum med frågor. Jag ska försöka att svara på ledamöternas frågor, men jag är också glad att jag kommer att återkomma till detta under flera interpellationsdebatter.

Regeringens linje om Vattenfall är helt enig. Det var två olika frågor som var ställda till statsministern och mig som gällde förhandlingen. Vi har vid flera intervjutillfällen sagt väldigt tydligt att vi delar linjen att det var väldigt viktigt att få till ett beslut.

Det är jag tyvärr ledsen att behöva säga att vi i regeringen blev ensamma om den natten i EU-nämnden. Vi fick inte stöd från allianspartier och Centerpartiets representanter i EU-nämnden att det var viktigt att fatta ett beslut, utan man fegade och lade ned rösterna.

Det var viktigt att få ett beslut. Med det var vi nöjda. Däremot var slutet svagt. Det var en besvikelse. Det borde ha varit kraftfullare. Jag har all respekt för att det kan finnas uppgörelser som är så urvattnade att man bör ställa sig upp och säga nej, Jens Holm. Ni från Vänsterpartiet tyckte att det var ett läge där det var så urvattnat att man var tvungen att säga nej.

Vi har sett det utifrån konsekvenserna, och de hade blivit ganska stora. Vi hade inte fått möjligheten att sätta igång med Limaförhandlingarna på allvar. Vi hade riskerat, tror jag, en process som möjliggör ett avtal i Paris nästa år. Om detta kan man göra olika bedömningar. Men det är min ärliga och trovärdiga bedömning.

Herr talman! Jag fick en fråga som också interpellanten ställde om Sveriges ökade klimatambitioner. Regeringen har ökade klimatambitioner. Vi ser fortfarande att vi behöver stärka de internationella förhandlingarna. Där är jag glad att bygga på en lång historisk grund för svensk engagerad miljö- och klimatpolitik internationellt. Men jag ser också att vi behöver stärka arbetet hemma.

Vi behöver stärka genom att öka klimat- och miljöinvesteringarna i Sverige. Det gör vi i den budget som riksdagen just nu diskuterar med ungefär 4 miljarder av reformutrymmet. Vi behöver för att stärka just de internationella förhandlingarna tydliggöra stödet från Sverige till den internationella klimatfinansieringen. Det är en nyckel för att få fler länder med på båten och, i ärlighetens namn, ett globalt avtal i Paris.

Jag blir fortfarande inte riktigt klok, eftersom Annie Lööf inte svarar på frågan, på om Centern egentligen hade velat ha ett beslut eller inte. Den ordinarie beslutsprocessen med EU:s klimat- och energipolitik skulle ha varit klar i mars förra året. Hela den processen har i stort sett legat under

den period när alliansregeringen och Centerpartiet har varit ansvariga för frågorna.

Jag är medveten om att vi har haft en tät dialog. Vi har till stora delar varit eniga under en lång del av processen. Sverige måste ligga på och driva på och täppa till de hål som finns när det gäller kolkraft i Europa och säkerställa att klimatambitionerna hålls väldigt högt.

Vi har haft olika sätt att driva det på. Alliansregeringen drev det som att man var nöjd med 40 procents minskning till 2030 men att man ville säkerställa de internationella krediterna, medan den socialdemokratiska och miljöpartistiska samarbetsregeringen i stället hade velat se högre ambitioner totalt sett.

Det är en lägre ambitionsnivå som man tvingar Sveriges regering att åka till Bryssel med när man röstar på det sätt man gör i EU-nämnden. Det ansvaret ligger hos de ledamöter som sitter där och röstar.

Jag fick från ledamoten Bergström en fråga om inriktningen för hur man ska räkna utsläppsrätter. Det är väldigt viktigt att vi nu övergår till det system som EU har slagit fast. De klimatambitioner som man anger ska man ha en strategi för att genomföra inhemskt. Sedan ska man ha kompletterande strategier med klimatfinansiering och internationella mekanismer för att stödja tekniköverföring och fattiga länder.

Anf. 10 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag vill inledningsvis tacka Åsa Romson för en bra och viktig debatt. Det är intressant att se hur Miljöpartiet vänder och vrider sig i regeringsställning. Man sänker ambitionerna – för det gör man, Jens Holm. Man gav ett sifferbingobesked, om ni minns. Det var två olika besked som man ville förankra i EU-nämnden, och ett var att stödja kommissionens förslag. Nu lägger man sig till och med under det om förhandlingarna brakar samman nästa år i Paris.

Det är intressant att se hur Miljöpartiet agerar i regeringsställning. Man ger gratis utsläppsrätter för Polen. Det är bitter ironi, skulle jag vilja säga. Man sänker klimatambitionerna. Nu förs det till och med samtal internt i Miljöpartiet om att överge sin bensinskattelinje. Man har insett att den inte håller. På många punkter överger nu Miljöpartiet sin gröna profil när man sätter sig i regeringsställning.

Det är viktigt att fokusera på resultat snarare än prat. Därför är jag stolt över att vi under Alliansens tid lyckades bli EU-bäst på andel förnybar energi i energisektorn. Vi lyckades kraftigt öka miljöbilarna i Sverige från 23 000 till nästan 700 000. Vi gjorde steg för steg skyddad skog, satsade på havet och stärkte både den biologiska mångfalden och den förnybara energin men också transportsektorn.

Mycket mer behöver göras. Men det är ingen bra första höst för Miljöpartiet i regeringen när man steg efter steg både sänker ambitionerna och inte kommer överens med Socialdemokraterna. Återigen, Åsa Romson: Första frågan gällde kolkraften i Tyskland, eller för den delen i Polen. Vad är regeringens samlade åsikt om Vattenfall? Ska kolkraften säljas, eller ska den stängas ned? Jag tycker att vi förtjänar ett svar.

Anf. 11 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! I grundfrågan om ägarstyrning av Vattenfall, Annie Löf, ved du mer än många andra här i salen med fog vad en minister kan antyda

om den ägarstyrningen i ett öppet samtal här i kammaren. Jag kan garantera att det är gemensam linje från regeringen när det gäller att säkerställa att vi får ett energibolag med en tydligare politisk styrning och också ett bolag som gör verklighet av att dra energisystemen åt en hållbar riktning.

Man kan inte säga att det var någon fjäder i hatten för Centerpartiets energistyrning av Vattenfall att man både påbörjar projekteringen och lämnar in ansökan om ny kärnkraft i Sverige och har starka planer på att utöka sin kolkraft i Tyskland. Det är utökningar som innebär planer på utsläppsökningar redan efter 2030. Det är årtal där Miljöpartiet är tydligt med att EU och EU:s klimatpolitik måste tydliggöra att det inte kan vara aktuellt.

Vi kan inte i Europa tydliggöra gentemot resten av världen att vi tar klimatproblemen på allvar om vi inte samtidigt är med och har en ambitiös klimatpolitik på hemmaplan. De steg som man har tagit i de klimatbeslut som man nu fattade kan vi i kammaren vara ense om var för små, men de gick åt rätt håll.

Herr talman! Jag har i debatten inte fått något svar på om Centerpartiet hellre hade sett att Sverige lagt sitt veto och stoppat de klimatbeslut som man nu fattade under hösten och som ändå gör att EU har ett klimatmål till 2030. Det är helt nödvändigt när vi nu går in i de internationella förhandlingar som vi ska ha och som jag kommer att leda Sveriges delegation i till Lima.

Jag välkomnar en debatt här i kammaren om hur vi ytterligare kan skärpa EU:s klimatpolitik tillsammans. Jag hoppas därmed få stöd från Centerpartiet för att vi kommer att arbeta vidare för tilldelningsregler som tar bort undantagen. Det gäller att skärpa reglerna så att det inte ska vara möjligt för Polen eller någon annan att använda gratis utsläppstilldelning till annat än att modernisera sin energitillförsel i enlighet med beslut.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2014/15:119 om hot mot småskalig vattenkraft

Anf. 12 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Vi går från en större energi- och klimatdebatt till en som kanske är lite mer preciserad. Annika Qarlsson har frågat mig hur jag och regeringen ser på den småskaliga vattenkraften samt om jag och regeringen är beredd att ta initiativ till någon generell åtgärd med anledning av tillståndprocesserna.

Vattenkraften i stort spelar i dag en central roll för Sveriges förnybara elförsörjning både som enskild produktionskraft och vad gäller stora och medelstora kraftverk, som regler- och balanskraft. En fortsatt hög produktion av vattenkraft är en viktig del i arbetet med att motverka klimatförändringar och en förutsättning för att uppnå en ökad andel el från förnybara energikällor såsom vind- och solkraft. Den småskaliga vattenkraften står för en mindre del av produktionskraften medan den stora och medelstora vattenkraften står för strax under 98 procent av den totala produktionen. Den småskaliga vattenkraften kan dock ha viss betydelse ur effektsynpunkt. 100 procent är ju mer än 98 procent.

Den fysiska påverkan från vattenkraften på vattendragen kan dock innebära stora konsekvenser för ekosystem och biologisk mångfald. De flesta svenska vattenkraftverk och regleringsdammar har, precis som Annika Carlsson påpekar, endast prövats enligt äldre bestämmelser – det stora flertalet enligt 1918 års vattenlag. Det är alltså för nästan 100 år sedan. Dessa äldre rättigheter och tillstånd innehåller sällan villkor om hänsyn till naturmiljön. De villkor som ändå finns fokuserar många gånger på kompensation för förlust av fiske genom krav på utsättning av odlad fisk.

Som Annika Carlsson påpekar tillsatte den förra regeringen en utredning för att se över reglerna om vattenverksamheter. Utredningen fick i uppdrag att ta fram förslag till ändringar som säkerställer att alla tillståndspliktiga vattenverksamheter har tillstånd i överensstämmelse med de miljökrav som ställs i miljöbalken och att de lever upp till de krav som följer av EU:s rättsliga åtaganden i fråga om vattenkvalitet och påverkan på djur- och växtlivet. Förslagen från Vattenverksamhetsutredningen har skickats ut på remiss och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan.

Länsstyrelserna i hela landet har tillsynsansvar över all vattenverksamhet inom sina respektive län. Jag ska påpeka att den tillsynen sker i enlighet med sedan länge beslutade regelverk. Tillsynen kan inte ske utifrån vad som föreslås i ett ännu inte färdigberett utredningsbetänkande. Vad gäller en länsstyrelses agerande i egenskap av tillsynsmyndighet i ett enskilt ärende är det inget som jag kan kommentera eller påverka med mindre än att jag utövar ministerstyre.

Om det däremot skulle vara så att de olika länsstyrelserna skiljer sig åt i fråga om sin generella tillsyn av vattenverksamhet är detta något som jag är beredd att titta närmare på.

Anf. 13 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Runt om i Europa utvecklar man den småskaliga vattenkraften. I Sverige finns ett fåtal som satsar rejält, till exempel Ålem Energi i Blomstermåla, men de allra flesta moderniserar i liten skala. Ett företag som levererar kontrollutrustning till upprustning av äldre vattenkraftverk har lyckats växa från 20 till 30 anställda. Detta är alltså även en jobbfaktor.

Bara i Västra Götaland finns 300 småskaliga vattenkraftverk som har drygt 100, 200 eller 500 år på nacken. I Sverige finns fantastiska möjligheter till utveckling om signalen blev tydlig att man är önskvärd och att man är en del av lösningen – inte ett problem. Förslagen i Vattenverksamhetsutredningen som nu bereds kan bli dödsstöten för många av de små vattenkraftverken.

Men redan nu finns ett annat reellt hot. Det har gjorts en särskild satsning på länsstyrelsernas tillsyn med fokus på kraftverk, dammar och vattenreglering. Det är delvis resultatet av den som gör att vi står här i dag. Ett drygt trettiotal av Västra Götalands 300 småskaliga vattenkraftverk har fått krav på miljöprovning eller utrivning och återställning hem i brevlådan.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har med sitt agerande missat intentionerna i satsningen. I den skrivelse som lades på riksdagens bord när satsningen på länsstyrelsernas tillsyn gjordes står att Naturvårdsverket, Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Havs-

och vattenmyndigheten och länsstyrelsen ska tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen i ansökningsmål enligt miljöbalken.

Men regeringen skriver också inför denna tillsyn om omprövning av tillstånd på myndighetens initiativ: ”En sådan omprövning är en ingripande tvångsåtgärd, men får inte leda till att verksamheten inte längre kan bedrivas eller avsevärt försvåras.”

Det trettiotal verksamheter i Västra Götaland som har fått delgivningsbeslut aviserar att kraven inte är möjliga att uppfylla. Vid de tillsynsbesök som har gjorts har vattenkraftsägarna efterlyst dialog med länsstyrelsen, men de upplever inte att det har hörsammats. Alla jag har mött är helt på det klara med att man ska vara beredd att vidta de faktiska åtgärder som krävs för att möta de krav som ställs, bara man får reda på vad det i så fall är man behöver göra. Det man däremot vänder sig mot och inte ser sig ha möjlighet att uppfylla är kravet på nyprövning av tillstånd, för verksamhet som man sedan länge har bedrivit inom lagens ramar, till kostnader som vid beräkningar av de samlade kostnaderna landar på uppåt 700 000 kronor per tillstånd. I ett exempel handlar det om två tillstånd som krävs på drygt 400 000 vardera på en årsomsättning på 1 ½ miljon. Det är orimliga summor.

De signaler jag får från de små vattenkraftsägarna är att de är beredda att vidta de faktiska åtgärderna. Vi satsar gärna pengar för att göra det möjligt att fortsätta att samexistera, säger de. Med rätt använda resurser kan både miljönytta och samhällsnytta utvinnas i stället för att man mal ned det i byråkratiska kvarnar.

Det finns en avgörande princip som jag vill ställa en följdfråga till klimat- och miljöministern om. Anser statsrådet att det är en omprövning som i den aviserade skrivelsen till riksdagen står fast, eller är det en nyprövning som krävs? Anser statsrådet att detta är rimliga kostnader att ålägga småföretagare för att de ska kunna fortsätta bedriva verksamhet som sedan länge har varit inom lagens ram?

Jag blir lite tveksam när jag läser svaret, så jag ställer återigen frågan: Hur ser statsrådet och den svenska regeringen på vikten och värdet av den småskaliga vattenkraften?

Anf. 14 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Jag vill först tacka Annika Carlsson för en viktig interpellation. Jag tror att detta är någonting som vi måste diskutera. Från Folkpartiets utgångspunkt ser vi när det gäller prövning av vattenkraft att det är viktigt att vi nu kommer fram och får ändamålsenliga omprövningsprocesser så att även vattenkraften kan uppfylla de krav som finns i miljöbalken. Man måste få det prövat så långt det är möjligt.

Annika Carlsson tar upp en situation som uppkommer. Också jag har besökt en hel del småskaliga vattenkraftverk och sett att de hamnar i något slags vanmaktssituation. De får krav på sig som inte är möjliga att uppfylla. Jag tror inte att någon egentligen är ute efter att man ska göra processen i sig så kostsam och omfattande att verksamheten slås ut. Då har man inte vunnit någonting, för det finns många verksamheter där man med enkla medel och till kostnader som klart understiger själva prövningskostnaden skulle kunna göra oerhört stor miljönytta och helt enkelt lösa problematiken. I de flesta fall finns det sidoflöden och sådant som man skulle kunna utnyttja ganska bra i de här kraftverken.

Jag tycker att vi har hamnat i något slags moment 22. Här vill vi väl, och vi har en process på gång för att få fram ändamålsenliga prövningsprocesser. Samtidigt pågår en utslagning av verksamheter som mycket väl skulle kunna leva vidare och uppfylla kraven när det gäller både biologisk mångfald och ekosystem i övrigt.

Vi hoppas verkligen att den fortsatta beredningen av själva Vattenverksamhetsutredningen och annat som pågår kan ge ändamålsenliga processer i framtiden. Men det hjälper tyvärr inte dem som råkar ut för omprövning nu. Det blir på något vis ett moment 22; antingen går man med på en omprövning eller får krav på sig att driva ut sin anläggning. Och det är lika kostsamt. Verksamhetsutövaren hamnar som sagt i en vanmaktssituation.

Jag är medveten, ministern, om att vi inte kan börja med ministerstyre mot Länsstyrelsen i Västra Götaland eller någon annan länsstyrelse heller. Men detta är ändå statens förlängda arm. Och nu ser man enskilda människor som känner att det inte finns någon som helst dialog, att deras synpunkter inte går fram. I det sammanhanget kan man som politiker bli lite ledsen. Man ser att detta inte kan vara meningen. Det kan inte vara detta som vi ville ha när vi skapade de här lagarna.

Detta handlar dessutom inte bara om elproduktion. Det handlar mycket om bygder med kulturhistoria och kulturhistoriska sammanhang där man har haft verksamhet under lång tid. Sedan är vi säkert helt eniga om att vi måste komma bort från alla verksamheter som är prövade enligt 1918 års lagstiftning. År 1918 hade vi fortfarande dödsstraff i det här landet, och kvinnor hade inte börjat rösta ännu. Det är alltså ganska länge sedan.

Anf. 15 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Herr talman! Interpellanten tar upp en mycket angelägen fråga som inte heller är av alltför irrelevanta energipolitiska mått. I dag är produktionen från småskalig vattenkraft över fyra terawattimmar elenergi, och det alstras från ungefär 2 000 småskaliga vattenkraftsstationer. Effektmässigt ligger man ungefär i paritet med den sammanlagda effekten från en kärnkraftsreaktor. Det torde ha viss betydelse för de behov som ändå finns i vår kraftbalans även vintertid.

På många av de platser där det i dag finns kraftverk har energin utnyttjats under mycket lång tid. På vissa av platserna kan utnyttjandet av vattnet spåras ända till medeltiden. Således är det även en del av vår kulturhistoria. Då utnyttjades vattnet främst till kvarnar, sågar, stampar och andra vattenverksamheter. Förr utnyttjades vattnet, dammar och andra fallhöjder i större utsträckning än i dag på vissa platser.

Många av vattenkraftverken är dock även strömkraftverk som inte reglerar någon vattennivå utan släpper igenom samma mängd vatten som de tar emot. Således är de direkt beroende av det vattenflöde som råder i vattendraget.

De småskaliga vattenkraftverken är ofta placerade på landsbygden, och de intäkter som ändå genereras är för många helt avgörande och nödvändiga för den övriga näringsverksamhet som man bedriver jämte kraftproduktionen. Den är inte kärnverksamheten för de allra flesta som håller på med detta, utan man har ett starkt beroende av just de intäkterna eftersom man i sin verksamhet kan ha gjort sig oberoende av kostnaden för elenergi eller av den extra intäkten för att hålla verksamheten igång.

Vad gäller nyprövning av tillstånd har ändå 97 procent av kraftverken och regleringsdammarna gamla tillstånd på vilka man bedriver sin verksamhet. Det hinder som finns i dag är att omfattande nyprövningar av befintliga tillstånd väntar, oavsett storleken på produktionen. Producenten får då betala motpartens kostnader för såväl utredningar som advokater och ombud, oberoende av storlek. Även om det är en liten anläggning som genererar energi till ett ekonomiskt värde av kanske 10 000–20 000 kronor kan man förvänta sig kostnader på 200 000–500 000 kronor för tillståndsprövningen. Och då är det inte heller säkert att man kan få tillståndet. Man har alltså gjort en jättesatsning och får ingenting tillbaka. Ingen är beredd att chansa på det sättet över huvud taget.

Problemet i sammanhanget är just att prövningen kan kosta i praktiken hur mycket som helst. Den kostar lika mycket för de allra minsta kraftverken som för de största. Vi tycker att det är en orimlig ordning att kostnaden för nyprövning inte står i relation till produktionskapaciteten. De allra minsta aktörerna kan inte avkrävas samma mått eftersom de har helt andra förutsättningar.

Det är intressant att veta hur man ser på det. Är de miljöförbättrande åtgärderna intressanta, och bör fokus ligga på dem? Eller ska man köra över dem som trots allt har gamla tillstånd och tvinga dem till nyprövningar som inte leder till någon miljöförbättring? Borde inte fokus tvärtom ligga mer på att de ekonomiska insatserna görs för miljöförbättrande åtgärder?

Anf. 16 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag vill tacka Annika Qarllsson för en viktig interpellation. Jag vill även tacka statsrådet för svar på densamma.

Jag vill understryka det som har sagts och det som Annika Qarllsson tar upp i interpellationen. Jag vill också ta upp det som Lars Tysklind var inne på, nämligen att det här även har en kulturhistorisk dimension.

På den svenska landsbygden har vi odlingslandskap, ängar, hagmarker och annat. Men vi har även kvarndammsmiljöer och gammal vattenbruksmiljö som egentligen har samma funktion som en ekhage eller något annat. Och man skulle aldrig komma på tanken att ålägga markägaren att hugga ned ekarna. Detta är lite grann i samma dimension. Och för oss som bor på landsbygden är det viktigt att belysa även den aspekten.

Även rimligheten har nämnts, och man har påpekat att tillstånden kanske kostar mer än hela företaget omsätter. Det är alltså totalt orimliga kostnader. Jag utgår från att man är medveten om det på något sätt när man hanterar utredningen. Statsrådet säger också att utredningen har varit på remiss och att den bereds för närvarande. Jag utgår då från att de värsta avarterna i utredningen hanteras.

Liksom Annika Qarllsson mycket riktigt påpekar finns det också ett närmare hot. Det är det som Länsstyrelsen i Västra Götaland ägnar sig åt när de i dag realiserar kraven i utredningen trots att det mycket riktigt står i statsrådets svar att man naturligtvis inte kan ha en tillsyn som grundar sig på en utredning som inte är färdigberedd.

De enskilda människorna och de enskilda familjerna i det här fallet lider kval i dag och har en väldigt svår situation. De har svårt att sova och svårt att veta om deras företag ska kunna fungera ifall de får ett sådant brev i brevlådan. Det här är en akut situation.

Jag väljer att tolka statsrådets svar positivt. Det öppnar ändå för att man skulle kunna se över ifall det finns länsstyrelser som agerar utanför sin roll och gör saker som de kanske inte har fog för egentligen. Jag skulle vilja uppmana statsrådet att ta till sig det och se över det så fort som möjligt. Nu är nämligen enskilda företagare, enskilda familjer och enskilda människor rädda för att gå och hämta posten i postlådan. Så ser verkligheten ut i dag.

Anf. 17 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag vill tacka för mycket engagerade inlägg av riksdagsledamöter från olika delar av Sverige som har erfarenhet av lokala förhållanden. Sverige är onekligen ett land som är rikt på vattendrag, och genom historien har man också byggt välstånd och företag kring dessa vattendrag. Det är vi eniga om.

Jag är glad att höra att det finns en bred samsyn kring att man med rätt åtgärder kan få både miljönytta och samhällsnytta. Jag tror att det var Annika Qarlsson som sa det. Tyskland påpekade även att de moderna miljökraven är vettiga och att vi behöver stå upp för dem. Det är nämligen inte rimligt att bygga dagens verksamheter på obefintlig kunskap. Inte minst när det gäller biologisk påverkan har ju kunskapsläget gått framåt enormt.

Framför allt har också lagstiftaren, det vill säga riksdagen, varit väldigt tydlig sedan 1918 och framåt med att man på miljöpolitikens område försöker hitta en väg där vi får hållbara verksamheter i flera delar.

Herr talman! Jag kan konstatera att några av de problem som har tagits upp handlar om att vi i delar av den småskaliga vattenkraften har flera vattenföretag som helt saknar tillstånd. I stället bygger de på en urminnes hävd och reglering, och Mark- och miljööverdomstolen slog 2012 fast att den typen av urminnes hävd i de småskaliga vattenföretagen inte är att klassas som ett tillstånd.

Med den lagstiftning vi har betyder detta att man behöver skaffa ett tillstånd. Att man försöker komma från ett tillståndslöst förhållande till ett reglerat förhållande är inte konstigare än vid vilken annan modern reglering som helst. Det behöver man göra på olika sätt.

Vi vet att reglering av vattendrag, stora eller små, har en enorm påverkan på den biologiska mångfalden, och jag skulle här i kammaren vilja upplysa om den enorma folk rörelse som finns runt våra vattendrag och möjligheter till vandrande fisk. Det handlar om turistindustrin men också om de stora rekreativvärdena i sport- och fritidsfiske som många i vårt land nyttjar. De är väldigt måna om att vi tar tag i den allvarliga miljöinverkan som störningar i den biologiska mångfalden i de strömmande vattendragen är.

Till detta kommer att vi har tvingande EU-lagstiftning och vattendirektivet som hänger över.

Det finns onekligen, herr talman, stora kulturella värden, och det finns viss energiproduktion från dessa småskaliga vattenkraftverk. Men vi måste hantera detta i ett sammanhang så att vi i en reglerad form kan balansera olika värden mot varandra. Den gällande lagstiftningen, som jag ändå hör att ledamöterna starkt står bakom – att dagens miljökrav enligt miljöbalken ska ha effekt – kommer då att betyda en omvandlingsprocess i flera sådana här företag.

Jag är mycket tacksam för de inspel som görs kring hur man uppfattar länsstyrelsens tillsyn runt om i landet. All tillsyn i Sverige från myndigheter ska ske på ett professionellt sätt. Det handlar om dialog, det handlar om effektivitet och det handlar inte minst om att vara tydlig. Jag tar med mig detta för att se om det finns felaktigheter i den proceduren.

Anf. 18 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Tack till alla meddebattörer som också har varit ute och besökt dessa verksamheter och med egna ögon sett den förtvivlan som finns hos dessa personer. Tack också till statsrådet, som jag ändå tycker lyssnar in och försöker förstå vad det är vi har mött och nu försöker beskriva.

Den sista delen är rätt intressant. Jag tror inte att någon av de småskaliga vattenkraftsägarna som jag har mött motsätter sig en utveckling av atrikedomen eller ansvaret att säkerställa den.

När det kommer till exempelvis Nossan kan vi dock konstatera att det tidigt i dess flöde finns ett stort och högt vattenfall som gör att det inte spelar någon roll hur många trappor vi bygger. Fisken kommer inte förbi ändå. Det är inte dämmena som är bekymret där, men det kan behövas andra insatser och åtgärder. Jag konstaterar också att Nossan, trots att den har varit reglerad i över 500 år, beskrivs som ett av Europas mest artrika vatten.

Därför blir det lite intressant när man från en länsstyrelse går ut och säger att så här ska det vara, för så här var det en gång. Men här finns miljöer som har vuxit fram under århundranden, som är unika och speciella här och nu, i dag. Därför kan man inte med ett enda penndrag lösa alla vattendrag i Sverige. Man måste i stället utifrån varje unikt vattendrag och dämme komma fram till hur man ska lösa det.

I den delen tror jag att det är viktigt att länsstyrelsen får i uppdrag att titta på varje unik förutsättning och möjlighet. Det är kanske inte något för en enskild företagare, utan man behöver ha hjälp och en dialog så att man gör det gemensamt.

En fråga som jag inte fick svar på är om man ska bedöma detta som omprövning eller nyprövning. Oavsett om man säger att hävd inte är ett tillstånd var det här fram till rätt nyligen lagliga verksamheter som sågs som möjligheter och tillgångar för arbetstillfällen och som kraftkälla. Det handlar om kulturmiljöer och en möjlighet att lokalt förädla produkter.

Här har regeringen en viktig del. Gör man bedömningen att det här är en omprövning har staten ett ansvar. Då är det vi som har stiftat en ny lag som gör att vi måste se till att även dessa verksamheter kommer inom gällande lagstiftning och har tillstånd.

Nyprövning skulle jag vilja säga gäller ett nytt ställe som inte har funnits innan över huvud taget. Då ligger det ett större ansvar på den som är ny och ska etablera sig.

I den dåvarande regeringens riktlinjer för den tillsyn som tillsattes, och som gör att det är akut här och nu och att vi inte kan vänta på den andra utredningen, fanns det ändå tydliga direktiv om att man inte skulle slå undan benen för de här verksamheterna. Man hade uppdraget att se till att det skulle följa lagstiftningen men med fortsatt möjlighet att bedriva verksamhet.

En viktig sak som jag tror behöver uttalas från denna kammare och också från Sveriges regering är att man ser småskalig vattenkraft som en del av lösningen i vår energimix. Det skulle jag välkomna.

Prot. 2014/15:28
27 november

Svar på
interpellationer

Anf. 19 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Herr talman! Det välstånd som statsrådet nämner är viktigt att slå vakt om, och med rätt fokus på miljöförbättrande åtgärder behöver det inte ligga på kollisionkurs med exempelvis fisketurism och möjligheter till att få en växande turism på landsbygden. Det är någonting som jag i allra högsta grad tror är möjligt att komplettera.

Fokus hamnar dock väldigt fel med de kostnader som nyprövningen medför. I branschen är viljan att investera i miljöförbättrande åtgärder sällan bekymret, men den starka oron kring den omfattande nyprövningen leder till att det inte är någon som vågar investera i sin verksamhet. Ingen vågar investera i några miljöförbättrande åtgärder om man ändå ska lägga ned sin verksamhet.

Det är även svårt att få till stånd en kapitalförsörjning. Det är inga kreditinstitut som lånar ut under de förhållanden som verksamheten då bedrivs, om man kommer att påtvingas ett sådant tillståndsförfarande.

Det fokus som jag gärna vill att man tar med sig är att det finns en väldigt stark oro kring det här runt om i landet. Det måste klaras ut mer under vilka förhållanden branschen ska leva med sin verksamhet framöver.

Anf. 20 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag ska absolut ta med mig den oro som speglas här i salen från många håll i Sverige, där småskaliga vattenkraftsproducenter känner att de inte blir respekterade i att lyfta fram det kulturarv och den värdekälla som de tycker att de förvaltar. Det ska finnas en respekt i relationen mellan myndigheter och de enskilda aktörerna.

Jag ska passa på att försöka förtydliga mig i svaret till interpellanten när det gäller omprövning och nyprövning. Omprövning är det instrument som finns från myndigheten i varje fall där det finns ett tidigare tillstånd men där till exempel en del modernare miljökrav måste införlivas. Då är det omprövning som är myndighetens redskap och som myndigheterna i Sverige har använt i många år när det gäller många av vattenkraftsföretagen, både stora och små.

När det pratas om nyprövning i dessa sammanhang handlar det om en tillståndslöshet. Särskilt i den småskaliga vattenkraftssektorn finns sedan utslaget i Mark- och miljööverdomstolen för två år sedan en tydlighet om att urminnes hävd inte är att betrakta som ett tillstånd. Det finns privilegiebrev skrivna på 1800-talet eller ännu tidigare som ligger till grund för diskussionen. Våra domstolar i Sverige har slagit fast att de inte gäller i vattenkraftsverksamheten, inte heller i andra verksamheter.

Det måste finnas en likriktning över andra verksamheter för vad som är tillstånd eller inte. Det är ändå domstolarnas sak att avgöra vad som är ett myndighetstillstånd i Sverige 2014 och vad som inte är det. Jag är inte säker på att det ska klargöras just i den här debatten med en omtolkning av det som ändå har prövats i Mark- och miljööverdomstolen.

Om det inte finns ett tillstånd för en verksamhet som med dagens regler kräver tillstånd är det myndighetens uppgift att faktiskt påpeka för aktören att tillstånd måste sökas. Det gör man i många verksamheter i dag, och det

måste man vara öppen för att göra även när det gäller småskalig vattenkraft. Det kan naturligtvis kännas betungande. Beroende på hur man kommunicerar och underlättar för aktörerna är det en process som kan kännas smärtsam.

I rättsstaten Sverige tror jag att vi alla är betjänta av att ha tillstånd på områden där riksdagen har fattat beslut om att tillståndsplikt ska gälla. Då är det också bra att alla aktörerna på området ska ha tillstånd och inte befinna sig i ett tillståndslöst förhållande.

Det är viktigt, precis som lyfts upp i debatten, att titta på de biologiska värdena i varje enskilt vattendrag. Det är oerhört viktigt. Många aktörer har förståelse för detta. Det är oftast de som förvaltar och driver vattenkraftverken, och de har ofta historiska familjeband till markerna och dammarna. De vet nästan mest om den biologiska mångfalden och den utveckling som har skett. Det är en oerhört viktig kunskapskälla. Det är också viktigt, precis som interpellanten pekar på, för den individuella kartläggningen av varje enskilt vattendrag. Det är därför ärendena hanteras individuellt. Tillståndsbesluten från länsstyrelsen är individuella, och även i processerna i domstolarna hanteras varje vattendrag individuellt. De biologiska värdena ska kartläggas i varje hänseende.

Jag önskar naturligtvis att det aldrig ska finnas en konflikt mellan till exempel fisketurism och moderna vattenkraftverk, men ibland blir det en balansgång som måste avgöras.

Anf. 21 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Det kan vara lite olika. Domstol har i en instans hävdad att urminnes hävd inte är gammalt tillstånd. Men i övergångsbestämmelserna till 1880 års vattenrättsordning stadgades att rubbning inte skall göras i den rätt och frihet som man förkunnar bergverk, kvarnar och fiskeriverk och inte heller i fråga om annan rättighet att stänga av eller dämna vattendrag eller i övrigt förfoga över vattnet. Att urminnes hävd ingick bland dessa rättigheter framgår av dåtida riksdagsuttalanden.

Därom tvista de lärde. Det finns alltså olika syn på det hela. Oavsett vad man hittar i ett eller annat protokoll har vattenkraftverk funnits på plats på ort och ställe utan att ha lagförts under århundraden. Oavsett om man i dag, 2014, konstaterar att urminnes hävd inte gäller som ett gammalt tillstånd vill jag ändå påstå att det ur ett samhällsperspektiv ändå har setts som ett tillstånd.

Beroende på om kravet är nyprövning med insatser som långt överstiger de omsättningar som de små företagen har är det av vikt och värde att fundera över på vilket sätt man kan möta dessa företag i den nya tillståndsgivningen. Företagen är beredda och förstår att de måste hantera ny lagstiftning, och de är beredda att vidta åtgärder, men de är inte beredda att långt över förmåga, kapacitet och omsättning i företagen betala för en byråkrati som de inte ser förbättrar möjligheterna för deras verksamheter eller för fisket.

Jag hälsar Åsa Romson välkommen att göra en rundtur bland Västra Götalands vackra vattendrag.

Anf. 22 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det gör jag med glädje, Annika Qarlssoon. Debatten är omfattande – och den förs i alla partier; jag känner den väl från mitt eget

parti – om de kulturinslag som vattenkraftverken innebär i Sveriges landskap. Sverige har historiskt varit ett land som har byggts på sina naturresurser, inklusive det strömmande vattnet.

Jag är glad att höra att Annika Carlssons intryck, precis som mitt, är att det finns en stark förståelse för att moderna miljökrav ändå måste implementeras i verksamheter i dag. Vi kan inte fortsätta saker och ting på ett sätt som inte respekteras. Då kommer frågan om balansen mellan olika intressen. Jag nämnde det starka fiskeintresset som ett exempel. Sedan finns tvingande EU-rätt när det gäller en hel del av vattenverksamheterna.

Självklart ska vi på departementet även ta oss en funderare, inte minst under arbetet med att bearbeta remissvaren från Vattenverksamhetsutredningen, på om det finns förslag som kan underlätta omställningen i sektorn. Jag är glad för interpellationen och tackar för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2014/15:123 om klimatpolitiken inför toppmötet i Lima

Anf. 23 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jens Holm har ställt ett antal frågor om hur Sverige avser att agera inför Limamötet. Frågorna rör Sveriges klimatmål till 2020, nya finansieringskällor, tekniköverföring och inte minst jämställdhet inom ramen för det internationella klimatramverket.

Jag håller med Jens Holm om att det egna klimatarbetet är viktigt för trovärdigheten i de internationella klimatförhandlingarna. När det gäller arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige har regeringen redan nu lagt fram en rad förslag som, förutsatt att budgeten antas i riksdagen, kommer att leda till ett kraftfullare arbete för minskade utsläpp av växthusgaser. Dessutom aviserar regeringen i budgetpropositionen ett antal ytterligare förslag som kommer att minska utsläppen framöver. Vi har gjort klart att vi vill se ett klimatpolitiskt ramverk som sätter nya långsiktiga klimatmål och säkrar möjligheterna att styra så att målen nås.

Riksdagens mål är att utsläppen i den icke-handlande sektorn ska minska med 40 procent till 2020 från 1990 års nivå. Riksdagen har, vid behandlingen av den klimatpolitiska propositionen (prop. 2008/09:162), bedömt att en tredjedel av utsläppsminskningarna kan vara genom flexibla mekanismer, inklusive internationella krediter. Regeringens grundläggande princip är dock att klimatmål ska nås genom inhemska utsläppsminskningar.

Regeringen har nu till riksdagen lagt fram ett flertal klimatpolitiska förslag som kommer att bidra till måluppfyllelse. Det finns en kontrollstation nästa år. Den ligger fast och är nödvändig, inte minst efter åtta år med för låg ambitionsnivå i klimatpolitiken. Kontrollstationen ska ligga som underlag för framtida beslut hos regering och riksdag.

Nya finansieringskällor är en viktig komponent för att nå de utvecklade ländernas mål att gemensamt mobilisera 100 miljarder amerikanska dollar årligen till 2020 för klimatåtgärder i utvecklingsländer. Sverige ska vara en aktiv part i dialogen om hur denna målsättning ska nås, och regeringen avser att verka för att EU som helhet blir pådrivande för att utveckla källor

till klimatfinansiering. Ett tydligt och konkret exempel på utvecklingen inom detta område är den privatsektorfacilitet som är etablerad inom den gröna klimatfonden. Tanken bakom denna facilitet är att FN:s gröna klimatfond ska kunna använda offentliga medel som hävstång för att mobilisera privat kapital.

Ökad tillgång till teknik i utvecklingsländer är centralt för att de ska kunna minska utsläppen samtidigt som de utvecklas hållbart. Tillgång till teknik är en viktig fråga särskilt för de sårbara och minst utvecklade länderna. Finansiering och brist på investeringsfrämjande miljöer, ofta förknippade med bristande institutionell kapacitet och kunskap om vilka lösningar som finns, utgör väsentliga hinder mot tekniköverföring till utvecklingsländer. Detta behöver åtgärdas, och regeringen stöder aktivt uppbyggnaden av sådan kapacitet. Regeringens stora satsning på klimatfinansiering, till exempel Gröna klimatfonden, kommer att vara betydelsefull i detta sammanhang och för att underlätta överföring av teknologi för förnybar energi och energieffektivisering till utvecklingsländerna.

Genom klimatförhandlingarna har också ett nytt teknikcenter, CTCN, inrättats. Genom att bistå utvecklingsländer med kunskap om teknik som bidrar till att minska utsläppen av växthusgaser kommer det också att bli en viktig byggsten. Satsningar av detta slag är centrala. Patenträtten har av parterna lämnats utanför de beslut om tekniköverföring som fattats inom ramen för FN:s klimatförhandlingar. Frågan om patenträttens betydelse för överföring av klimatteknik hanteras i stället i särskild ordning inom världshandelsorganisationen. Regeringen delar andra industriländers bedömning att patenträtten är en av flera viktiga förutsättningar för att nå den storskaliga utveckling och spridning av klimatteknik som krävs för att minska utsläppen.

Som Jens Holm påpekar är jämställdhet viktigt för att effektivt och rättvist hantera klimatutmaningen. Miljö- och klimateffekter har störst inverkan på människor i fattigdom som har små möjligheter att påverka sin situation. Kvinnor och barn drabbas ofta särskilt. Frågan om jämställdhet har aktualiserats i förhandlingarna under senare år, och vid COP 18 i Doha 2012 fattade parterna beslut om att förbättra jämställdheten och kvinnors deltagande i klimatförhandlingarna.

Sverige verkar även aktivt för att jämställdhetsaspekter ska tas i beaktande i de institutioner som skapats under FN:s ramkonvention för klimatförändringar och Kyotoprotokollet. I utformningen av Gröna klimatfonden har Sverige med framgång drivit jämställdhetsperspektivet, vilket exempelvis har resulterat i att fonden nu tar fram en jämställdhetspolicy. Också i den globala miljöfaciliteten GEF och Världsbankens klimatfonder har Sverige fått genomslag i jämställdhetsrelaterade frågor.

Sverige anser att jämställdhet bör vara en vägledande princip och att den bör integreras i den nya klimatöverenskommelsen.

Anf. 24 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag vill tacka klimat- och miljöministern för svaret på min interpellation.

Jag tycker att det är viktigt att det är klart och tydligt vad som gäller från den svenska regeringen inför det otroligt viktiga toppmötet i Lima i Peru. Jag kommer själv att resa dit och vara där den sista veckan för att

bevaka och trycka på förhandlingarna så gott jag kan för en ambitiös klimatöverenskommelse.

Min första fråga gäller det svenska klimatmålet. När man åker på sådana här toppmöten kan man som land berätta om allt det man gör, hur mycket pengar man vill bidra med till utvecklingsländer och hur mycket man avser att minska sina egna utsläpp. Klimat- och miljöministern svarar att målsättningen ska vara att minska de svenska utsläppen med 40 procent till 2020. Vi i Vänsterpartiet har lagt fram förslag om att höja det till drygt 50 procent till 2020.

En av de väldigt viktiga punkterna är om allt ska göras på hemmaplan här i Sverige eller om regeringen ska fortsätta att köpa billiga utsläppskrediter av andra länder. Då tycker jag att det är bra att Åsa Romson säger så här: "Regeringens grundläggande princip är att klimatmål ska nås genom inhemska utsläppsminskningar."

Det är jättebra att regeringen har en grundläggande princip om att vi ska göra allt på hemmaplan. Men då vill jag ställa en rak fråga till Åsa Romson: Innebär det att det svenska klimatmålet är 40 procent och att allt ska göras på hemmaplan utan uppköp av internationella krediter?

Sedan vill jag beröra frågan om tekniköverföring. I dag finns det väldigt mycket bra miljöteknik i världen och fantastiskt bra innovationer vad gäller förnybar energi, livsmedel, utsläpp från bilar och så vidare. Men ett stort problem är att mycket av tekniken är låst till ett fåtal företag som har den tekniken för sig själva i form av patent. Ifall andra företag eller andra länder vill använda sig av tekniken måste de oftast betala dyra licenser och royaltier till dessa företag.

Detta är ett stort hinder för att utvecklingsländerna ska kunna använda den senaste tekniken – inte upprepa våra misstag utan använda den senaste tekniken – och minska utsläppen så mycket som möjligt.

Vad gäller förnybar energi är det nästan 80 procent av världens patent inom det området som innehas av företag i i-länderna. Bara 3 procent av de patenten innehas av Kina, bara som ett konkret exempel. Vad gäller patent på bilområdet för att minska utsläppen innehas ungefär 95 procent av alla patent av företag som kommer från EU, Japan och USA och nästan ingenting alls av företag från utvecklingsländerna.

Här hävdar jag att Åsa Romson har fel, herr talman, när hon säger att frågan om patent inte diskuteras och inte avhandlas på de stora klimattoppmötena. Det gör den visst! Bangladesh, Indien, Bolivia, ja, så gott som alla utvecklingsländer som tillhör gruppen G77 lyfter hela tiden upp den här frågan. De vill ha en reformering av patenträtten och vill att vi ska säkerställa att de kan använda den senaste tekniken utan att betala de dyra licenserna.

Där skulle jag vilja att Sverige driver just den linjen, att Sverige står upp för utvecklingsländerna och inte, som det står i svaret, att man backar upp industriländerna. En konkret fråga till Åsa Romson är ifall ni är beredda att göra det.

Anf. 25 BIRGER LAHTI (V):

Herr talman! Tack, klimat- och miljöministern, för svaren! Och givetvis tack, interpellanten, för en jätteviktig interpellation!

Det är en sak som jag reflekterar över när klimat- och miljöministern svarar på frågan hur man avser att få in kvinnors perspektiv. De drabbas

ofta av klimatförändringarna i utvecklingsländerna. Hur ser det ut i de institutioner som vi försöker skapa ramverk för? Försöker vi från Sverige påverka för att få en jämställd representation i de konstellationer där man antar dessa ramverk? Jag tänker på Gröna klimatfonden, som Sverige framgångsrikt har drivit: Hur ser konstellationen ut där? Jag tror att det sitter 15 karlar där, och förhoppningsvis några kvinnor. Man bör även driva den frågan, för vi vet att den har bäring på slutprodukten.

Sedan, herr talman, vill jag ställa frågan till ministern: Vad betyder ”grundläggande princip” vad gäller hur vi i Sverige ställer oss? Är vi beredda att tumma på var vi minskar utsläppsrätterna, eller vad menar ministern med ”grundläggande princip”? Jag hoppas att vi verkligen gör det vi avser att göra i klimatförhandlingarna.

Vad gäller jämställdheten i övrigt har den betydelse. Jag läste i morse om biståndspengarna, och jag vill ställa frågan om de 500 miljonerna: Är de på årsbasis, så att de inte berör biståndet i övrigt? Det är pengar utanför, som jag har förstått det. Har jag förstått det rätt att det är 500 miljoner på årsbasis?

Anf. 26 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack för en väldigt intressant och naturligtvis oerhört aktuell debatt, precis som tidigare!

Klimattoppmötet i Lima startar nästa vecka, och jag kommer att leda Sveriges delegation där under högnivåsegmentet andra veckan. Jag är väldigt glad att Jens Holm tillika andra riksdagsledamöter kommer att finnas med på mötet. Alla som känner till FN-förhandlingar vet att det pågår många parallella diskussioner i många olika rum, och ju fler progressiva svenska klimatmänniskor som finns på plats, desto större blir kraftfullheten. Tack för det!

Också tack, Jens Holm och Vänsterpartiet, för stödet till regeringens budget som ni har varit med och förhandlat fram! Vi ger 4 miljarder extra till reformutrymmet i klimat- och miljöinvesteringar. Där har vi hävstången för att växla upp det svenska klimatarbetet på hemmaplan.

Det är där vi kan skruva upp satsningarna på kollektivtrafik i städerna så att vi kan flytta bilköerna till modern kollektivtrafik. Det är där vi kan skruva upp satsningarna på järnvägsnät och tågtrafik så att tågen går i tid och folk vågar lita på att de kan ta tåget i stället för att vara hänvisade till långa bilresor eller dyra flygresor.

Energieffektiviseringen i våra flerbostadsområden är en oerhört viktig faktor som regeringen tillsammans med Vänsterpartiet aviserar i budgeten att vi ska ta krafttag med i form av lokala investeringsprogram för klimatinsatser inom kommuner, regioner och landsting. Där vet vi att det finns starkt engagemang och många bra idéer och förslag som kan verkställas om de får den lilla extra medfinansiering som gör att åtgärderna verkligen effektueras så att vi får alla i Sverige att vara med och bidra till att öka klimatarbetet, vilket betyder minskade utsläpp.

Ska vi då diskutera vad detta kommer att leda till fram till 2020, där vi har nästa stora svenska klimatmål? Som jag sade är regeringens grundprincip tydlig: Klimatmål ska nås genom inhemska åtgärder.

Det är också den ordning vi i dag har på EU-nivå, det vill säga att de klimatambitioner man föresätter sig också ska kunna växlas in i reella politiska planer och kunna räknas som måluppfyllelse i det svenska systemet.

Därmed inte sagt att regeringen inte tycker att man också ska göra starka stödåtgärder internationellt. I budgeten som Vänsterpartiet stöder gör vi enorma satsningar på internationell klimatfinansiering, men vi möjliggör också fortsatta sådana satsningar inom ramen för FN:s program för tekniköverföring i det som kallas CDM. Detta är oerhört viktiga kompletterande åtgärder, den sista inte minst för tekniköverföringen som interpellanten Jens Holm är inne på.

Jag delar verkligen Jens Holms engagemang men inte riktigt hans politiska analys. Jag är inte säker på att vi gör FN-systemet en tjänst om vi utan konflikt skulle stödja de utvecklingsländer som driver den agendan i flera olika forum. Jag tror att om man vill få till en ändring i FN-systemet av grundläggande principer för just patenträtten ska man samla de diskussionerna på ett ställe, och man uppnår störst konsensus i FN-systemet om man samlar dem på något annat ställe än inom klimatförhandlingarna.

Precis som jag utförligt redogör för i svaret finns det ett antal olika verktyg som är viktiga i de internationella klimatförhandlingarna och som stöder tekniköverföring i den här kontexten. Det finns mycket sådant, inte minst när det gäller att möjliggöra investeringsklimat i fattiga länder också med klimatfinansiering.

Jag fick en fråga om additionaliteten. Ja, det är tydligt för 2015 att de klimatfinansieringspengar som Sverige indikerar till Gröna fonden är additionella till det som traditionellt räknas inom biståndsramen. Det finns en diskussion om att ändra beräkningarna där, men det får vi återkomma till kommande år.

Anf. 27 JENS HOLM (V):

Herr talman! Det finns mycket som är bra med förslaget till budget, och det är därför som vi i Vänsterpartiet avser att rösta för den – eller för ramarna – nästa vecka. Inte minst på miljöområdet finns det stora satsningar.

Vårt klimatmål tar vi inte emellertid inte upp i budgetpropositionen. Det jag hör nu från klimat- och miljöministern, att allt ska göras helt och hållet på hemmaplan, tycker jag låter bra. Vi gör självklart investeringar i andra länder, men det ska göras med nya additionella medel. Säger vi att vi ska minska utsläppen med en procentsats, då ska vi också göra vår hemläxa och göra det här i Sverige.

Vi i Vänsterpartiet kommer att fortsätta kämpa för att höja målsättningen för våra klimatmål här i Sverige.

Att föra över teknik är någonting som helt och hållet befinner sig i klimatförhandlingarnas epicentrum. Det står i artikel 4 i klimatkonventionen, tas upp i handlingsplanen från Bali och så vidare. Det är också klart att det ska vara miljöteknik som ska föras över till utvecklingsländerna utan att nya kostnader ska läggas på utvecklingsländerna.

Utvecklingsländerna hävdar då att ett stort problem i dag, ett hinder för tekniköverföringen, är dagens lagstiftning om patent och immaterialrätt. Låt oss ta Indien som exempel. Indien betalade bara i royaltier och licenser ungefär 300 miljoner US-dollar år 2002. År 2010, ungefär tio år senare, hade den siffran nästan tiodubblats. Man betalar alltså nästan tio gånger så mycket bara i licenser för att få använda olika former av teknik.

Självklart anser jag att vi borde undersöka om vi kan göra på samma sätt som vi har gjort i fråga om livräddande mediciner. Världssamfundet

har sagt att när det gäller vissa former av mediciner som räddar liv ska utvecklingsländerna kunna göra kopior av de medicinerna. Man ska inte fastna i att man måste betala en massa dyra licenser eller i rättstvister om huruvida man får använda en medicin eller inte.

Att bekämpa klimatförändringen handlar också om att rädda liv. Precis så argumenterar utvecklingsländerna, och de tror inte att frågan blir bättre av att man tar upp den inom Världshandelsorganisationen. Där kan man självklart också diskutera patent, men inom Världshandelsorganisationen har man ett främsta fokus, och det är så mycket handel som möjligt.

Därför skulle jag vilja fråga klimat- och miljöministern: Anser inte Åsa Romson att patent och dagens regim i fråga om immaterialrätt kan vara ett hinder för tekniköverföringen på det sätt som utvecklingsländerna brukar argumentera? Menar inte Åsa Romson att det kan vara en god idé att lyfta fram frågan om immaterialrätt och tekniköverföring även inom klimatförhandlingarnas område?

Anf. 28 BIRGER LAHTI (V):

Herr talman! Jag undrar om svaret 500 miljoner till klimatbistånd är på årsbasis och om det är utanför det generella biståndet.

Hur ska Sverige verka för jämställdhetsaspekterna i de institutioner som sätter ramarna för klimatfonder och dylikt? Hur avser man att jobba med de frågorna?

Anf. 29 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag tackar som sagt för engagemanget när det gäller de internationella klimatförhandlingarnas olika aspekter. Det är breda förhandlingar med stort utvecklingsperspektiv som går in på många delar.

Hur får vi till en modern utveckling? Hur kan vi från vår del av världen stödja en utveckling i fattiga länder som inte går över cykeln med enormt stora fossila utsläpp? Det är en utvecklingscykel som vi har sett i alltför många av våra länder genom historien och som vi helt enkelt inte har råd med om vi ska säkra ett klimat på jorden med en temperaturökning under två grader för våra barn och barnbarn.

När det gäller klimatmål i Sverige kommer vi säkert att återkomma flera gånger till den viktiga debatten här i kammaren. Jag har i dagsläget inte klart för mig – det vore intressant att få svar på det från Vänsterpartiet och Jens Holm i den sista rundan – hur och med vilka ytterligare klimatin-satser i Sverige som Vänsterpartiet avser att till 2020 uppnå 52 procent minskade utsläpp jämfört med 1990. Jag har ännu inte fått ett underlag på mitt bord som visar hur detta skulle vara möjligt.

Det vi jobbar med i regeringen nu är att analysera var vi står i dag med det som redan är infört. Jag vet att båda partierna i regeringen och Vänsterpartiet här i kammaren under de senaste åren har varit frustrerade över att det inte genomförts fler reformer av klimatpolitiken i Sverige.

Nu initierar vi ett antal förslag – jag nämnde dem tidigare – i 2015 års budget, som vi hoppas går igenom här i kammaren, för att kraftfullt öka den ambitionen så att vi kan komma längre med att uppnå 2020-målen. Men vi behöver också få ett underlag där vi ser hur dessa insatser kan bedömas i hur mycket utsläppsminskningar som sker. Kan man där se att detta kommer att klaras till 52 procent under 1990 års nivåer? Det skulle glädja mig, men jag är tyvärr lite skeptisk till att vi har de åtgärderna på

plats 2020 med tanke på att det är så pass nära inpå hörnet. Återkom gärna från Vänsterpartiets sida med planen på vilka åtgärder som kan uppnå detta!

Det är inte en svartvit situation när det gäller patentens inverkan på klimatregimen. Självklart är tekniköverföring oerhört viktig. Patenträttigheterna har i väldigt olika grad en avgörande inverkan på att teknikspridningen sker.

I väldigt mycket av det som är kärnområden i klimatpolitiken är inte patenträttigheterna det huvudsakliga skälet till att det inte sker en ökad teknikspridning, utan det handlar om insatser för att efterfråga tekniken i grunden. Där finns det många initiativ, både internationellt inom ramen för klimatförhandlingarna och bilateralt från Sverige för att öka spridningen av klimatvänlig teknik till andra länder. Jag är mån om att vi kan utveckla detta vidare. Det finns spännande diskussioner om hur man på ett bra sätt ska kunna använda den gröna klimatfondens utväxlade pengar och om hur vi bilateralt från Sveriges sida ska kunna öka teknikspridningen.

Jag är lite rädd för ett ensidigt fokus på just patenträtterna. Då finns det en risk för att man hamnar i ett skyttegravskrig i en ganska ideologisk debatt, som jag ändå uppfattar att detta med patenträttigheterna handlar om. Det är naturligtvis inte helt svartvitt: Utan patent får ny kunskap ingen offentlighet. Utan patent vet vi inte vilka innovationer vi har i samhället – man anger inget skyddsår, och det blir därmed inget som kräver publicering. Mot detta kan man naturligtvis invända att mycket långa skyddsperioder riskerar att få mycket negativa följder, precis som på läkemedelsidan. Där har man haft viktiga diskussioner inom Världshandelsorganisationen som åtminstone till viss del löste den tvisten. Där håller jag med Jens Holm.

Anf. 30 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag skulle vilja berätta en anekdot för klimat- och miljöministern och hela kammaren. För två år sedan var jag på klimattoppmötet i Doha i Qatar. Där träffade jag en kvinna som kom från Filippinerna. Bara veckan innan hade Filippinerna drabbats av en av decenniets värsta jordbävningar, där över 1 000 människor hade dött och över 100 000 blivit hemlösa.

Jag frågade henne: Ni är ändå ett relativt jordbävningsdrabbat land. Har ni inte möjlighet att varsko befolkningen och förutse sådana här saker?

Hon svarade att det finns väldigt avancerade program för att modellera och förutsäga jordbävningar, men de har inte tillgång till dem, för programmen är låsta, och de kan inte betala för dem.

Detta är ett exempel på att dagens regim när det gäller immaterialrätt står i vägen för en effektiv överföring av den bästa och nyaste gröna tekniken till utvecklingsländerna.

Annars håller jag med Åsa Romson om att patent kan vara viktigt, men frågan är hur vi använder dem och vem som ska betala licenserna. Ska alla betala lika mycket, eller kan vi göra undantag för just utvecklingsländerna för vissa utvalda tekniker som vi vet att de efterfrågar och som vi vet att syd har problem att få del av? Sådana saker skulle jag önska att den svenska regeringen tog upp.

Jag kan berätta att den tidigare borgerliga regeringen inte gjorde detta, men jag hoppas att ni i den nya regeringen kan ta upp dessa frågor. Det

Prot. 2014/15:28
27 november

Svar på
interpellationer

skulle bli väldigt uppskattat av utvecklingsländerna, för de har tyvärr få allierade bland industriländerna i frågan om tekniköverföring.

När det gäller Vänsterpartiets målsättningar om att minska utsläppen ska jag säga att jag vet att de är ambitiösa. För ett par veckor sedan lade vi fram vår motion, som heter *Klimaträttvisa*, där vi tar fram en del av våra konkreta förslag för att kraftigt minska utsläppen.

Anf. 31 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack, Jens Holm, för en intressant debatt!

Du tar i din interpellation upp ett antal frågor, men här i debatten har du fokuserat på detta med tekniköverföring. Jag hör vad du säger och är medveten om att det kan finnas sådana situationer som du beskriver i de exempel du ger. Beroende på hur utvecklingsländerna ser på saken kommer man naturligtvis också inom ramen för de här förhandlingarna att behöva gräva mer just i det som handlar om tekniköverföring och hur vi effektivt säkrar möjligheter för de fattigaste länderna att delta i de internationella klimatförhandlingarna och därmed också känna att de får ut något av reellt värde för sina befolkningar. De exempel du nämner är ju högst reella.

Vi märker att klimatfrågorna i den internationella kontexten ofta är en säkerhetsfråga i stort. Klimatdebatten i dag kan inte reduceras till en debatt om specifika utsläppsminskningar här och där, utan det måste också ses i detta globala forum. Därför är jag väldigt glad över att vi nu har ett fortsatt starkt engagemang inte bara från den här kammaren inför de internationella förhandlingarna i Lima, som i sig är ett viktigt möte, och den globala konferensen i Paris nästa år, utan också från det svenska civilsamhället, näringslivsaktörer, pensionsfonder och investerare. Det är också flera som kommer att vara på plats där.

Med detta vill jag tacka för debatten. Jag är glad att återse flera av er också på mötet i Lima.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2014/15:134 om ansvaret för friluftsförhållanden

Anf. 32 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Saila Quicklund har frågat mig vilka åtgärder jag planerar att vidta för att friluftslivet ska få en större plats i regeringens arbete.

Låt mig inledningsvis slå fast att friluftsliv är ett allmänt intresse och på samma gång lyfta den bredd friluftslivspolitikerna har. Friluftsliv spänner över flera politikområden som miljö-, kultur-, skogs- och näringspolitik och politik för regional tillväxt. Jag vill också uppmärksamma friluftslivets bidrag till vår folkhälsa. Vistelse i våra natur- och kulturlandskap skapar förutsättningar för avkoppling och gemenskap och bidrar till vår fysiska och mentala hälsa. Vem har inte fått andrum eller inspiration till nya idéer under sin skogspromenad? När barnen plockar vitsippsbuketter eller drar upp sin första fisk eller när vi åker långfärdsskridskor i yttersta skärgården är det samtidigt en del av friluftslivet. Vår närmiljö och våra landskap är vår friluftsansen som bidrar till hemkänsla, identitet och attraktivitet.

Friluftsliv är tillsammans med rekreation, turism, estetiska värden och kulturarv exempel på värdet av naturen och dess ekosystemtjänster. Regeringen anser att friluftslivet utgör en viktig del i det samhällsekonomiska värde som ekosystemtjänsterna har. Inte minst i ljuset av den ökande turismnäringen är det tydligt att natur- och kulturturism bidrar till sysselsättning och tillväxt.

Saila Quicklund berör i sin fråga att regeringens arbete med friluftsliv ligger dolt under frågor som miljö, energi och klimat på regeringens hemsida. Hon pekar vidare på friluftsnäringens betydande omsättning och bidrag till sysselsättning. Förstår jag henne rätt menar hon att friluftslivets bidrag till vårt samhälle borde ge området en större tyngd och synas bättre. Jag delar Saila Quicklunds uppfattning och tycker att det finns goda skäl att ytterligare lyfta fram friluftslivets värden.

En rik tillgång och mångfald på natur, allemansrätt, individens intresse och ideella organisationers engagemang är grunden för människors möjligheter att bedriva friluftsliv i alla delar av landet.

Staten har ett ansvar för att skapa förutsättningar för friluftslivet samtidigt som arbetet med friluftslivspolitik berör flera olika myndigheter, organisationer, markägare och friluftsutövare. Regeringen vill uppmantra alla aktörer att ta en aktiv del i att nå målen för vår gemensamma livsmiljö. Jag vill betona målet för friluftslivspolitik, som antogs av riksdagen 2010. Målet innebär att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Alla människor ska ha möjlighet att få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö.

Regeringen följer myndigheternas arbete med friluftslivsmålen. Den första rapporteringen kommer under 2015. Då får vi mer kunskap om utvecklingen av friluftslivsarbetet.

Hand i hand med friluftslivsmålen finns generationsmålet för miljöarbetet och de 16 miljö kvalitetsmålen. Regeringen anser att det behövs en tydlig ambitionshöjning för att nå miljö kvalitetsmålen och har därför föreslagit en stor satsning på svensk natur med drygt 1 miljard kronor i 2015 års budget, om riksdagen så beslutar denna höst. Denna satsning kommer också friluftslivet till del och är ett uttryck för regeringens ambitioner att förbättra för friluftslivet. Det är tydliga satsningar för framtiden och för våra barns rätt till levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Anf. 33 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret på min interpellation. Det är glädjande att det finns en samsyn kring friluftslivet och dess betydelse för just folkhälsan. Det är också viktigt för sysselsättningen och tillväxten. Där har vi samma åsikter.

Herr talman! Det är bra att ministern delar min uppfattning att man ytterligare kan lyfta fram friluftslivets fantastiska värden.

Ministern uttrycker att staten har ett ansvar att skapa förutsättningar för friluftslivet. Det jag saknar i interpellationssvaret är kanske mer ”hur”, men jag återkommer till det.

Ministern väljer att nämna Alliansens friluftspromotion från 2010, för övrigt den första i sitt slag, och att det ska ske en uppföljning. Den första återrapporteringen sker under 2015. Det är väldigt bra. Det visar att alliansregeringen tog friluftslivsfrågorna på största allvar.

Under valrörelsen gav Miljöpartiet och Vänsterpartiet stöd till Socialdemokraterna när de gick ut med ett löfte om att fördubbla anslagen till friluftslivet. Faktum är nu att vi vet att det inte blev några pengar till det. Några kallar det för valsvek. Ministern får gärna utveckla skillnaden mellan intentionen, som ni gick ut med i valrörelsen, och det faktiska utfallet.

Svenskt Friluftsliv har cirka två miljoner medlemmar, varav 300 000 – en fantastisk siffra – är barn. Det är 24 olika medlemsorganisationer. Man har en omsättning på hela 100 miljarder, och det är 77 000 arbetstillfällen.

Friluftsliv och svensk orörd natur lockar väldigt mycket. Till exempel har mitt hemlän, Jämtland, ett tjugotal gästnätter per invånare. Det är 126 000 invånare i Jämtland. Satsningar på friluftslivet och besöksnäringen ger verksamheter på landsbygden i hela Sverige en chans att växa och öka kreativiteten.

Det är också glädjande att svenskt friluftsliv lockar så många turister. Utländska besökares konsumtion har sedan 2010 ökat med hela 160 procent. År 2013 tog Sverige emot 18,8 miljoner utländska besökare, enligt Tillväxtverket.

Men det finns svårigheter för friluftslivet och dess organisationer. De är främst av ekonomisk karaktär. Friluftsliv och idrott behandlas inte på samma sätt skattemässigt. Skatteverket menar att Svenskt Friluftsliv inte kan åtnjuta de undantag som RF-förbunden har enligt socialavgiftslagen 2 kap. 19 §. Många förbund har inte råd att driva den här frågan vidare rättsligt, och politiken menar att det är omöjligt att skilja idrott och friluftsliv åt.

Min fråga blir då: Hur avser regeringen att stärka de ekonomiska villkoren för Svenskt Friluftsliv? Hur avser regeringen att jobba för att fortsatt stärka friluftslivets inverkan på turism och besöksnäring? Och hur avser regeringen att jobba gentemot skogslänen, som har oerhört mycket att vinna på besöks turism, utifrån ett rikt och varierat friluftsliv?

Anf. 34 ARON EMILSSON (SD):

Herr talman! Saila Quicklund har ställt en relevant och viktig interpellation. Hon ska ha en eloge för det.

Sverige har ett fantastiskt friluftsliv. Miljontals svenskar, däribland hundratusentals barn, är medlemmar i någon av de friluftorganisationer som finns över hela landet. Många nyttjar den svenska naturen genom sportutövande, turism eller rekreation.

Quicklund lyfter fram att Svenskt Friluftsliv är en viktig del av svensk turism och besöksnäring och att det är bekymmersamt att friluftslivet för en undangömd tillvaro på regeringens hemsida. Jag kan instämma i det och framföra att jag hoppas att det får en mer framskjuten position, som klimat- och miljöministern är inne på, men inte bara på grund av dess betydelse för turism och besöksnäring.

Regeringen sviker friluftslivet, skrev Svenskt Friluftsliv i oktober då man uppmärksammade att regeringen inte höjer anslagen till friluftslivet, trots löften från Socialdemokraterna under valrörelsen. Regeringen låter anslagen ligga kvar på samma nivåer som den tidigare alliansregeringen hade, trots att behov av förstärkningar finns och anslagen legat stilla under en period. Samtidigt menar Miljöpartiet ofta att man vill öka förståelsen för natur och miljö – det är något som friluftorganisationerna bidrar till.

Nu sitter man i regering men skjuter inte till några nya medel för detta, vilket är anmärkningsvärt.

Sverigedemokraterna föreslår i år en prioriterad satsning på friluftslivet om 80 miljoner kronor utöver nuvarande anslagsram, vilket skulle göra stor skillnad. Jag hoppas att det är en linje som regeringen kan närma sig framöver.

Herr talman! Regeringen skriver att friluftslivet spänner över flera politikområden, vilket är mycket riktigt. Det är bra att regeringen påpekar detta. En fråga som då uppenbarar sig gäller regeringens bedömning av vilken effekt den politik för lands- och glesbygd och den signalpolitik i fråga om inrikesflyg och infrastruktur som man fört fram kommer att få för möjligheterna för turism och friluftsliv att stärkas och utvecklas.

Som vi har konstaterat är denna näring viktig i många bygder långt ifrån storstaden. Och för ett starkt friluftsliv krävs också starka regioner och god infrastruktur utanför storstadsregionerna. Jag hoppas att regeringen tar med det som en parameter i bedömningarna framöver.

Som en av de svenska representanterna i Nordiska rådet och dess kultur- och utbildningsutskott vill jag understryka rådets ambition att göra 2015 till ett friluftslivets år i våra nordiska länder. Vi har goda förutsättningar för det och en rik kunskap och tradition att ösa ur. Jag vill därför i likhet med Saila Quicklund understryka betydelsen av att regeringen i och med detta tar chansen att uppmärksamma friluftslivets betydelse både nationellt och internationellt i de olika samverkansformer som Nordiska rådet och Europeiska unionen också har dryftat detta i.

I detta anförande instämde Mikael Eskilandersson (SD).

(forts. § 10)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.57 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

§ 9 Frågestund

Frågestund

Anf. 35 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna.

Frågor besvaras av finansminister Magdalena Andersson (S), statsrådet Anders Ygeman (S), statsrådet Åsa Regnér (S), statsrådet Anna Johansson (S) och kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP).

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Finansminister Magdalena Andersson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Den svenska ekonomins framtida inriktning

Anf. 36 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M):

Herr talman! Beskeden från finansministern om läget i den svenska ekonomin har under en lång tid varit tämligen spretiga. Å ena sidan talar Magdalena Andersson om tomma lador och behovet av en stram budget, och å andra sidan talas det om stora satsningar i budgeten. I Socialdemokraternas valmanifest talar man om reformer för 40 miljarder kronor.

Det är uppenbart att denna klivna retorik inte hänger ihop. Resultatet ser vi nu tyvärr i att regeringen har övergivit överskotts målet, vilket vi beklagar. Regeringen lägger också fram en budget som riskerar att bromsa den jobbtillväxt vi har kunnat se, bland annat genom skattehöjningar på arbete och utbyggda transfereringssystem till människor som inte arbetar.

Min fråga till finansminister Magdalena Andersson är: Anser finansministern att inriktningen på den ekonomiska politiken framöver bör vara att gasa eller bromsa?

Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Sveriges ekonomi befinner sig i ett bekymmersamt läge eftersom vi har stora underskott i de offentliga finanserna trots att tillväxten är på väg att börja ta fart. Det gör att vi har ett strukturellt underskott på 0,9 procent av bnp. Även om konjunkturen förbättras kommer de offentliga finanserna alltså inte att nå balans eller överskott, utan även i en normalkonjunktur kommer de offentliga finanserna att ha ett underskott.

Bakgrunden till detta stora underskott är att den tidigare, borgerliga regeringen genomförde stora skattesänkningar utan att de var finansierade. Nu har vi en ny regering, och vi kommer att ta ansvar för läget. Därför har vi lagt fram en budget som enbart innehåller finansierade reformer. Eftersom vi genomför en ansvarsfull finansiering har vi också möjlighet att lägga fram viktiga reformer för att stärka sysselsättningen och tillväxten och modernisera Sverige – samtidigt som vi skapar ett Sverige som håller ihop.

Anf. 38 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret, även om det kanske inte riktigt var svar på den fråga jag ställde. I vilket fall som helst är det så att den svenska ekonomin nu till stor del hålls i gång tack vare att vi har en inhemsk efterfrågan som fungerar när exporten ännu inte har tagit fart. Det här gäller inte minst tack vare det ekonomiska utrymme den tidigare alliansregeringen skapat för hushåll och företag genom skattelättnader.

Nu vill regeringen slå till med skattehöjningar som slår mot tillväxt och företagande. De är 40 gånger större än de satsningar regeringen vill göra på företagande. Det innebär, som jag tolkar det, att man både gasar och bromsar samtidigt – man bromsar genom att höja skatterna på jobb och

gasar genom att bygga ut transfereringssystemen och lägga stora resurser på människor som inte arbetar.

När det gäller idén om att straffbeskatta arbete och i stället premiera att människor inte arbetar vill jag höra finansministerns bedömning av hur det påverkar jobbtillväxten framöver, och därmed möjligheten att finansiera den framtida välfärden.

Prot. 2014/15:28

27 november

Frågestund

Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag kan upprepa svaret på frågan om vi ska gasa eller bromsa. Om du inte hörde det, Jonas Jacobsson Gjörtlér, är svaret att den bedömning regeringen gör i budgeten är att vi bara kan genomföra fullt finansierade reformer. Det är det som är inriktningen på den ekonomiska politiken – vilket för övrigt är inriktningen även i Alliansens budgetmotion, vad jag har förstått.

I finansplanen i budgetpropositionen står det tydligt om regeringens bedömning av de åtgärder man gör i budgeten. Det är helt korrekt att vi höjer skatten på en rad områden, men vi använder de pengarna för att finansiera verksamhet som möjliggör för fler människor att arbeta och delta i arbetslivet. Det gäller till exempel satsningar på äldreomsorg och barnomsorg samt utbildningsinsatser. Den samlade bedömning regeringen gör i budgetpropositionen är att tillväxten och sysselsättningen sammantaget ökar något, samtidigt som arbetslösheten sjunker något, till följd av de samlade insatserna i budgetpropositionen.

Tillgången till kultur utanför storstäderna

Anf. 40 ARON EMILSSON (SD):

Herr talman! Regeringen skriver i sin budgetproposition, under utgångspunkter för kulturpolitiken, att kulturell bildning och kulturellt deltagande är centralt för att upprätthålla demokratin i landet. Man fortsätter: ”Alla människor ska därför ha rätt och möjlighet att utöva kultur i alla delar av landet.”

Samtidigt genomsyras regeringens kulturpolitik av ett alltför centrerat storstadsfokus. Det visar sig bland annat i satsningarna på fri-entré-reformen, som endast kommer 17 statliga museer i främst Stockholmsområdet till del. Min fråga till kulturministern blir således: På vilket sätt gynnar regeringens reformer tillgången till vårt kulturarv för dem utanför storstadsregionerna?

Anf. 41 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHKE (MP):

Herr talman! Jag tackar riksdagsledamot Aron Emilsson för frågan. I regeringens kulturbudget görs stora satsningar på kulturen. Vi har fokus på delaktighet och tillgänglighet, vilket syns bland annat i satsningar på kulturskolan. Vi ska arbeta fram en nationell strategi för kulturskolan, och vi stärker även olika kulturutövares möjligheter inom bland annat scenkonstallianserna. Jag är övertygad om att vi under de här fyra åren kommer att se rader av aktiviteter som just stärker kulturen och möjligheterna för människor – såväl barn och unga som äldre – att delta i kulturaktiviteter runt om i hela landet.

Vad gäller fri-entré-reformen är det så att många av de statliga myndigheter regeringen styr och råvar finns i storstäderna, och många finns i Stockholm. Det betyder inte att vi inte har en dialog med regionala museer, och vi hoppas att många – utöver dem som redan har fri entré – följer exemplet och öppnar våra samlingar för alla.

Anf. 42 ARON EMILSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar kulturministern för svaret. Jag noterar att ministern har flera goda ambitioner och förslag man lätt kan sympatisera med, men faktum kvarstår att följderna av regeringens entréreform så som den är formulerad blir att Söderhamnsbon ska subventionera Södermalmsbons inträde till något av de statliga museerna i Stockholm.

Sverigedemokraterna föreslår en matchande reform som kommer hela landet till del, och jag hoppas att ministern kan närma sig den linjen framöver. Ska hela Sverige leva behöver tillgängligheten till vårt samlade kulturarv stärkas även utanför Stockholms tullar.

Anf. 43 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! Regeringen har som ambition – det ska man absolut lita på och även kunna se under de här fyra åren – att kulturen ska vara tillgänglig för alla människor över hela vårt land. Fri-entré-reformen har ett stort värde därför att det är samlingar som tillhör oss alla. Det är också många människor från Söderhamn och andra delar av landet som kommer till Stockholm och kan ta del av samlingarna.

Det finns även ett signalvärde i att genomföra just den här reformen, nämligen att visa upp att detta är viktigt för Sverige. Så ser det också ut i många andra länder i Europa och världen. I studier av fri-entré-reformer, bland annat i Storbritannien, har detta dessutom visat sig ha positiva effekter över hela landet. Vi hoppas på det också i Sverige.

Bristerna i förlossningsvården

Anf. 44 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Min fråga går till finansminister Magdalena Andersson.

Under hela förra mandatperioden kunde vi återkommande höra om bristerna i förlossningsvården i Stockholms läns landsting. De var som allra tydligast där, men problemen fanns även i andra delar av landet. Alla minns larmrapporterna och inte minst det stora barnmorskeupproret, där barnmorskorna helt enkelt förtvivlat förklarade att de inte längre klarade situationen.

Vid flera tillfällen under förra mandatperioden frågade jag ansvarigt statsråd vad man var beredd att göra för att hjälpa till att lösa situationen för oroliga föräldrar, en stor personalgrupp och många andra personalgrupper inom vården som våddades över den besvärliga situationen. Jag fick egentligen aldrig något konkret svar på frågan.

Därför skulle jag vilja fråga den nya regeringen, här företrädd av Magdalena Andersson: Vad vill den nya regeringen konkret göra för att förbättra situationen i förlossningsvården?

Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Tack för frågan! Det är en oerhört viktig fråga. Om det är någon gång i livet som människor behöver känna trygghet, både blivande mammor och blivande pappor, är det när ett barn ska födas. Det är ett fantastiskt ögonblick i livet, och då har man rätt att känna trygghet. Därför är det så oerhört viktigt att det finns en väl fungerande förlossningsvård i Sverige.

Nu har den svenska förlossningsvården hög kvalitet. Men samtidigt kommer det en del larmrapporter från bland annat personalen, och vi vet att det finns många förlossningsskador, inte minst i Stockholmsregionen där andelen förlossningsskador är alltför hög. Därför vill regeringen satsa mer på förlossningsvården och på kvinnors hälsa. Vi avsätter 400 miljoner i budgetpropositionen för att födandet i Sverige ska bli tryggare för blivande mammor, blivande pappor och barn.

Anf. 46 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Det är glädjande och väldigt välkommet att höra finansministern berätta om det här. Precis som finansministern säger är det just i Stockholmsregionen, där de här problemen har varit så uppenbara under de gångna åren, som kvinnor har drabbats mest av förlossningsskador jämfört med övriga landet.

Jag vill ställa en följdfråga. Med de satsningar som regeringen nu gör blir det naturligtvis en del ledtider när det handlar om att rekrytera personal, utbilda barnmorskor och så vidare. När tror finansministern att vi så småningom ska kunna börja se resultat av regeringens budgetsatsning?

Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Till att börja med handlar det naturligtvis också om att budgeten blir verklighet, och det är regeringens utgångspunkt att budgeten kommer att passera.

Det här är en av de viktiga satsningar som regeringen föreslår i budgeten, och det vore till gagn för Sverige och för alla unga föräldrar i Sverige om den också blev verklighet. Vi har avsatt pengar redan från den 1 januari som sedan kan distribueras ut till landstingen för att de ska kunna anställa mer personal i den här verksamheten. Det handlar också om att det ska kunna finnas personal att anställa, och det råder brist på barnmorskor. Men regeringen har också avsatt resurser för att ytterligare barnmorskor ska kunna utbildas. Vi angriper både problemet med brist på barnmorskor och problemet med för lite resurser i förlossningsvården för att fler ska kunna anställas, så att alla ska kunna få en tryggare förlossning.

Förbifart Stockholm

Anf. 48 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag skulle vilja rikta min fråga till infrastrukturministern.

Regeringen har aktivt och tydligt bestämt att Förbifart Stockholm ska frysas. En av anledningarna som har nämnts är att göra det möjligt för Stockholms stad och Stockholms läns landsting att, om de så vill, begära en förhandlingsperson, för att se om man ska fördela om pengarna från trängselskatterna.

Det har nu gått ganska lång tid, och uppenbarligen har ingen sådan hemställan kommit från vare sig Stockholms stad eller Stockholms läns landsting. Men statsrådet har varit väldigt påpassande och har i dag skickat en inbjudan till ett möte den 15 december. I dag har Stockholms läns landsting svarat på inbjudan, och de vidhåller samma svar som de gav statsrådet för 20 dagar sedan, att det inte finns något intresse att omförhandla ett redan fast avtal. Därmed faller egentligen den grund på vilken regeringen bestämde sig för att frysa objektet.

Min fråga till statsrådet blir: Nu när det är så tydligt och klart att en av förutsättningarna har fallit, kommer regeringen att öppna upp för att bygget av Förbifarten påbörjas nu och inte får vänta till maj nästa år?

Anf. 49 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Vi kommer att prata mer om Förbifarten lite senare här i eftermiddag, eftersom jag har några interpellationer på samma tema.

Skälet till att vi har bjudit in till ett möte med både Stockholms läns landsting och Stockholms stad är att vi vill resonera kring hur man ser på Förbifarten men också om andra viktiga frågor som rör den här regionen. Eftersom det är en storstadsregion, en växande region, är det av stort intresse för hela landet. Jag vill träffa både staden och landstinget och förhöra mig om hur man ser på behovet av ny kollektivtrafik och behovet av ny infrastruktur men också andra angelägna frågor.

Hur diskussionerna om just Förbifarten går och vad man kommer att landa i efter ett sådant samtal vill jag inte föregripa i kammaren.

Anf. 50 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag tycker att det är lovligt att diskussionerna fortsätter med Stockholmsregionen, som egentligen behöver mer av allt. Det var också därför som den förra regeringen fick till stånd tunnelbaneavtalet men också ett färdigt och klart avtal om Förbifarten.

Nu vill ingen från vare sig Stockholms stad eller Stockholms läns landsting använda möjligheten att hemställa hos regeringen om en förhandlingsperson som ska titta på fördelningen, vilket var en av anledningarna till att objektet frystes.

Efter det svar som gavs för 20 dagar sedan, eller för 80 miljoner kronor sedan, kvarstår frågan: Om det kommer så tydliga signaler från de parter som man har skickat ut förfrågan till om att de inte vill, kommer regeringen då att ändra sig och sätta fart på Förbifartsbygget nu och inte vänta bara för att man ska vänta?

Anf. 51 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Nu är det inte så att regeringen väntar bara för att regeringen ska vänta, utan det vi gör är att vi håller dörren öppen för fortsatta diskussioner mellan de tre parter som har ingått ett avtal om Förbifarten, nämligen Stockholms stad, Stockholms läns landsting och staten. Om det finns möjligheter att påbörja förhandlingar efter det samtal som ska äga rum den 15 december vill jag inte stänga dörren för det här, utan då vill jag gärna ge möjligheten till parterna att eventuellt fortsätta att föra samtal och förhandla.

Anf. 52 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till Magdalena Andersson.

Magdalena Andersson talade – och det var noga många fler än jag som hörde det – om de tomma ladorna. Nu verkar de fyllas av kostnader för att inget händer.

Trafikverket har redovisat att väntetaxan för regeringens rådrum för Förbifart Stockholm är minst 1 miljard kronor. Det motsvarar 6 miljoner per dag, sammantaget lika mycket som för länsplan för elva år för Dalarna, till exempel.

Mina frågor är: Anser finansministern att 1 miljard är försumbart i det ekonomiska läge vi har? Och avser regeringen att tillskjuta mer statliga pengar till Förbifart Stockholm? Ligger de i ladan?

(Applåder)

Anf. 53 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag är glad att mitt uttryck och min omskrivning av statsfinanserna, tomma lador, har gett avtryck. Det är problematiskt att den borgerliga tidigare regeringen lämnade efter sig stora underskott i de offentliga finanserna och att vi nu lånar 10 miljoner i timmen för att finansiera den tidigare regeringens skattesänkningar.

Förbifart Stockholm är ett mycket stort projekt som kommer att pågå under en längre tid. De uppgifter som jag har fått om den beräknade kostnaden för att frysa projektet ligger på upp till 250 miljoner kronor. Det är alltså en lägre siffra än den som Kerstin Lundgren hänvisar till. Självklart är det en kostnad. Den kommer att belasta Förbifartens samlade kostnader men är i det sammanhanget en mindre del av vad hela projektet kommer att kosta.

Anf. 54 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Jag hörde finansministern tala om 250 miljoner som en mindre kostnad. Trafikverket uppger 1 miljard. Frågan är: Har regeringen för avsikt att tillskjuta mer pengar? Har regeringen hittat mer pengar i ladan för att tillskjuta mer pengar till Förbifarten?

Herr talman! Jag har en annan fråga: Är den 1 maj ett heligt datum? Det finns olika bilder av det. Vi hörde senast i *Agenda* i söndags att rådrummet fram till den 1 maj var en förutsättning för regeringen. Är det heligt för regeringen?

Anf. 55 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag brukar använda ”heligt” i religiösa sammanhang och inte när det handlar om vägar. Regeringens beslut är dock utformat så att man avser att ha ett rådrum fram till den 1 maj.

Självklart är 250 miljoner en kostnad – det ska vi inte blunda för. Men i relation till den samlade kostanden för Förbifart Stockholm är det ingen större summa. Förbifarten kommer i huvudsak att finansieras via trängselskatter, och det handlar i så fall om att trängselskatterna ytterligare någon tid kommer att gå till att finansiera projektet.

Det ska också sägas att det är ett stort projekt och att den samlade kostnaden för projektet är osäker.

Infrastrukturministerns förtroende för Trafikverkets ledning

Anf. 56 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till infrastrukturministern angående utredningen från Statens Haverikommission vad gäller säkerhetsbristerna på järnvägen. Det gäller säkerhetsbrister för banarbetare, och vi har också hört i medierna om sju allvarliga incidenter bara detta år då personer befunnit sig på spåret och man har lovat att stoppa tågen men ändå släppt på tågen. Detta visar på bristande rutiner.

Under hela förra mandatperioden påtalades problem med styrningen av Trafikverket. Har infrastrukturministern fortsatt förtroende för Trafikverkets ledning efter det som har hänt?

Anf. 57 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Förtroendet för en verksledning är naturligtvis beroende av vad verksledningen presterar. När ett sådant här allvarligt problem uppdragas är det rimligt att verkets ledning får möjlighet att rätta till det som inte har fungerat och se till att de rutiner som finns är tillräckliga och efterlevs. Om det saknas rutiner eller om efterlevnaden inte är tillräcklig ska det åtgärdas. Visar verket och verkets ledning att man vidtar rätt åtgärder kommer regeringen självklart att ha fortsatt förtroende för ledningen.

Anf. 58 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Det är positivt att infrastrukturministern ämnar följa upp detta, för det är viktigt att åtgärda ett sådant här stort säkerhetsproblem både för personer som råkar befinna sig på spåret och för banarbetare. Haverikommissionen pekar här på ett stort säkerhetsproblem.

Jag har en fråga till Trafikverket håller på att omorganisera samordningscentralerna, som har ansvar för bland annat detta. Man ska centralisera, vilket kan leda till att lokalkännedom försvinner för att man inte har personal som känner till trakten där man ska trafiksamordna verksamheten.

Tänker infrastrukturministern ha samtal med Trafikverket och följa upp detta så att vi inte får fler försämringar och större säkerhetsrisker i och med denna omorganisering?

Anf. 59 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Säkerheten är något av det viktigaste att upprätthålla vad gäller alla trafikslag. Det gäller självklart också järnvägen. De brister som har uppdragats den senaste tiden är givetvis helt oacceptabla. Det gäller för personer som befinner sig på spåren av fel anledning, så att säga, och för dem som ska ut på spåren och utföra sitt arbete.

När det gäller omorganisationen av trafikledningen finns nog de risker som Emma Wallrup påpekar. Men det finns också fördelar såsom bättre samordning och styrning av verksamheten totalt sett, vilket kan leda till att vi får en bättre säkerhet när vi får en bättre samordning mellan olika landsdelar med mera.

Jag vill inte föregripa detta, men självklart för vi samtal med Trafikverket om konsekvensanalyser av de organisationsförändringar man står i begrepp att göra.

Prot. 2014/15:28
27 november

Frågestund

Den privata äldreomsorgsverksamhetens framtid

Anf. 60 BARBRO WESTERHOLM (FP):

Herr talman! Jag riktar min fråga till äldreminister Åsa Regnér. Har den privata äldreomsorgen och de privata äldreboendena någon framtid, ja eller nej?

Bakgrunden till frågan är det ifrågasättande som har kommit under senare år från vänsterhåll av de privata vård- och omsorgsverksamheternas existens. I Stockholm ser vi hur två privata välfungerande äldreboenden inte får förnyat uppdrag.

Samtidigt visar Socialstyrelsen att det är högre kvalitet på den privata äldreomsorgen. Det är en rikstäckande undersökning som man måste ta på stort allvar.

Anf. 61 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman och ledamoten! Både privata och andra alternativ är välkomna. Man ska dock inte tvinga kommuner att använda något av dem. Det ska finnas valfrihet.

Det viktiga för oss är kvaliteten i vård, omsorg och äldreomsorg. Det är den viktiga principen för oss. I budgeten anslår vi 2 miljarder till äldreomsorgen. Det är nästan dubbelt så mycket som oppositionen gör.

Vår satsning handlar om bemanning i äldreomsorgen. Det ska finnas kompetenta personer som arbetar nära de äldre med kvalitet och de äldres behov i fokus.

Detta följs av en utredning som ska säkra just fokus på kvalitet, och det ska vara en bred kommission.

Anf. 62 BARBRO WESTERHOLM (FP):

Herr talman! Inte tvinga kommunerna, säger ministern. Men då tvingas ju årsrika boende, personal och anhöriga att finna sig i detta när de hellre skulle välja det privata alternativet. I Stockholm får nu vårdföretag inte förnyat uppdrag i boenden där alla trivs och som har hög kvalitet och låg sjukskrivningsgrad hos personalen jämfört med kommunala boenden.

Jag skulle önska att regeringen såg det utifrån vårdtagarnas, de anhörigas och personalens perspektiv och inte uppifrån kommunens.

(Applåder)

Anf. 63 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Jag kan försäkra Barbro Westerholm att det är precis detta vi gör. Det är därför vi anslår 2 miljarder till äldreomsorgen, vilket är nästan dubbelt så mycket som oppositionen föreslår.

Utgångspunkten för detta är just de äldres behov. Pengarna som ska gå till bemanning kastas inte ut hur som helst utan följs av ett genomtänkt och välanalyserat arbete med brett deltagande vad gäller äldreomsorgen för att säkerställa kvalitet och att de äldres behov står i centrum. Det är vår ambition.

Anf. 64 NICLAS MALMBERG (MP):

Herr talman! Många lokala och regionala nyhetsredaktioner har en svår ekonomisk situation. Vi har sett stora nedskärningar, och vi kommer att se fler nedskärningar framöver om ingenting görs. Detta får i slutändan konsekvenser för demokratins förutsättningar.

Många av oss som följer dessa frågor var därför förhoppningsfulla inför de slutsatser som den presstödskommitté som arbetade förra mandatperioden kom fram till. Många intressanta förslag kom fram i stor politisk enighet – större politisk enighet än vad som någonsin tidigare förekommit vad gäller presstödsfrågor.

Lika besvikna blev vi sedan när alliansregeringen inte valde att gå vidare med förslagen och inte presenterade någon proposition.

Jag riktar min fråga till kulturministern. Arbetar den nya rödgröna regeringen vidare med dessa förslag, och kommer vi att få se en proposition om presstödet framöver?

Anf. 65 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Jag tackar Niclas Malmberg. Det svenska presstödsystemet utvecklades på 1970-talet. Sedan dess har det hänt mycket med medielandskapet men inte med presstödet. Det nuvarande presstödet har vi tillstånd för fram till den 31 januari 2016.

Under de snart åtta veckor som jag har varit statsråd har jag arbetat intensivt med presstödsfrågan, och jag har kommunicerat. Jag vill gå vidare med de förslag som den parlamentariska presstödskommittén var ense om och presentera dem för riksdagen inom kort.

Jag vill dock betona att de justeringar vi kan göra utifrån den breda överenskommelse som finns i Presstödskommitténs förslag och som jag kommer att lägga fram för riksdagen är justeringar. Jag vill ha en fortsatt diskussion om en progressiv mediepolitik som tar de stora famntagen om mediepolitiken.

Anf. 66 NICLAS MALMBERG (MP):

Herr talman! Jag har ingen följdfråga, men jag vill däremot tacka kulturministern för svaret. Jag ser fram emot propositionen.

Jag vill understryka att detta är en akut fråga och att vi behöver se reformer snart. Men viktigare än att göra något snabbt är att göra det rätt så att vi får bra reformer, så jag tackar för svaret.

Anf. 67 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Precis – tack!

Anf. 68 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga som rör Förbifarten ur ett mer principiellt perspektiv.

Stefan Löfven säger att Förbifarten ska byggas, men trafikutskottets ordförande Karin Svensson Smith har sagt till Dagens Industri att hon inte tror att Förbifarten kommer att byggas och att inte vare sig Stefan Löfven eller hon själv kan veta säkert.

Bygget står stilla, och många är naturligtvis upprörda över det. En majoritet i trafikutskottet har därför tagit ett initiativ för att riksdagen ska tillkännage att bygget ska återstarta den 1 januari, med omröstning den 16 december. Men enligt Svensson Smith spelar riksdagsbeslutet ingen roll. Det drar inte igång tidigare, säger hon, oavsett vad riksdagen beslutar.

Jag vill därför fråga Magdalena Andersson, som är övergripande ansvarig här i dag, om det är en rimlig ordning att före riksdagsbeslut deklarera att regeringen kommer att strunta i det som en eventuell riksdagsmajoritet anser ska gälla.

Anf. 69 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jakob Forssmed! Det är inte regeringen som har uttalat sig i frågan utan en riksdagsledamot. Regeringen kommer att behandla alla tillkännagivanden på motsvarande sätt som tidigare regeringar har behandlat tillkännagivanden, och det gäller naturligtvis även detta tillkännagivande.

Man tar till sig tillkännagivanden, bereder frågan i Regeringskansliet och återkommer sedan till riksdagen. Det kommer att gälla i detta ärende liksom vid andra tillkännagivanden som regeringen har fått och som tidigare regeringar har fått.

Anf. 70 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Det var inte vem som helst som sa det, utan det var ordföranden i riksdagens trafikutskott. Hon är en central företrädare för Miljöpartiet, som är en del av regeringens underlag i riksdagen.

Finansministern sa klokt att det inte finns något heligt utanför den religiösa sfären eller att man i varje fall inte bör använda den typen av begrepp där. Det tolkar nog många som att det inte finns en helighet kring datumet.

Samtidigt säger Karin Svensson Smith att varken Miljöpartiet eller Socialdemokraterna kan sitta i en regering som påbörjar bygget före den 1 maj. Bara fördröjningen av bygget kan kosta upp till 1 miljard kronor. Är det verkligen en klok ordning?

Anf. 71 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Regeringens besked i frågan är tydligt. Vi kommer att behandla alla tillkännagivanden på samma sätt, nämligen: Vi tar till oss dem, bereder dem i Regeringskansliet och återkommer sedan till riksdagen. Det är samma sätt som tidigare regeringar har behandlat tidigare tillkännagivanden. Det hörde jag för övrigt vice statsminister Åsa Romson

stå och säga i tv häromdagen, så det beskedet från regeringen var tydligt även innan du ställde frågan till mig, Jakob Forssmed.

Handläggningstiden för brott mot barn

Anf. 72 ELLEN JUNTTI (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Anders Ygeman.

Brott mot barn ska utredas skyndsamt. Det första barnförhøret bör hållas inom två veckor. Åtal ska väckas senast tre månader efter det att skäligen misstanke om brott finns.

Den lagstadgade tiden hålls endast i 64 procent av alla utredningar och hålls alltså inte i nästan 40 procent. Det är dåligt för polisutredningarna och gör att de många gånger läggs ned. Det innebär att barnet får åka hem. Hemmet är den vanligaste brottsplatsen när det gäller barn. Detta är alltså väldigt dåligt för barnen, då övergreppen kan fortsätta.

Tycker statsrådet att det är rimligt att så få håller tiden? Om inte, vad kommer statsrådet att göra?

Anf. 73 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Ellen Juntti beskriver utvecklingen under de senaste åren med alliansregeringen i Sverige då polisen alltför få gånger klarat av att leva upp till de lagstadgade kraven.

Jag tror att anledningen till det är det hål i polisens ekonomi som alliansregeringen lämnade efter sig. Man klarade inte av att finansiera de poliser som man satt upp mål för. Man satte upp målet 20 000 poliser men lämnade miljardunderskott efter sig. Om den tillkommande regeringen inte hade gjort något hade vi sett uppsägningar på polisområdet. Vi tillförde därför ytterligare 200 miljoner i budgeten, för att kunna rädda polisen från uppsägningar.

Med den stora omorganisation som alla partier i riksdagen är överens om hoppas jag att vi kommer att kunna leva upp till de rättmätigt höga krav på polisen som medborgarna har.

Anf. 74 ELLEN JUNTTI (M):

Herr talman! Jag tackar för svaret, som var ganska förväntat.

Jag vill hellre veta vad den nuvarande regeringen kommer att göra mer. Barn som utsätts för brott drabbas betydligt oftare av svårigheter i vuxenlivet. Det kan vara psykisk ohälsa, kriminalitet eller missbruk av olika saker.

En utvärdering har visat att endast 9 procent av polisutredningarna gällande våld mot barn resulterar i att en gärningsman binds till brottet. Det är en hög arbetsbelastning bland barnutredarna. Många gånger innan polisen hinner börja utreda hinner gärningsmannen påverka vittnen och undanröja bevismaterial.

Som jag sa tidigare är detta väldigt dåligt för det utsatta barnet, och jag förmodar att statsrådet inte tycker att det är okej. Vad kommer statsrådet att göra för att se till att polisen kommer att prioritera brott mot barn och se till att det finns tillräckligt med barnutredare?

Anf. 75 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Låt mig inledningsvis säga att jag och frågeställaren Ellen Juntti är helt överens, både om vikten av att utreda brott mot barn och om oron över den låga uppklaringsprocent som är följden av åtta år med alliansregeringen.

Vi har den lägsta uppklaringsprocenten på tio år, och det är helt riktigt att vi måste vidta krafttag för att bryta den utveckling som alliansregeringen medförde. Två saker som vi har pekat speciellt på för att klara det gäller att tillföra resurser.

Över 200 miljoner tillfördes i samarbetsregeringens budget för att klara polisen från de uppsägningar som hade varit fallet om Alliansens politik med underfinansiering av polisen hade fått fortsätta.

Det andra är att ha en ändamålsenlig organisation så att vi kan tillföra resurser till de verksamhetslag inom polisen som verkligen behövs. Det är ett faktum att i och med att vi slår ihop 21 myndigheter till en myndighet och 7 regioner kommer vi att kunna lägga betydligt mer resurser på utredande verksamhet och därmed klara upp fler brott mot barn.

Stödet för regeringens budgetproposition

Anf. 76 MARTIN KINNUNEN (SD):

Herr talman! Regeringen har problem. Eftersom man inte förankrat sin budgetproposition i riksdagen och dessutom framhårdar i att helt isolera Sveriges tredje största parti har vi i dag en situation där regeringen riskerar att inte få igenom sin budget här i kammaren nästa vecka.

Det talas mycket om ansvar just nu. Jag vill därför passa på att påminna finansministern om vad hon sa förra hösten när Socialdemokraterna tillsammans med oss sverigedemokrater stoppade den höjda brytpunkten för statlig skatt.

Jag citerar vad Andersson sa till Aftonbladet den 8 december: ”När vi har haft socialdemokratiska minoritetsregeringar så har vi sett till att vi har majoritet för våra förslag i riksdagen.” Hon sa också att alliansregeringen brutit den praxisen och att det tyvärr inte är oppositionens uppgift att lotsa igenom budgetar. Det sa Magdalena Andersson för ett år sedan.

Har finansministern ändrat åsikt? Är det numera oppositionens ansvar att lotsa igenom regeringens budgetar?

Anf. 77 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Efter valet blev det en krånglig parlamentarisk situation i Sveriges riksdag. Då tog Socialdemokraterna tillsammans med Miljöpartiet ansvaret och bildade en regering.

Sverigedemokraterna är ett parti som vi socialdemokrater inte kommer att samverka med under några som helst omständigheter. De borgerliga partierna var väldigt tydliga med att deklarerat att de avsåg att lägga fram sitt valmanifest och inte hade något intresse av att samverka med regeringen.

Det parti som då återstod att samverka med var Vänsterpartiet, och det partiet sökte regeringen också stöd hos. Jag tycker att Vänsterpartiet ska ha en eloge för att de klev fram och tog ansvar för Sverige i ett bekymmersamt läge.

Den här regeringen har sökt samarbete och också samarbetat med det parti som var villigt till det. Jag hoppas naturligtvis att det under de kommande fyra åren finns öppningar för att samverka med andra partier, för det är bra för Sverige om vi kan ha breda överenskommelser i viktiga frågor och skapa stabilitet.

Anf. 78 MARTIN KINNUNEN (SD):

Herr talman! Tack, finansministern, även om jag inte riktigt fick svar på frågan! Jag upprepar den: Har finansministern ändrat åsikt? Är det numera oppositionens ansvar att lotsa igenom regeringens budgetar?

Regeringen vill samarbeta, men uppenbarligen har man misslyckats fullständigt. Vi har den situation som vi har.

Utöver min fråga, om finansministern har ändrat åsikt, skulle jag också vilja veta vad regeringen avser att göra om budgeten faller nästa vecka. Tänker man då fortsätta regera vidare, eller funderar man på att avgå?

Anf. 79 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det handlar ytterst om bilden av Sverige och om möjligheterna att styra landet. Det handlar om vilken väg Sverige ska gå framåt. Det är det som står på spel när det handlar om budgeten. Ska vi göra våra pensionärs och våra äldres situation bättre än den är i dag? Ska vi sänka pensionärsskatten och höja bostadstillägget för pensionärer? Ska vi satsa mer på äldreomsorgen så att vi kan skapa en trygg tillvaro för våra äldre? Ska vi höja taket i a-kassan eller inte? Ska vi avskaffa den bortre parentesen, så att långtidssjukskrivna inte utförsäkras, eller ska den vara kvar? Ska vi satsa mer på att ungdomar ska jobba i stället för att vara långtidsarbetslösa?

Det är vad det handlar om.

Vår utgångspunkt när vi bildade regeringen var att partierna i riksdagen håller sig till den praxis som man hållit sig till tidigare och fortsätter med den. Utifrån det har vi bedömt att det finns goda chanser att regeringens budget passerar genom riksdagen.

Kvotering i börsnoterade företag

Anf. 80 SUSANNE EBERSTEIN (S):

Herr talman! Jag har en fråga till jämställdhetsministern, även om det också är en demokratifråga.

Tyskland inför nu kvotering i börsnoterade företag. Var tredje plats ska innehas av en kvinna. Lagförslag kommer i december.

Tyskland är inte precis känt för jämställdhet, men Sverige är känt för jämställdhet. Vi har inte alls något förslag på gång, vad jag vet, och vi har inte heller särskilt många kvinnor i börsstyrelserna.

Vad tänker jämställdhetsministern göra?

Anf. 81 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman och ledamoten! Detta är visst en fråga som regeringen har på sitt bord och kommer att driva. Det står redan i regeringsförklaringen att om inte andelen kvinnor i bolagsstyrelser i börsnoterade företag stiger

till åtminstone 40 procent kommer regeringen att lagstifta år 2016. Det är också intentionen.

För övrigt är det glädjande att fler länder jobbar med jämställdhetspolitik också när det gäller ekonomiska frågor.

Prot. 2014/15:28

27 november

Frågestund

Anf. 82 SUSANNE EBERSTEIN (S):

Herr talman! Den här frågan har vi jobbat med under hela min tid i riksdagen, som numera är mer än 20 år. Nu får de som vill förhindra att kvinnor finns i börsnoterade företags styrelser ytterligare en tidsfrist.

Är verkligen 2016 det tidigaste? I december kommer det tyska lagförslaget. Kan ni inte tänka er att tumma lite på tidpunkten?

Anf. 83 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Det är inte så långt kvar till 2016. Det är sant att frågan har diskuterats under många år. Under alliansregeringen gjorde man ingenting åt frågan.

Det finns dock förslag som lades fram under den förra socialdemokratiska regeringen. Därför tror vi att det finns gott underlag att bygga på. Planen är att lägga fram en lagstiftning 2016, om det inte redan har skett en ändring, vilket vore det bästa. Hittills har jämställdhet när det gäller representation uppnåtts genom andra åtgärder. Det här är om det inte sker.

Scenkonstarbetarnas pensionsavtal

Anf. 84 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Den 1 januari 2015 står 5 700 scenkonstarbetare utan pensionsavtal – om inget händer. Det berör ett sextiototal institutioner av hög klass. Det är en mycket viktig fråga som just nu håller på att beredas.

Den tidigare alliansregeringen skapade efter 20 år av tröstlöst ingenting-arbete en möjlighet att nu få ett nytt scenkonstpensionssystem på plats.

Min fråga till kulturministern är: Hur tänker man förvalta den här frågan vidare?

Anf. 85 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Tack för frågan, Cecilia Magnusson!

Det är ett faktum att ett nytt pensionssystem för scenkonstområdet behövs. Det är alla överens om. Det har dragits i långbänk under lång tid. Det har skapat svårigheter för både arbetsgivare och arbetstagare.

Därför har regeringen tagit beslut om att den nuvarande statliga regleringen av tjänstepensionerna avvecklas från och med den 1 januari 2015 och ersätts med en kollektivavtalsreglerad pensionsordning i likhet med arbetsmarknaden i stort. Det kommer att frigöras 60 miljoner kronor, som parterna i dialog ska komma överens om hur de ska investeras för kompetensutveckling och karriärväxling.

Anf. 86 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Tack, statsrådet!

Det är oerhört viktigt att det blir ett slut på den här långbänken. Det är alliansregeringen som har lagt upp detta så att det kan genomföras. Jag vill försäkra mig om att kulturministern och hela regeringen ser till att de pengar som blir överskott, sedan man har löst ut det nya pensionsavtalet, får vara kvar i sektorn, så som alliansregeringen tog särskilt beslut om.

Jag vill gärna ha ytterligare besked från kulturministern om hur regeringen tänker ta hand om den förhandlingslösning som nu pågår, så att parterna till den 1 januari 2015 kan ha ett gemensamt avtal i den här viktiga sista pensionsfrågan som återstår.

Anf. 87 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! Tack, Cecilia Magnusson!

Det finns bra saker som alliansregeringen gjorde. Jag har tagit del av de underlag som har arbetats fram under lång tid. Jag är också glad för att vi som samarbetsregering kan vara ense i olika frågor. Jag hoppas på mycket sådant framöver.

Vi har just nu intensiva samtal om de 60 miljonerna. Om jag inte missminner mig sitter min statssekreterare just nu och talar om detta. Pengarna kommer att finnas kvar inom sektorn – det är det övergripande syftet. Man behöver alltså inte oroa sig för det.

Stölder på landsbygden

Anf. 88 KRISTINA YNGWE (C):

Herr talman! Jag har en fråga till Anders Ygeman, som är inrikesminister.

När nu mörkret och vintern börjar komma visar statistiken att antalet brott och stölder ökar. Det sker framför allt på landsbygden. Undersökningar har visat att ungefär var tredje lantbrukare har varit utsatt för brott under de senaste två åren, till ett uppskattat värde av drygt 200 miljoner. Hälften av dessa har dessutom haft två eller flera brott under den här perioden.

Främst gäller det dieselstölder eller maskinstölder, men även stölder och inbrott mot andra företag och privatpersoner på landsbygden är vanligt förekommande. Det är också så att de drabbade drar sig för att anmäla brotten över huvud taget. I en undersökning svarar 25 procent att de inte har polisanmält eftersom det är en krånglig och tidskrävande process och att det inte heller gör någon nytta.

Detta skapar en otrygghet för många boende på landsbygden. Min fråga till inrikesministern är: Hur tänker inrikesministern agera för att stoppa de omfattande stölderna på landsbygden?

Anf. 89 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Frågeställaren Kristina Yngwe tar upp en viktig fråga om tryggheten på landsbygden. Även om polisens uppklarandesiffror är bekymmersamma finns det betydande svårigheter med det måttet. Därför är det glädjande att det finns andra siffror som pekar på en annan utveckling: Människors trygghet ökar, och förtroendet för polisen ökar.

Ska vi behålla den positiva utvecklingen och samtidigt få en positiv utveckling på landsbygden är det viktigt med den omorganisation som polisen gör vid årsskiftet, när 21 polisdistrikt blir en myndighet med sju regioner, när vi klarar att trycka ut poliser i den utredande verksamheten och i den yttre verksamheten, så att människors trygghet kan stärkas.

Mitt svar på Kristina Yngwes fråga är: en bättre organisation och att vi tillför mer medel till polisen – i den senaste budgeten över 200 miljoner kronor.

Anf. 90 KRISTINA YNGWE (C):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Det är positivt att inrikesministern nämner omorganisationen och att detta är viktigt. Det är många som uttrycker en oro över att det kommer att ske en centralisering i och med omorganisationen. Men vi måste få ut fler poliser på landsbygden.

Jag måste poängtera hur alarmerande denna situation är. Den 10 november samlades ungefär 500 personer på en bygdegård i Södra Ljunga för ett möte om trygghet på landsbygden. Detta hade initierats till följd av en incident då det startades ett medborgargarde. Desperata bybor följde efter, misshandlade och förde bort en misstänkt tjuv.

Så här kan vi inte ha det. Vi kan inte acceptera att människor på landsbygden känner sig övergivna och i desperation tar saken i egna händer.

Läget är, som du förstår, akut. Jag vill bara höra hur du skyndsamt kan se till att människor faktiskt inte tar saken i egna händer och att vi inte behöver se att fler medborgargarden bildas på det här sättet.

Anf. 91 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag vill återigen poängtera att jag delar Kristina Yngwes oro. Den ska vi ta på allvar. Jag delar faktiskt också den oro som människorna på landsbygden har. Jag är den förste att säga att vi inte ska ha medborgargarden. Det är polisen som ska sköta brottsundersökningar, och det är polisen som ska beivra brottslighet. Brottslingar ska lagföras i domstol.

När jag har sagt detta vill jag säga att den kraft som ändå finns hos medborgarna i Södra Ljunga, där 500 personer träffas i bygdegården för att diskutera hur man ska öka tryggheten på landsbygden, tycker jag att vi ska välkomna. Det är en positiv kraft. Ska vi skapa trygghet tillsammans ska alla goda initiativ välkomnas.

Jag tror att en stor del av polisens verksamhet också är det som vi kan kalla för brottsförebyggande åtgärder. Det bästa brottet är nämligen det som aldrig begås och därmed aldrig behöver bli föremål för polisingripande eller domstolsverksamhet.

En nationell biblioteksstrategi

Anf. 92 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Jag har en fråga till kulturminister Alice Bah Kuhnke.

Kungliga biblioteket har i dag ett mycket viktigt regeringsuppdrag. De ska ha en nationell överblick samtidigt som de främjar samverkan mellan och utveckling av biblioteken i Sverige.

Sedan en tid tillbaka anser vi socialdemokrater att detta uppdrag inte räcker därför att biblioteken har så många utmaningar i dag. Tillgången till biblioteken minskar, läsförståelsen bland unga minskar och klyftan i fråga om kunskap och utbildning ökar. Detta är utmaningar som kräver politiskt ansvar.

Därför är det glädjande att den nya samarbetsregeringen har föreslagit att en ny biblioteksstrategi ska tas fram. Mot bakgrund av detta har jag följande fråga:

Regeringen har avsatt 10 miljoner kronor årligen till en nationell biblioteksstrategi. Men hur avser ministern att se till att den här reformen får avsedd effekt?

Anf. 93 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNHKE (MP):

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Vi har en ny bibliotekslag som är fantastisk och har väldigt goda intentioner. Biblioteken ska bli forum för demokratisk åsiktsbildning. Det är många vackra ord.

Sedan lagen tillkom har den diskuterats mycket, inte minst bland intresseorganisationer. Det är vackra ord, och den behöver kraft. Därför satsar vi i budgeten på denna nationella biblioteksstrategi. Det är 10 miljoner totalt per år under mandatperioden – 6 miljoner till Kungliga biblioteket, som ska arbeta fram själva strategin och främja e-Libris, och 4 miljoner till Statens kulturråd, som ska arbeta fram en strategi för läsfrämjandet tillsammans med biblioteken. Detta kommer att bli en nationell strategi som blir verktyg till de offentliga biblioteken som de behöver för att kunna leva upp till bibliotekslagens fina intentioner.

Anf. 94 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman! Jag är tacksam för svaret, och jag ser mycket positivt på det.

Jag vet att det finns en stor önskan om att denna strategi och denna förändring ska genomföras. Vi finner det i Unescos folkbiblioteksmanifest, och det är också en önskan från Svensk biblioteks förening, SKL och så vidare.

Det är glädjande att få höra att kulturministern och regeringen ser vikten av dessa bibliotek, eftersom det är något som når hela vårt land.

Biblioteken behöver utvecklas, som du sa. Det behövs nya forum, e-böcker och så vidare. Detta behövs för att garantera allas fria tillgång till kunskap och information.

Jag har ingen följdfråga men ett medskick om hur viktigt detta är.

Anf. 95 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNHKE (MP):

Herr talman! Även om jag inte fick någon fråga vill jag ändå säga att detta är otroligt viktigt. Vi lever i ett samhälle som blir alltmer polariserat, inte minst bland våra ungdomar. Vi behöver forum och arenor för diskussion och läsande. Vi behöver också, vilket vi får återkomma till under mandatperioden, utbildad personal som kan vägleda alla som kommer till våra bibliotek.

Anf. 96 BENGT ELIASSON (FP):

Herr talman! Jag ställer min fråga till statsrådet Anna Johansson.

Regeringen uttrycker sig vällovligt i budgetpropositionen: ”Regeringen kommer att intensiviera arbetet för ökad säkerhet och trygghet på vägarna.”

Min fråga gäller västkusten, som vi båda älskar, och de tvärförbindelser som knyter samman kust och inland. Jag skulle vilja ta väg 153 som exempel, vägen mellan Varberg och Värnamo, som knyter samman E6 och E4 i ett huvudstråk för ett av Skandinavien största besöksmål, nämligen Gekås varuhus i Ullared med ungefär fem miljoner besökare varje år. Sedan tillkommer personal, transporter med mera. Vägen är hårt belastad, som många av tvärlederna, med timmerbilar, godstransporter och tung trafik. Det är en försörjningsled för mycket företagstata delar av landet.

Min fråga till infrastrukturministern är utifrån budgetpropositionens text: Kommer infrastrukturministern och regeringen att lyfta fram och prioritera den här typen av tvärförbindelser, och i synnerhet väg 153?

Anf. 97 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Den nationella plan som det fattades beslut om under föregående mandatperiod ligger fast med den nuvarande regeringen. Vi har inte för avsikt att göra några förändringar i den. Däremot kommer vi naturligtvis att påbörja ett arbete med att ta fram nästa nationella plan och de prioriterade objekt som kommer att finnas framåt i tiden.

Parallellt med detta pågår ett arbete med säkerhetsåtgärder på många olika vägar. I det arbetet vågar jag inte på rak arm svara på om just väg 153 ligger långt fram i Trafikverkets planering. Men åtgärder som syftar till att öka trafiksäkerheten och uppnå nollvisionen ska naturligtvis prioriteras i de projekt som man väljer att ta fram.

Anf. 98 BENGT ELIASSON (FP):

Herr talman! Jag tackar så mycket för svaret och känner mig något lugnad med regeringens inriktning.

I vägprojekt är det mycket långa ledtider, och det behövs mycket planering innan man väl kommer till start. Därför är det viktigt att man kommer igång. Skjuter man på planeringen skjuter man också på starttiden.

Jag vill koppla samman detta med vad tidigare frågeställare har sagt. I media talas det om mindre fördyringar och tomgångspengar i andra stora vägprojekt. Det skulle vara ganska klädsamt om de 4 miljoner, 6 miljoner eller hur många miljoner det är per dag som finns i tomgångspengar i ett annat stort vägprojekt kunde användas till att få igång andra viktiga projekt i landet, åtminstone på prioriteringsstadiet.

Jag återkommer till frågan: Är det andra delar av landet som kommer att prioriteras?

Anf. 99 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tror att en och annan stockholmare hade blivit lite upprörd om vi hade tagit pengar från de trängselskatteintäkter som tas ut i

Prot. 2014/15:28
27 november

Frågestund

Stockholmsregionen och använt dem till vägsatsningar i helt andra delar av landet.

Vi har en nationell plan där man anslagsfinansierar satsningar på både väg och järnväg och andra åtgärder. Den nationella planen ligger fast. De eventuella fördyringar som uppkommer i det projekt som Bengt Eliasson hänvisar till, nämligen Förbifart Stockholm, kommer att belasta det projektet och inga andra projekt. Det innebär att de pengar som avsätts i anslag via statsbudgeten till andra projekt inte kommer att påverkas av den fördyringen.

När det gäller vägar är önskemål om förbättringar, säkerhetsåtgärder och nya vägar en aldrig sinande källa.

Det är ett svårt arbete att prioritera mellan olika önskvärda satsningar, men svaret på frågan är: Nej, det kommer inte att påverkas.

Anf. 100 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Veckans frågestund är därmed avslutad, och vi tackar de deltagande statsråden.

*Svar på
interpellationer*

§ 10 (forts. från § 8) Svar på interpellation 2014/15:134 om ansvaret för friluftsfrågor

Anf. 101 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Vi blev ju avbrutna i en oerhört spännande diskussion om vikten av friluftspolitik och vad friluftslivet betyder i Sverige, inte minst från rekreationssynpunkt och också för vår samhällsekonomi. Friluftslivet tillför turistinkomster och gynnar näringslivs företag på landsbygden, vilket är av oerhört stor vikt. Samtidigt kan vi se en stark framtidstro. Interpellanten och jag var nog samstämmiga i den tidigare debatten om hur viktigt det är med detta.

Jag fick ett antal konkreta frågor av Saila Quicklund i interpellationen. Det jag har gjort som ansvarig minister är att jag tidigt bland annat bjöd in alla friluftorganisationer till samtal. Jag hoppas att vi kommer att genomföra dem redan i januari.

Under nästa år kommer det en uppföljning av friluftspolitiken. Jag tycker att man ska ta det på allvar och låta idéer flöda in i politiken. Därför har jag avstått från att vara klåfingrig redan inför 2015 års budget. Jag vill inte föregå uppföljningen, utan jag vill lyssna in organisationerna och den uppföljningen innan jag anger någon ny och tydlig inriktning, om det kommer upp i dessa samtal. Jag vill hålla öppet för detta. Då får man också återkomma till de möjligheter som finns när det gäller att tydliggöra ansvarsområden eller ange inriktningar som har betydelse för budgeten. Regeringen får helt enkelt återkomma om det.

Jag instämmer i att friluftspolitiken är ett område som är av väldigt stor vikt och som absolut inte ska vara underordnat något annat arbete, vare sig på Miljödepartementet eller på något av de övriga ansvarsområdena.

Jag skulle vilja ägna lite tid åt att beskriva vad budgeten för 2015 betyder på det här området.

Det finns en stor satsning på ökad skötsel av skyddade områden. I denna ingår att satsa på ett mycket eftersatt underhåll av till exempel vandringsleder och av annan infrastruktur som är viktig för friluftslivet. Därmed kommer detta dem i Sverige till del som nyttjar de stora skogsområdena eller rekreationsområdena i skärgårdar och marina miljöer. Det gynnar också de turister som kommer till Sverige för att njuta av den rikedom som det svenska samhället bjuder på. Det ska göras en kraftsamling under 2015 för att beta av underhållet av vandringslederna och viktiga besöksrum.

För att skapa en tillgänglig och inbjudande friluftsmiljö också för de medborgare som växer upp i Sverige men som inte har en familjetradition av att vara ute aktivt i det stora utomhusrummet behövs det nya initiativ för att inbjuda dessa medborgare. Vi kan se att det regionalt och lokalt har funnits väldigt många positiva initiativ.

Jag hoppas få återkomma och berätta på vilket sätt den nationella politiken kan vara stödande. Ett konkret exempel är att vi redan nästa år avser att stötta den infrastruktur som finns i skyddade naturområden och i marina områden.

Det har genomförts en vattenkraftsutredning där remissbehandlingen nyss har avslutats. Den är väldigt omfattande och är nu under analys och bearbetande i Regeringskansliet. Man måste också väga sådana aspekter som det fritidsfiskeintresse som finns i Sverige kopplat till turistsektorn. Det har en väldigt tydlig och direkt påverkan på hur man ska stödja den biologiska mångfalden i rinnande vatten.

Anf. 102 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret så här långt!

I min interpellation nämnde jag Nordiska rådet. Att utbyta erfarenhet både nationellt och internationellt är väldigt viktigt. Vi kan få inspel och också delge andra nationer det fantastiska som Sverige har att erbjuda.

Det finns bra forum för detta i dag, och det är ju, som sagt, Nordiska rådet som ger ett unikt tillfälle att lyfta fram dessa unika värden även utanför landet.

Nordiska rådet har utlyst 2015 som ett nordiskt friluftslivsår. Det visar också att andra nationer har insett friluftslivets betydelse. Jag är mycket medveten om att statsrådet Kristina Persson är ansvarig för just Nordiska rådet, men jag väljer ändå att ställa en fråga till statsrådet Åsa Romson: Vad är ministerns tankar om vad som behöver lyftas fram på Nordiska rådet?

Ytterligare en fråga som är central och oerhört viktig är att vi har en väl fungerande infrastruktur. Det är viktigt att kunna nå ut till hela landet. Det hot som nu föreligger är att Bromma flygplats ska läggas ned. Det är ju ingen isolerad Stockholmsföreteelse, utan det är 13 flygplatser i hela landet som skulle drabbas. Konsekvenserna blir oerhört stora, inte bara för friluftslivet utan också för jobb, tillväxt och så vidare. Det blir färre avgångar och högre priser.

Som exempel kan jag nämna att från Östersund – om inte Bromma är något alternativ – kostar en tur-och-retur-biljett ca 5 500 kronor om man flyger med ett större bolag till Arlanda. Detta ger en sämre valfrihet, och det minskar också viljan och möjligheten att resa och utnyttja vår natur.

Det finns ju många län som inte har någon industri och stora utflyttningar, men där är besöksnäringen oerhört central och livsviktig. Orörd natur och frisk luft kommer med bestämdhet att ha en ännu större betydelse för människor i framtiden.

Konsekvenserna av detta blir ett friluftsliv som inte är till för alla. Det blir alltså en ojämlikhet genom att resursstarka personer skulle få en fördel att komma ut i naturen och till friluftslivet. Jag önskar höra hur ministern ser på detta.

Anf. 103 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack för fortsatt debatt om friluftspolitikens viktiga roll! Saila Quicklund frågade hur jag ser på ett förslag som lagts fram i Nordiska ministerrådet för att lyfta fram friluftslivets värden. Jag tar med mig frågan. Förslaget är under beredning och vi får därför återkomma till det inom ramen för Nordiska ministerrådet, då med ansvarig minister.

Jag kan säga att på det senaste miljöministermötet, som hölls för bara några veckor sedan i riksdagens lokaler, såg mina miljöministerkolleger från de andra nordiska länderna det som en integrerad fråga, och i den diskussion vi hade med utskottet var man tydlig med att miljö-, klimat- och friluftspolitik hänger nära samman. Det är ett sätt att använda våra stora naturresurser. Där har de nordiska länderna, som interpellanten påpekar, likartade erfarenheter. Vi har befolkningar som verkligen stöder och tar del av ett aktivt friluftsliv. Men naturligtvis ser förutsättningarna olika ut. Quicklund var själv inne på att vi behöver ett friluftsliv som är tillgängligt för alla.

När jag talar om att till exempel stigar, vandringsleder och skyltar ska vara tillgängliga för fler, inom ramen för den gröna infrastrukturen, är det viktigt att det görs både för det nära friluftslivet, som kan utnyttjas ofta och av många i vardagen, och för det mer spektakulära friluftslivet, som kan nås av färre vid färre tillfällen men som ger ytterligare upplevelser och ytterligare värden i Sverige. De satsningar som till exempel gjorts för att vi i våra nationalparker ska ha delar som är tillgängliga oavsett om du har en funktionsnedsättning eller inte är oerhört viktiga. Det är den typen av åtgärder jag avser när jag talar om tillgänglighet för alla.

Interpellanten tar upp frågan om inrikesflyget, som ju minskar i Sverige och som jag tror att vi behöver se som endast en delkomponent. Den stora friluftsturismen i Sverige sker med andra transportmedel, och då är det viktigt att se hur de transportknutar som finns kan knytas upp. Inte minst gäller det tågtrafiken.

Jag var inne på en hemsida häromdagen och såg att det finns entreprenörer som nu öppnar upp särskilda tågpendlar från Malmö, Göteborg och Stockholm till Jämtlandsfjällen, till helt nya destinationer. Det kostar några hundralappar att komma till dessa områden från storstadsområdena i söder. Ett sätt att öka tillgängligheten är att få ordning på tågtrafiken. Jag vill verkligen understödja regeringens politik när det gäller att ta krafttag för en bättre tågtrafik. Jag tror att det överträffar all annan transportpolitik när det handlar om att öka folks möjligheter att ta del av hela landets rikedom i form av friluftsliv.

Stockholmsfrågorna får vi kanske lämna till Stockholmspolitikerna, lite mer än vad som varit kutym i den här kammaren de senaste veckorna.

Exakt vilken flygplats som ska användas av vilket flyg får helt enkelt diskuteras med en annan minister.

Saila Quicklund tog också upp frågan om frisk luft. Det är oerhört viktigt att värna det. Ur folkhälsoaspekt är luftsituationen i vardagen naturligtvis den som avgör allra mest, men att möjliggöra och sträva efter upplevelsen av frisk luft, liksom tystnad och andra naturupplevelser, är sådant som vetenskapen alltmer visar har en positiv fysisk påverkan på människor.

Jag deltog i går kväll i en prisceremoni för Volvos stora miljöpris där årets pristagare, en framstående belgisk forskare, nyligen hade skrivit en bok just om att vägen till happiness var ökade naturupplevelser. Det var vetenskapligt belagt.

Anf. 104 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag delar inte statsrådets uppfattning att Bromma flygplats och dess nedläggning är en Stockholmsfråga som vi ska överlämna till Stockholmspolitikerna. Den är relevant i sammanhanget när vi talar om friluftslivet; den har en koppling till en väl fungerande infrastruktur.

Jag vill dock tacka för debatten. Jag uppskattar att vi haft en dialog om ett oerhört viktigt ämne. Svensk turism omsätter i runda tal 250 miljarder kronor, och i strategin för 2020 har man som mål att dubblera det, med ett delmål om 350 miljarder till 2015. Friluftslivet har, som jag nämnde tidigare, 77 000 årsarbetare och spelar stor roll för att kunna uppfylla 2020-målet.

Vi har många län som erbjuder möjligheter till ett rikt friluftsliv genom att locka fler och stärka många näringar ute i landet, vilket är viktigt inte minst i jobb- och tillväxthänseende. I det sammanhanget är det viktigt att säga – jag understryker det som ministern sade – att staten ska vara med och skapa förutsättningar för ett starkt friluftsliv.

Det finns mycket positivt med satsningar på vandringsleder, möten med friluftorganisationer och så vidare, som ministern tar upp, men mot bakgrund av att friluftsliv inte ens finns med under ämnesområdena, exempelvis under A-Ö, på regeringen.se känner jag ändå en viss oro. Det gäller även Brommas nedläggning.

Jag kommer att följa arbetet noga, och jag förutsätter att ministern fortsätter att prioritera friluftsförslagen.

Anf. 105 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack, Saila Quicklund, för en intressant interpellationsdebatt som gett mig möjlighet att ta upp lite av regeringens ambitioner på området och även följa upp den politik som lagts fast under tidigare regeringar. Det är viktigt att utnyttja den uppföljningsrapport som ska komma under 2015 liksom mötena med friluftorganisationer och andra aktörer i branschen för att se vad mer som kan göras för att stärka friluftspolitikens område. Det ger ett mervärde i form av regional utveckling och turism, och inte minst bidrar det till flera av de viktiga värden som samhället behöver i form av ökad folkhälsa, frisk luft och friskare barn.

Det är väl egentligen där vi har det största orosmolnet just nu, nämligen hur vi säkerställer att barnen i Sverige känner att de har likvärdig tillgång till friluftslivet. Där vill jag peka på att jag är medveten om den diskrepans

Prot. 2014/15:28

27 november

Svar på
interpellationer

som i dag finns i regelsystemet mellan hur man definierar riksdrotsutövande och friluftsutövande. Det är en av de frågor som jag är säker på att friluftorganisationerna återigen kommer att ta upp när jag träffar dem inom kort.

Jag kan konstatera att det är olyckligt att den tidigare regeringen inte hade löst den situationen och att allianspartierna inte heller i sin oppositionsbudget har föreslagit mer pengar. I debatten vill man låta påskina att det är ett problem att regeringen inte har gjort det. Men vi får återkomma till de frågorna när vi har en uppföljningsrapport och när vi har talat med organisationerna om vilken inriktning vi kan ha. Jag tror att vi utifrån de initiativ som tas, och som jag redovisat, inte minst när det gäller skötseln av skogar och naturområden, kan få en ökad styrka i friluftspolitiken framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2014/15:125 om förgröningen

Anf. 106 Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Anders Forsberg har frågat mig hur jag ser på att det fortfarande i november råder oklarheter kring reglerna för och tillämpningen av förgröningsstödet inför växtodlingssäsongen 2015. Anders Forsberg har vidare frågat vad jag tänker göra för att snabba upp processen och snarast få till stånd tydliga regler och tydlig tillämpning av det nya förgröningsstödet. Avslutningsvis har Anders Forsberg frågat mig om jag kan tänka mig att verka för att tillämpningen av förgröningsstödet förskjuts till SAM-ansökan 2016.

Jag vill inleda med att säga att regeringen hellre hade sett att EU stärkte miljöarbetet inom jordbruket genom ett ökat fokus på miljöersättningarna och andra miljörelaterade åtgärder inom landsbygdsprogrammet. Åtgärderna i landsbygdsprogrammet kan i högre grad anpassas efter nationella behov och förutsättningar, och har därmed större förutsättningar att vara effektiva, än de allmänt utformade kraven i förgröningen. För svensk del är riktade åtgärder inom landsbygdsprogrammet ett viktigt styrmedel i arbetet med att uppnå de miljö kvalitetsmål som berör jordbruket.

Jag instämmer i att det är olyckligt att alla regler kring förgröningen ännu inte är på plats. Det har varit en lång process inom EU att få klarhet i alla de regler och tolkningar som ska ligga till grund för de nationella bestämmelserna. Jag håller även med om att förgröningen är komplex och ger ökad administration och ökade kostnader, och jag har stor förståelse för att det är viktigt med tidig information så att jordbrukare kan planera sin växtodling.

Jag skulle därför, utan tvekan, ställa mig bakom en framflyttning av tillämpningen av förgröningen till 2016. Men en framflyttning kräver en ändring av rådets och Europaparlamentets förordning om direktstöd, en ändring som inte är sannolik i dagsläget. Vad vi däremot kan göra är att arbeta för en så bra tillämpning i Sverige som möjligt utifrån de ramar som är fastställda på EU-nivå. Jordbruksverket är den myndighet som ansvarar för stora delar av tillämpningen, och de är behjälpta av att få ta del av kunskaper och synpunkter från jordbruksnäringen och andra berörda.

Avslutningsvis vill jag framföra att EU-kommissionen har åtagit sig att inom kort utvärdera erfarenheterna av förgröningen, exempelvis kravet på ekologiska fokusarealer. I mina ögon är det viktigt att göra en utvärdering och att man vid behov vidtar åtgärder för att förbättra systemet. Det finns generellt sett ett stort behov av att förenkla regelverken, något som skulle betyda mycket för jordbrukarnas vardag. Den nye kommissionären verkar också förstå behovet av enklare regelverk, vilket är lovande. I samband med en översyn av förgröningen kommer jag därför att lägga särskilt fokus på förenklingar och på anpassning till de förutsättningar som råder i det svenska lantbruket.

Anf. 107 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Jag tackar landsbygdsministern för svaret. Jag finner det glädjande att regeringen och landsbygdsministern helt delar Sverigedemokraternas kritik mot hur förgröningsstödet är utformat och hur det hanteras.

Det är så vansinnigt dumt att det inte ens går att tänka ut. Så sa en växtodlingsrådgivare i Skaraborg som bor ganska nära mig. Höstsåden är i jorden. Växtodlingsplanen är bestämd. Utsådet är valt. Men fortfarande hänger den nya jordbrukspolitiken i luften. Nästa år träder EU:s nya gemensamma jordbrukspolitik i kraft. Ett av kraven för att få ett fullt gårdsstöd är att lantbrukaren vidtar särskilda miljöåtgärder, den så kallade förgröningen.

Låt mig beskriva förgröningen för de åhörare som inte vet vad det innebär. För att få gårdsstödet behöver man uppfylla en del nya krav. Den stora nya delen av gårdsstödet är det så kallade förgröningsstödet, som står för 30 procent.

Herr talman! Vad innebär då detta? Jo, man inför någonting som man kallar för ekologiska fokusarealer. 5 procent av åkermarken ska avsättas. I fokusarealerna kan det till exempel ingå träda, salix eller kvävefixerande grödor som ärter, åkerbönor och lupiner. Även vallinsådd godkänns. Det finns en massa undantag också, men vi behöver inte gräva ned oss i det. Det räcker som det är.

Min fundering är, herr talman – och det är på grund av detta jag tar upp frågan: Är det rimligt att de här nya reglerna kommer så snabbt på, innan lantbruket hinner bestämma sig för hur man ska odla och vad man ska bedriva?

Bland växtodlingsrådgivare och bönder är domen hård. Detta är ett i deras tycke helt värdelöst politiskt system, som endast kommer att kosta bönderna pengar men ge dålig miljönytta. Förgröningsstödet får också störst effekt för de mindre spannmålgårdarna runt 30–50 hektar. För större gårdar gör det ingen större skillnad.

En bättre växtföljd har givetvis positiva effekter på den biologiska mångfalden men påverkar knappast kväveläckaget. Det finns utmärkta växtföljder med ärter, åkerbönor och raps. Men varför måste man ha det varje år? Nu måste bonden dela upp sin växtföljd efter en godtycklig politisk åtgärd med en koppling till svensk jordbrukspolitik som inte är rimlig. I vårt tycke är det ett fyrkantigt system utan koppling till de naturliga förutsättningarna.

Som jag nämnde i min interpellation har många bönder planerat sin växtodling långt i förväg. Det finns många gårdar som redan har höstsått

hela sin areal. Därmed skulle de bli diskvalificerade för förgröningsstödet. I värsta fall kan ungefär 30 procent av det så kallade gårdsstödet försvinna.

Jag är nöjd med interpellationssvaret från landsbygdsministern. Jag finner att han delar mina frågeställningar och min oro. Men det finns ett antal saker som vi behöver klargöra. Anser landsbygdsministern att det i ett rättssystem ska finnas regler som inte är klara vid inträdet i systemet? Ska man sedan utföra kontroller och ställa krav på åtgärder som ännu inte finns i detta icke-existerande system? Anser landsbygdsministern att detta är ett bra system?

Anf. 108 KRISTINA YNGWE (C):

Herr talman! Först och främst vill jag vända mig till interpellanten Anders Forsberg från Sverigedemokraterna. Det är glädjande men också lite förvånande att SD plötsligt intresserar sig för realpolitiska frågor kopplade till EU-stödet, framför allt med tanke på att SD förra veckan försökte driva igenom ett förslag om att vi helt skulle avskaffa EU:s jordbruksstöd för att minska Sveriges avgift till EU. Jag förutsätter att både Anders Forsberg och hans kolleger i SD är väl medvetna om att just jordbruk är det enda område som fullt ut regleras av EU. Även om budgeten för jordbruksstödet skulle dras ned till noll skulle vi i Sverige inte kunna införa några helt nationella stöd helt plötsligt. Vi står just nu och diskuterar gårdsstödet för perioden som kommer, och det är uppenbart att ett åternationaliserande av gårdsstödet inte direkt ligger på bordet. Det vore klädsamt om SD hade en sammanhållen linje för jordbrukspolitiken och inte ena stunden sa att man vill slåss för lantbrukets pengar för att i nästa stund vilja dra ned budgeten till noll, vilket skulle få katastrofala konsekvenser för svenskt lantbruk.

Jag vill också prata lite grann med landsbygdsministern om jordbruksstöd och jordbrukspolitik. Svenskt lantbruk sitter just nu i ett ganska krisartat läge när det gäller jordbrukspolitiken, vilket jag förutsätter att landsbygdsministern är väl medveten om. Det finns tre områden där jag förväntar mig att regeringen agerar skyndsamt.

Det första handlar om landsbygdsprogrammet. Kommissionen har lämnat över mer än 300 kommentarer till Sveriges förslag till landsbygdsprogram. Mycket av det är rena formalia som egentligen inte gör någon skillnad, men det mest oroande är djurvälståndssättningen, som är väldigt viktig för många djurproducenter. Svensk animalieproduktion minskar stadigt. Djurvälståndssättningen är en viktig del för att hjälpa producenter att kunna upprätthålla världens högsta djurskydd. Centerpartiet drev igenom djurvälståndssättningen, och jag förutsätter att regeringen tänker slåss för denna.

Det andra handlar om kompensationsbidraget. Kommissionen anser att nuvarande kompensationsbidrag är alldeles för starkt kopplat till produktion och anser att detta måste göras om i grunden. Det här skulle få absolut katastrofala konsekvenser, inte minst för lantbrukare i ministrerns hemlän, Norrbotten. Om kompensationsbidraget slås ut på alla producenter och all mark är jag mycket orolig för att det kommer att slå väldigt hårt mot våra djurproducenter, som redan har det kämpigt. Jag ser en stor risk för att det blir mer passivt brukande i Sverige när stödnivån ökar även för den mark som i dag inte brukas aktivt.

Det tredje och sista handlar såklart om förgröningen, som är uppe till diskussion här i dag. Många lantbrukare har i år jublat över att det är så

väldigt bra förutsättningar för höstsådd. Men det kan bli ett ganska bryskt uppvaknande i vår, när de upptäcker att de måste ha tre grödor och ekologiska fokusarealer.

Möjligheten att släppa de här förgröningsåtgärderna ligger inte direkt på bordet. Däremot måste regeringen se till att vi får ett flexibelt och tolerant system från 2015. Det bästa vore om vi kunde skjuta upp det till 2016, men som ministern sa är det knappast möjligt. Om vi inte har högre tolerans under 2015 kommer väldigt många lantbrukare att behöva harva upp sin höstsådd. Det är givetvis helt orimligt att lantbrukare ska riskera sanktioner när regelverket för förgröning inte var klart vid sådden.

Herr talman! Centerpartiet har med Eskil Erlandsson i spetsen drivit på gentemot kommissionen för att vi ska ha en jordbrukspolitik som ger fler djur i Sverige och mer aktivt brukande. Men kommissionens trilska riskerar att välta denna politik över ända om inte regeringen agerar kraftfullt. Därför undrar jag: Vilket är regeringens ingångsvärde när det gäller den fortsatta inriktningen på jordbrukspolitiken? Hur tänker landsbygdsministern säkerställa att de tre problemområden som jag lyft fram får väldigt skyndsamma lösningar?

Anf. 109 Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Anders Forsberg talar om rimligheten i att reglerna kommer sent. Det är klart att det inte är bra att regler kommer sent. Dessa frågor hanteras på EU-nivå. Det som vi från svensk sida kan göra är givetvis att jobba väldigt snabbt med att klargöra de oklarheter som finns. Det är Jordbruksverket som gör de sakerna.

Jag har ärvt de här frågorna för sju och en halv vecka sedan. Det har funnits någon annan som har hanterat de här frågorna under mycket lång tid. Oaktat det är min ambition att göra allt för att få det på plats så snabbt som möjligt.

När det gäller reglerna för förgröningen har de varit kända, och det har tidigare varit information om dem. Man kan ifrågasätta den. Har det varit tillräcklig information om, som Anders Forsberg tar upp i exemplet, vissa säger att de inte har känt till dem? Det är viktigt att vi får enkla och tydliga regler och minskar administrationen.

Kristina Yngwe tog upp landsbygdsprogrammet. Där finns väldigt många utestående frågor. Det antogs väldigt sent av den förra regeringen i juni. Det finns massor av frågor som ännu är utestående. Jag hoppas verkligen att man kan lösa dem så snabbt som möjligt.

Vi gör allt från regeringen och departementet för att få snabba processer när det gäller landsbygdsprogrammet. Samma sak är det med djurväl-färdersättningen. Det är väldigt viktigt att vi från Sverige påverkar EU-beslut, är med och driver frågorna och driver dem stenhårt. Det är min ambition.

När det gäller kompensationsstödet är det inte bra att det kommer sex veckor före den 1 januari. Här kommer jag inte att spara någon kraft. Jag har i dag haft en diskussion med Cecilia Malmström om dessa frågor. Jag kommer också att söka kontakt med kommissionär Phil Hogan. Jag kommer förhoppningsvis att få en tid med honom för att driva dessa frågor.

Detta är frågor som jag har ärvt sedan några veckor. Det kan hända att det finns anledning att också ställa dessa frågor till någon annan.

Prot. 2014/15:28

27 november

Svar på
interpellationer

Anf. 110 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Tack för svaret, landsbygdsministern! Vi är ganska överens. Det handlar egentligen inte om att angripa punkterna.

Jag vet inte om jag lyssnade dåligt eller inte. Vad anser landsbygdsministern att vi ska göra i det här läget? Det är fortfarande ganska oklart. Kommer det att vara i maj 2016 eller i juni 2016? När kommer vi att ha det klart, och hur kommer det i så fall att påverka lantbrukarna som ska göra sina SAM-ansökningar 2016?

Sedan har vi den andra delen. Vi talar om att driva frågan i EU. Bakgrunden är att det fortfarande råder stora oklarheter om förgröningsstödet. Det har sagts att det är en svår fråga att driva. Tänker landsbygdsministern göra det? Du utlovade att du kommer att ta en fajt för kompensationsbidraget. Kommer du att ta en fajt också för detta?

Om jag får kommentera det Kristina Yngwe sa har jag personligen och vårt parti inga problem med att driva en aktiv landsbygdspolitik oavsett om vi är med i EU eller inte. Jag tror snarare att det är en fördel att vi kan driva en svensk landsbygdspolitik utan EU:s demokratur.

Men vi är fortfarande med i EU. Så länge vi är med kommer vi att verka för att vi utnyttjar och använder de ersättningar som finns. Det är någonting som vi definitivt gör.

Anf. 111 KRISTINA YNGWE (C):

Herr talman! Det är väldigt positivt att landsbygdsministern verkligen kommer att försöka ta tag i frågorna. Jag har tidigare läst i medierna att du har uttalat dig om att du har en förhoppning att få till en förutsättningslös diskussion med kommissionären om problemet för att se vilka möjligheter som finns. Det är inte så där jättestarkt. Men det är väldigt positivt om det nu är så.

Jag frågade Eskil Erlandsson i går: Vad hade du gjort om du varit landsbygdsminister nu? Han sa: Jag hade åkt ned till Bryssel och slagit näven i bordet, och det är vad Bucht också måste göra. Jag ser fram emot att du åker ned till Bryssel och slår näven i bordet. Det är verkligen frågor som är otroligt viktiga för våra lantbrukare. Vi måste få en långsiktighet och trygghet i det.

Jag vill skicka med att det är många som håller ögonen på detta och ser till att regeringen verkligen driver på. Jag vill avslutningsvis säga att detta inte är frågor som den nuvarande regeringen har fått i knät. Det är frågor som ligger i ett EU-perspektiv med budgethantering och sådant. Kompensationsbidrag och djurvälstånd ersättningar är modeller som har fungerat i tidigare system.

Det gäller bara att vi har en regering som åker ned, sätter ned foten och markerar att vi vill stå upp för det svenska lantbruket.

Anf. 112 Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Vad kan vi göra? frågar Anders Forsberg. Vi håller på att titta på det och sondera lite grann med andra länder som också har detta problem med förgrönningen. Det finns en sådan sondering som vi håller på med. Om vi får ett antal länder med oss är det möjligt att vi kan få en förändring. Ingen kraft kommer heller att sparas där.

Kristina Yngwe läste i medierna att jag har förhoppningar att vi kan ha bra samtal. Jag har förhandlat jättemycket. En sak har jag lärt mig. Var

inte för tuff i uttalanden om någon som du ska möta i en förhandling, för då kommer du i en dålig position. Det kanske finns en anledning att man uttrycker sig på ett visst sätt.

Det handlar om att skapa de bästa förutsättningarna för svenskt lantbruk. Vi ska inte spara någon kraft. I många av frågorna, inte minst när det gäller kompensationsbidraget, finns det som jag ser det inte någon partipolitisk konflikt. Jag har inte hört det.

Det finns ingen konflikt med branschorganisationerna. Jag har jättemycket kontakt med LRF. Jag har väldigt stor förståelse för hur de ser på frågorna. Vi delar uppfattningen. Sverige står egentligen enat i de här frågorna, men vi har lite olika syn där nere.

Det handlar om att få dem att förstå att detta är viktigt. Det gäller den fråga som interpellanten ställer om förgröningen men också frågan om kompensationsbidraget, djurvälståndet och så vidare.

Anf. 113 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Det är ganska tydligt att vi delar åsikten. Precis som herr landsbygdsministern säger finns det inte någon partipolitisk konflikt. Men jag tror att vi allihop delar en oro.

Jag finner det glädjande att du är så tydlig och säger att du kommer att driva de här frågorna. Det är någonting som jag kommer att ta med mig i debatterna och diskussionerna framöver.

Sedan kan man fundera på att det med till exempel ett nedlagt landsbygdsdepartement kanske finns en risk att frågorna drunknar. Jag hoppas verkligen inte det, så att vi inte får några problem i den delen.

Jag noterar också diskussionen om vems fel det är. Den är egentligen inte så intressant. Snarare gäller det att hålla undan här, sopa framför sin egen dörr och se till att det inte kommer mer skräp framför dörren. Jag tackar landsbygdsministern för svaret.

Anf. 114 Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! När det gäller det nedlagda Landsbygdsdepartementet och flytten till Näringsdepartementet skapar det kraft och styrka i den här typen av frågor. Där känner jag ingen oro. Jag ser med tillförsikt fram mot att kunna jobba med dessa frågor inom Näringsdepartementet.

Direktstödet har i dag en stor betydelse för jordbrukarna och är en viktig del av deras inkomst. För mig är det viktigt att stödet utformas på ett sätt som i så hög grad som möjligt stärker konkurrenskraften och bidrar till miljönyttan. Vi måste också säkerställa framför allt enkla, rättssäkra och stabila regelverk.

Även om stöden i dag är mycket betydelsefulla för bönderna vill jag i detta sammanhang framhäva vikten av arbetet för en stärkt primärproduktion på mer marknadsmässiga grunder. Det är också därför vi kommer att ta fram den livsmedelsstrategi som vi tidigare har debatterat i kammaren – för att stärka svensk livsmedelsförsörjning och primärproduktion. Det gäller inte minst jordbruks- och trädgårdsnäring men också i vidareförädlingsled och handel. Vi ska kunna ha svensk export av matprodukter.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2014/15:128 om nationell strategi för tillväxt och grundläggande service i hela landet

Anf. 115 Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Anders Ahlgren har frågat mig hur min vision ser ut för hur Sverige ska få en tydlig nationell strategi för tillväxt och grundläggande service i hela landet.

Låt mig inleda med att säga att regeringen anser att det behövs fler jobb och hållbar tillväxt i alla delar av landet. Hela landet ska bli bättre att leva i. Att fler kvinnor och män finner ett jobb är avgörande för att hålla ihop Sverige. Dessutom är växtkraften i entreprenörskap och småföretagande avgörande för hela Sveriges utveckling. Med fler jobb skapas också förbättrade förutsättningar att utveckla skola, vård och omsorg samt en välfärd att vara stolt över.

Regeringen bedriver en modern och aktiv regional tillväxtpolitik, landsbygdspolitik och näringspolitik för hela landet. Regionerna ska ges möjligheter att växa och utvecklas efter sina förutsättningar, såväl i städer och tätorter som på landsbygden. Ju fler regioner som är starka och expansiva, desto bättre. Den bästa kunskapen om vad som behövs för att utveckla landets regioner och landsbygd finns på plats ute i landet. Därför ligger också huvudansvaret för de regionala tillväxtresurserna hos länen.

Tillgängligheten till olika typer av service är en viktig förutsättning för att skapa attraktiva miljöer där människor vill bo och verka. Därför lyfts just servicen fram som en viktig del av prioriteringarna inom den regionala tillväxtpolitiken. Regeringen vill även gå vidare och utveckla servicepunkter på landsbygden. Det handlar till exempel om livsmedelsbutik, apotek, postservice och bensinmack. Även tillgång till bredband och ett väl fungerande transportsystem är viktigt. Inom landsbygdsprogrammet möjliggör regeringen exempelvis en betydande satsning för att utveckla lokal service. Medlen för service ska användas dels till projekt som utvecklar lokal service i gles- och landsbygd, dels till investeringsstöd för dagligvarubutiker och drivmedelsanläggningar.

Regeringen avser att i början av nästa år återkomma med en nationell strategi för regional tillväxt och attraktionskraft. Här avser vi att tydliggöra regeringens prioriteringar för regional tillväxt fram till 2020.

Sammanfattningsvis vill jag säga att tillsammans med länens egna prioriteringar och insatser skapar regeringens satsningar inom den regionala tillväxtpolitiken, landsbygdspolitiken, näringspolitiken och andra politikområden mycket goda förutsättningar för hållbar regional tillväxt i alla delar av landet.

Anf. 116 ANDERS AHLGREN (C):

Herr talman! Jag ska börja med att tacka landsbygdsministern för svaret på interpellationen. Det känns angeläget att vi uppmärksammar den snabba omställning som nu sker i vårt land. Urbaniseringen går allt snabbare. Därför är det också intressant att höra minoritetsregeringens idéer om hur man löser tillväxtfrågor i hela landet, särskilt efter att i riksdagen under flera år ha lyssnat till nuvarande regeringsledamöter som alla har haft klara uppfattningar om hur frågor ska lösas.

Människors möjlighet att bo, leva och arbeta utanför de större städerna, det vill säga i landsorten, förutsätter att det finns jobb. Då måste vi ha en

politik som gynnar skapande av jobb i nya och växande företag och en miljöpolitik som ger förutsättningar för en hållbar tillväxt. Det kan framstå som helt logiskt, men vi är alltför få som driver en sådan politik.

Sverige utanför de stora städerna har en stor potential. I de små företagen skapas många nya jobb, ofta i Småortssverige och på landsbygden. Men om jobben ska bli fler måste vi helt enkelt underlätta för dem som skapar jobben, det vill säga företagen.

I landsbygdsministrarnas svar utlovas detta: ”Hela landet ska bli bättre att leva i. Att fler kvinnor och män finner ett jobb är avgörande för att hålla ihop Sverige. Dessutom är växtkraften i entreprenörskap och småföretagande avgörande för hela Sveriges utveckling.”

Samtidigt kan vi konstatera att minoritetsregeringens framlagda budgetförslag har en annan inriktning. Jag tar några exempel. Det föreslås en kilometerskatt på 14 kronor per mil, så kallad skatt på avstånd. Vem drabbas hårdast när timmerbilarna kommer att kosta 280 000 kronor mer om året att köra eller när kostnaden för varudistributionsbilen kraftigt ökar? Det kommer att drabba många av landsortens exportföretag, som får ökade kostnader och sämre konkurrenskraft.

Man föreslår slopade ungdomsbonusar, det vill säga höjd arbetsgivaravgift för unga. Jag ska be att få ta två exempel från mitt eget område. Sälenfjällen rekryterar just nu 2 300 säsongsanställda. Merparten är under 26 år. Om vi räknar ut vad detta innebär kan vi räkna med 20 000 kronor i månadslön för ungefär 2 000 ungdomar i sex månader, det vill säga att turistnäringen i Sälenfjällen får betala 36 miljoner kronor till per år för att skapa dessa jobb.

Det handlar om ökad beskattning av privatpersoner, sänkta gränser för statlig skatt och avtrappning av jobbskatteavdrag. Efterfrågan kommer att minska när det gäller jobb efter en särskild löneskatt på de äldre som har fyllt 65 år. I dag kom en rapport om hur detta drabbar sjukvården. Jämtlands läns landsting får en ökad kostnad på 7,2 miljoner om året på grund av detta. Vi kan göra listan lång.

Jag vill avsluta med att fråga landsbygdsministern: På vilket sätt förbättrar alla dessa kostnader för människor och jobbskapande företag den regionala tillväxten och utvecklingen?

Anf. 117 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman, ärade ledamöter och minister! Att jobba med lokal utveckling och med fokus på tillväxt och landsbygdens framtid är både viktigt och angeläget i en tid som denna. Oerhört många människor engagerar sig, och man gör många ideella insatser för att få en hållbarhet och en framtidstro i stora delar av landet. Det är ett oerhört viktigt arbete som behöver ingå i det nationella, det regionala, det lokala och det kommunala arbetet.

Jag har tagit del av svaret när det gäller ambitioner och strategi för framtiden. Landsbygdsministern nämner att regeringen för en aktiv och modern landsbygdpolitik. Jag skulle vilja få mer konkret beskrivet vad det är som är modernt med regeringens landsbygdpolitik.

Var finns de nydanande recepten? Var finns förslagen som ger bygderna större frihet att driva konkreta utvecklingsprojekt? Var finns de flexibla möjligheterna och modellbyggandet? Var finns de angreppssätt som skulle kunna räknas till ett modernt sätt att driva landsbygdsfrågor? Var finns

engagemanget i att koppla ihop det lokala perspektivet med det regionala, som ministern nämner, i det viktiga tillväxtarbetet för att få fart på alla regioner?

Hållbar tillväxt är oerhört viktigt. Jag tycker att det är görviktigt att prata så konkret som möjligt för att nå resultat. Det är vi vana vid. En daglig utmaning är jobben, som ministern tar upp. Metalls ombud nämner i den senaste dagstidningen att det sedan finanskrisen 2008 har blivit 3 500 färre jobb inom Metalls område för Värmlands del. Och alltsedan 2012 är det 1 000 färre jobb inom det verksamhetsområdet. Senast i går kom det också ett varsel om ytterligare 127 tjänster som ska bort från Rolls Royce i Kristinehamn.

Det är förändringar som vi lever med och exempel på hur det kan se ut i en region i landet i dag. Det handlar om många jobb och om många familjers möjlighet till framtida försörjning. Det handlar inte minst om tillväxten för regionen framöver.

Hur kommer ministern tillsammans med sina kolleger i regeringen att aktivt verka för att vända den bilden och konkret skapa de jobb som han nämner i sitt svar?

Jag tänker på ytterligare ett område, nämligen den pågående översynen av det utökade strandskyddet som kammaren har beslutat om och som nu verkställs. Snart är det en månad kvar för samtliga länsstyrelser att bli klara med uppgiften. Ambitionen var att utveckla möjligheterna för attraktivt boende. Ministern nämner i sitt svar att de goda miljöerna och möjligheterna att bo attraktivt är viktiga samt att det är viktigt att stärka en region och en bygd genom att folk har möjlighet att bygga.

Tyvär föreslås det på flera sträckor rejäla ökningar i stället för minskningar. Man har tidigare ökat strandskyddet från 100 till 150 meter, och nu föreslås det till 300 meter. Ofta går det inte att se särskilt tydliga motiveringar till utökningarna. Och detta sker i en tid då vi behöver gå åt andra hållet och erbjuda möjligheten att bygga i attraktiva lägen åt fler.

Vilken inställning har ministern till det pågående arbetet? Avser ministern att konkret följa upp respektive länsstyrelses arbete för att möjliggöra attraktiv utveckling i strandnära lägen?

Anf. 118 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Jag vill tacka landsbygdsministern för svaret.

I svaret har landsbygdsministern angett att regeringen kommer att återkomma nästa år med en nationell strategi för regional tillväxt och attraktionskraft. I den avser man att tydliggöra regeringens prioriteringar för regional tillväxt.

Som de tidigare debattörerna har lyft fram är det mycket teori här men dessvärre lite praktisk politik. Jag tror att de som bor ute på landsbygden verkligen vill se att någonting händer i verkligheten. I dag verkar det som att det politiska etablissemanget, nästan från höger till vänster, har bestämt sig för att vända landsbygden ryggen. Det tycker Sverigedemokraterna är oacceptabelt. För oss är landsbygden mer än vackra ord. Och vi omsätter det i praktisk politik.

Vi kan till exempel diskutera milersättning för reseavdrag. I vår budget föreslår vi bland annat att den höjs med 4 kronor. Det fanns ett gammalt förslag från Centerpartiet som har förvunnit någonstans; jag vet inte var. Det ska inte vara ett straff att bo på landsbygden. Man ska väl inte behöva

betala för att man inte har tillgång till exempelvis kollektivtrafik och så vidare?

Vi talar också om det svenska djurskyddet och om näringspolitiken generellt. Men framför allt verkar det vara ett slags tyst samförstånd att lämna landsbygden i sticket.

Jag vill återigen fråga: Är det landsbygdsministrarnas ambition att vi kommer att få se praktisk politik och inte teoretiska övningar?

Anf. 119 Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det är viktigt att kunna bo och leva i hela landet. Landsbygden har för lite jobb, och jobb är en förutsättning för att man ska kunna bo och verka där. Men ibland kan man kanske också pendla. I så fall måste man även ha god service. Det är två jätteviktiga saker när det gäller att kunna bo, leva och verka på landsbygden. Det handlar om jobben men också servicen.

Urbaniseringen i Sverige är starkast i Europa, Anders Ahlgren. Under era åtta år har 15 000 jobb försvunnit på landsbygden, inte bara inom jordbruket; massor av livsmedelsbutiker har också försvunnit. Det fanns 2 900 då. Nu är de 1 200. Mobiltelefoner som fungerade tidigare fungerar inte, och bredbandet är inte utbyggt. Det finns alltså jättemycket att ta tag i, oerhört mycket.

När miljarden till kommunerna, som är de som ska svara för servicen, skulle fördelas ställde sig Centerpartiet också i ledet och fördelade pengarna till de tio rikaste kommunerna. Det var inga landsbygdskommuner.

Utmaningarna är alltså väldigt stora. Vi tillsätter nu en parlamentarisk kommission som ska titta på och även komma med förslag på effektiva åtgärder för landsbygden. Jag hoppas att också Centerpartiet kommer att delta aktivt i den. Det är jätteviktigt att vi hittar förslag som vi kanske kan enas om över partigränserna.

Livsmedelsstrategin är en annan åtgärd som är oerhört betydelsefull för landsbygdsutvecklingen i förlängningen. De gröna näringarna – produktionen inom jordbruk, trädgård, livsmedelsindustri, förädlingsindustri och även handel och export – är också viktiga instrument för att vända utvecklingen.

Sedan har vi också strukturmiljarderna, 16 miljarder, som fördelas regionalt. Det är Strukturpartnerskapet runt om i landet som ska prioritera hur de pengarna ska fördelas. Vi har också det nya, Lokalt ledd utveckling, där det finns ungefär 2 miljarder för att lägga ut utvecklingen på den lokala nivån och där man kan få pengar från alla fyra program. Det är det nya. Det kommer alltså en massa saker som är förutsättningar för att vi ska kunna vända den här utvecklingen.

När det gäller det utökade strandskyddet fanns det väl direktiv från någon annan? De här direktiven har inte kommit på sju och en halv vecka, eller har de det?

Jag har en bild som visar det tudelade Sverige. Jag ska visa den för ledamöterna efter debatten. Det är en bild från den här stora staden, Stockholm, där man bygger ute långt ute i vatten. Men jag har också bilder från Arjeplog med 9 000 sjöar och 3 000 invånare. Där ligger inget nära vatten. Det ser alltså lite olika ut i det här landet. Jag hoppas att vi kan förändra det här tillsammans.

Prot. 2014/15:28

27 november

Svar på

interpellationer

Anf. 120 ANDERS AHLGREN (C):

Herr talman! Det är en bra eftermiddag när vi får tala om regionalpolitik här i kammaren. Det sker alltför sällan. I mångt och mycket tror jag att vi har en samsyn i sättet att se på svensk landsbygd. Jag skulle till och med vilja säga svensk landsort, det vill säga allting utanför de stora städerna. Då blir det regionalpolitik. Vi ska alltså inte förminska frågan utan verkligen titta på hur det ser ut.

När det gäller strandskyddet handlar mycket om tillämpning och att vi får ett rimligt sätt att hantera det ute i våra länsstyrelser. Det är klart att det vore önskvärt att ha en differentierad syn på strandskyddet. I dag pågår en process i alla era länsstyrelser där man tittar på ett utökat strandskydd. Därför är det också viktigt att vi engagerar oss i den frågan, regionalt och lokalt.

Jag förväntade mig i dag att få en beskrivning i svaret av de åtgärder som landsbygdsministern har beskrivit så väl som riksdagsledamot under de fyra år som har gått. Jag tittade i systemet hur många gånger ministern hade talat om till exempel mobiltäckning. Det var 82 gånger. Ministern hade också talat om bredband 87 gånger och servicepunkter 5 gånger. Ministern är väldigt kunnig på områdena, och det hade varit intressant om det hade funnits en åtgärdsplan i det lite mer vidlyftiga svar som ministern har lämnat.

Jag ska beskriva lite mer vad som händer på landsbygden, eller i landsorten som jag föredrar att kalla det. Sverige klyvs, mönstret håller i sig och urbaniseringen fortsätter. Det gäller inte bara landsbygd utan också landsort, det vill säga Sverige utanför de större städerna.

Alldeles nyligen kom SCB med statistik över 2013 där man kan läsa att det flyttar drygt 3 000 per dag, vilket betyder att 1,2 miljoner flyttar under ett år. Var sjätte person som flyttar lämnar sitt län.

Vilka är det då som flyttar? Jo, det är unga vuxna, och det är barnfamiljer. Snittåldern är 31 år. Norrlandslänet tappar som vanligt, men problemet har krupit söderut till Värmland, Dalarna och också till Småland. Den berör också län som Gotland, Örebro, Blekinge, Gävleborg, Norrbotten, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten, Jönköping och Kalmar. Störst nettoutflyttning har Kronobergs län.

År 2013 hade 13 av 21 län ett negativt flyttnetto. Nära 60 procent av Sveriges 290 kommuner har ett negativt inrikes flyttnetto, det vill säga 174 kommuner tappar till följd av flyttning. Vinnarlänet är som vanligt storstadsregionerna som Stockholm, Göteborg och Malmö men också län som Halland, Västmanland, Uppland, Östergötland och Sörmland.

Innebär detta att vi långsiktigt inte kommer att klara att förse landsbygdens viktiga exportindustri med arbetskraft? Innebär detta att vi långsiktigt inte heller kommer att klara av att förse landsortens kommuner med personal till skola, vård och omsorg? Detta skulle jag vilja att vi diskuterade.

Min fråga till landsbygdsministern är: Vilka initiativ kommer ministern att ta för att vända trenden så att landsorten inte töms på sin befolkning?

Anf. 121 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Det är alltid lätt att se bakåt och tänka på vad andra hade kunnat göra bättre eller annorlunda. Men nu är vi här för att diskutera mål-

bilden, och vi har fått ett svar om att regeringen tänker presentera en strategi inför 2020. Det är tämligen kort tid kvar till 2015, och det skulle vara väldigt intressant utifrån ministrarnas tidigare engagemang som jag har följt att få konkret beskrivet hur regeringen kommer att driva dessa frågor för att verkligen stärka landsbygden.

Vi måste ned på lokalplanet nu. Vi kan inte prata övergripande och referera till olika strukturtänk. Det handlar inte om kommissionen; det handlar om här och nu. Vi ser hur en jordbruksnäring med mjölkproduktion är väldigt prövad, vilket betyder oerhört mycket för det lokala näringslivet runt om i bygderna i Sverige. Vi ser hur befolkningsstrukturerna förändras och fortsätter att förändras. I takt med att jobben försvinner också inom industrin, vilket drabbar småorterna, behövs det konkreta insatser här och nu.

Det är oerhört viktigt med den kopplingen mellan landsbygd och näringsdepartement som nu har blivit att faktiskt presentera de konkreta åtgärderna och insatserna.

Därför hoppas jag verkligen att ministern kan redogöra för detta och också än en gång utveckla vilket perspektiv han ser när det gäller att konkret kunna underlätta för byggnationer i strandnära lägen. Vi kan inte leva med utökade strandskydd som i den senaste revideringen för nästkommande 40 år. Det kommer att släcka möjligheterna för en väldigt stor del av nyproduktionen av hus i stora delar av landet.

Anf. 122 ISAK FROM (S):

Herr talman! Tack, landsbygdsministern, för svaret och tack till interpellanten för en väldigt viktig interpellation. Jag hälsar Centerpartiet välkommet tillbaka till kammaren för att diskutera dessa viktiga frågor. Ni har ju varit försvunna i åtta år.

Vi har haft en moderatledd regering under åtta års tid som inte har prioriterat hela landet. Ett av de första beslut som den moderatledda alliansregeringen tog var att införa fri etableringsrätt för myndigheter, vilket har gjort att i den här stan står myndigheterna staplade på varandra medan de har flyttat ut från landsbygden. Det handlar många gånger om myndigheter som är viktiga för att företag och medborgare ska kunna få den service som de så väl behöver.

Låt mig ta ett konkret exempel. Västerbottens inlandskommuner är alla stora flyktingmottagare. När man kommer som nyanländ till Sorsele måste man ha ett personnummer. Skattemyndigheten som utfärdar personnummer finns i Umeå. Då får den nyanlända åka 60 mil tur och retur för att skaffa sig personnumret.

Det är en sådan där konkret fråga som man hade kunnat lösa genom att ha ett samarbetskontor tillsammans med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, placerat i Sorsele. Det hade gått att lösa om direktivet och intresset fanns. Men det finns det inte, utan nu sysslar man många gånger med navelskåderi som gör att man flyttar om och ser om sitt eget hus. Då blir det oftast väldigt få servicepunkter kvar i småkommunerna.

Den förra regeringen privatiserade bilprovningen för att det skulle bli fler bilprovningar ute i landet. Det kanske det har blivit på sina håll. Men ett faktiskt konkret exempel är att det blev färre bilprovningar där man kan besiktiga sitt fordon för första gången, när man ska göra en registrerings-

besiktning på sitt släpfordon och när företagaren ska besiktiga sitt timmersläp. Av sådana blev det färre. En företagare i Västerbotten fick vänta i sex månader. Det är liksom förutsättningarna, och det är klart att då är det inte helt lätt att bedriva sin verksamhet.

Det finns många frågor att ta tag i. Maud Olofsson stod här i kammaren och presenterade Inlandsinnovation, som skulle innebära rock'n'roll i inlandet för alla företag. Vad man glömde att berätta var att man skrev regelverket så tajt att vanliga företagare inte kommer åt pengarna. Ett snickeri, till exempel, som hyvlar hyllplan till Ikea får inte låna pengar, eftersom de befinner sig i Gargnäs. Bankerna och finansinstitutet föreslår att om företaget flyttar till en större stad, till exempel Umeå eller Skellefteå vid kusten, då går det säkert bra att låna pengar till rimliga kostnader.

Det finns alltså en mängd olika saker att ta tag i, och därför är det hjärtligt välkommet att Centern har vaknat upp och börjat prata landsbygdsfrågor. Det var bra att ni släppte Stureplan. Nu får vi se om vi gemensamt kan göra någonting bra så att vi faktiskt kan bo och leva i hela landet, för det är det vår nya regering har som ambition.

Anf. 123 Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det var intressant att Anders Ahlgren har studerat riksdagsprotokollen och sett att jag har talat om mobiltelefonfäckning 82 gånger. Det är klart att jag gjorde det, för det är så viktigt. Det fungerar ju inte, och det interPELLERADES många gånger. Det centerpartistiska tidigare statsrådet sjöng då marknadens lov och sade varje gång att det här fixar marknaden.

Jag har informerat nuvarande ansvarig minister Mehmet Kaplan om att det finns en lag om elektronisk kommunikation, där det sägs att staten har rätt att ställa krav på yttäckning när man auktionerar ut sina frekvenser. Just nu har vi dessa frekvenser inlåsta i vissa avtalsperioder. Tyvärr ställde inte den tidigare regeringen dessa krav, och då blev det som det blev med mobiltelefonin för svensk landsbygd.

Var det 77 gånger jag hade nämnt bredband? I strukturfondsprogrammet finns det 1,6 miljarder under programperioden för bredband. I landsbygdsprogrammet tror jag det är 3,2 miljarder. Det är inte så långt ifrån 5 miljarder totalt, så det finns ju en ambition att göra någonting med bredbandet. Det fanns alltså en anledning till att jag talade om bredband 77 gånger.

Var det 12 gånger som jag sade ”servicepunkter”? Jag hann inte skriva ned siffran. Var det bara 5? Men ändå, det har hänt mycket när det gäller servicepunkter. Vi anslår 400 miljoner mer till landsbygdsprogrammet som bland annat berör landsbygdsbutikerna. Det gör 2,8 miljarder under programperioden. Vi har i dag ett stöd till landsbygdsbutiker som i vårt tycke har varit alldeles för lågt. Det har varit 50 miljoner, något år 65 miljoner.

Vi har nu en ambition att kraftigt utöka det. Under er tid minskade antalet lanthandlare från 2 900 till 1 200. Det är en katastrofal situation.

Det är dålig lönsamhet för många av lanthandlarna, och det är ofta gamla människor som driver dem och som inte kan ta ut löner på mer än 5 000–6 000 kronor. Det är klart att ingen ung person tar över en sådan verksamhet. Här måste vi se till att det blir en förändring. Det är därför vi

anslår pengar i budgeten, som ni har aviserat att ni ska rösta emot. Vi får se den 3 december.

Anders Ahlgren pratar om förlorarlän och vinnarlän. Men vilka fick miljarden? Var det förlorarlänet som fick den moderata miljarden? Ni gav den till de tio rikaste länen. Inte stod ni upp för landsbygden.

Jag gläds, precis som Isak From. Välkommen till modershuset! Nu är ni på G, och det finns en partner att samverka med för att utveckla landsbygden. Ett viktigt område är jordbruket ute på landsbygden. Jordbruket ger också många av basjobben på landsbygden. Det gäller inte bara jordbruksföretaget, utan det är även alla företag som genereras runt om jordbruket. Jag vet inte om ni lyssnade på den tidigare interpellationsdebatten, men vi berörde bland annat förgröning och kompensation. Det är viktiga saker för att få landsbygdsutvecklingen att vända, så att det finns ett kraftfullt jordbruk som kan ta fram nya produkter och komma ut på exportmarknaden.

Isak From tog upp en viktig sak, nämligen tillgången till kapital. Vi kommer att lägga fram förslag om att se över hur vi hanterar det statliga riskkapitalet. Det är viktigt för de mindre företagen på den svenska landsbygden.

Anf. 124 ANDERS AHLGREN (C):

Herr talman! Jag har varit med i riksdagen några år, och jag känner mig som en tjugitig lantis i de debatter jag har deltagit i. Det är klart att vi hoppas att många kan få vara det.

Urbaniseringen började inte under de åtta åren, Isak From. Den började på 60-talet när dina socialdemokratiska föregångare betalade flyttningssbidrag för att ni skulle kunna tömma landsbygden så fort som möjligt till storindustrin i de stora städerna. Det var så det startade, och det pågår fortfarande.

Vi har skapat 340 000 nya jobb, och vi har skapat 200 000 nya företag. Många av dem finns i landsorten och på landsbygden i små företag. Däremot säger ni själva i ert budgetförslag att med de skattehöjningar som nu kommer att presenteras kommer takten i jobbökningen att avta. Det kan vi citera direkt. Det står rakt av i budgetförslaget.

Att det skulle finnas 400 miljoner kronor mer i landsbygdsprogrammet än i Alliansens program stämmer inte. Däremot är det lika högt nu, landsbygdsministern. Ni är på samma nivå. Det är intressant att notera att ni har krupit dit.

Om vi talar om pengar som tas från landsbygden kan vi ta ett annat exempel, nämligen Förbifart Stockholm. Trafikverket säger att det är fråga om ungefär 4 miljoner om dagen i borttappade pengar. Hopräknat under den här perioden blir det ungefär 1 050 miljoner. Det är nästan exakt lika mycket som Dalarna får i sin länstransportplan för elva års verksamhet. Det är inte något litet belopp för min del.

Utgångspunkten är att landsbygden producerar mycket. Vi levererar mycket råvaror till de stora städerna. Jag har en avslutande fråga om återföring av resurser till kommunerna och bygderna som levererar trä, metaller, energi och så vidare. Är ministern beredd att jobba för återföring?

Prot. 2014/15:28

27 november

Svar på

interpellationer

Anf. 125 ISAK FROM (S):

Herr talman! Nu, likväl som tidigare, har väl jobben varit förutsättningen. De har varit en förutsättning för att man ska kunna välja att leva, bo och jobba där det är möjligt. Så har det varit för oss socialdemokrater. Man ska kunna välja att leva och bo var man än vill.

I dag finns faktiskt jobb i glesbygden, men det är inte säkert att det går att flytta dit. Det sker en urbanisering på landsbygden också. Fler och fler flyttar in till centralorterna, vilket gör att det är bostadsbrist i många kommuner. Det är en konkret fråga som det är viktigt att hitta en lösning till. Hur kan vi bygga bostäder i hela landet?

Det råder fortfarande kompetensbrist i Västerbotten och Norrbotten, till exempel i Malmfälten. Offentliga sektorn, gruvnäringen och skogsnäringen skriker efter personal. Till dessa jobb skulle de kunna flytta om det fanns bostäder – om det fanns kompetens att få tag i. Satsningarna på utbildningssystemet är lika viktiga. Det finns saker att ta tag i. Jag vet inte varifrån Anders Ahlgren har fått siffrorna, men Kronoberg har inte minskat utan ökat. Västerbotten är det enda länet bland de norra skogslänen som har ökat och stått emot. Det kan vara för att det har skett innovationer. Man har tagit vara på universitetet.

Skillnaderna i landet är stora. Därför har regeringen aviserat att man tänker regionalisera näringspolitiken så att varje landsdel och region kan arbeta utifrån sina förutsättningar.

Anf. 126 Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Regeringen har höga ambitioner för att bedriva en modern och aktiv regional tillväxtpolitik, landsbygdpolitik och näringspolitik för hela landet. Vi ska förbättra möjligheterna för både kvinnor och män att bo och arbeta i hela landet, och vi måste också se potentialen i integration av den svenska landsbygden. Där har inte gjorts så mycket än i dag.

Att föra samman Landsbygdsdepartementets frågor med Näringsdepartementet är en kraftsamling också för utvecklingen på landsbygden. Det är en kraftsamling för de viktiga gröna näringarna på landsbygden. Utan mular och klövar blir det konstigt på landsbygden. Det är viktigt att vi ser frågorna.

De gröna näringarna ska inte vara ett särintresse. De ska vara med i den övriga näringspolitiken. Det kommer att ge mycket fördelar till de gröna näringarna. Dessutom tillför vi 16 miljarder kronor till regional tillväxt i den portföljen. Det kan inte kallas för något annat än en kraftsamling för svensk landsbygd och de gröna näringarna.

Tätorterna har sina utmaningar med ibland kraftig befolkningstillväxt och problem med bostäder och kommunikationer. Landsbygdens utmaningar ser givetvis lite annorlunda ut. Men det är min fasta övertygelse att vi måste ta ett helhetsgrepp om dessa frågor. Näringsdepartementet är det rätta departementet för att anta utmaningarna. På något sätt har Centerpartiet i den här debatten visat att man är på väg tillbaka och står upp också för svensk landsbygd.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 127 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Hans Wallmark har frågat mig om hur jag ser på Brommas framtid och hur man kan säkra fungerande transporter i hela landet.

Först vill jag än en gång upprepa vad jag tidigare har sagt här i kammaren, nämligen att det finns inga beslut om att stänga Bromma flygplats.

Det är riktigt, som Hans Wallmark är inne på, att frågan om Brommas framtid inte bara är en fråga för Stockholm, utan den berör hela landet, inklusive Ängelholm. Bromma flygplats är i dag en del av det nationella basutbudet av flygplatser, och hur detta är utformat avgörs av regeringen.

Välfungerande och hållbara transporter i hela Sverige behövs för att nå regeringens mål för att minska arbetslösheten. Det är också viktigt att minska transportsektorns klimat- och miljöpåverkan. En annan omständighet som har betydelse för sysselsättningen och tillväxten i hela landet är bristen på bostäder. Regeringen prioriterar därför också insatser för ett ökat bostadsbyggande.

Mot den bakgrunden är regeringen öppen för att på initiativ från en eller flera kommuner inleda diskussioner för att hitta lösningar som kan leda till bostadsbyggande på mark som i dag används för flygtrafik.

Om en kommun vill bygga bostäder på mark som i dag används för flygtrafik kan den kommunen hemställa att regeringen utser en förhandlingsperson, vars uppgift blir att underlätta dialogen mellan kommunen och andra aktörer. Olika intressen, som bland annat behovet av fler bostäder, betydelsen av bra transporter i hela landet, minskad klimatpåverkan och regeringens mål om minskad arbetslöshet behöver utredas och vägas mot varandra.

Anf. 128 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Jag vill nog hävda att det här är ett av de mest passiva interpellationssvar jag någonsin har fått mig till del under de åtta år som jag hitintills har suttit i riksdagen. Det beklagar jag verkligen.

Om man tittar på hur det nu ser ut i Sverige finner man att kommunalråd, kommunpolitiker och lokalt näringsliv i olika delar av landet starkt engagerar sig till förmån för Bromma flygplats. I detta svar sägs det i praktiken ingenting från regeringens sida. Det är djupt allvarligt för alla de personer som nu engagerar sig.

Herr talman! Jag gick in och tittade på avgångar från Bromma flygplats i dag mellan kl. 16 och kl. 18: Göteborg, Åre-Östersund, Malmö, Ängelholm, Trollhättan, Visby, Ronneby, Umeå, Kalmar, Sundsvall, Växjö, Halmstad. Detta var under två timmar på eftermiddagen i dag, denna torsdag. Till det kommer att det är flera avgångar till samma ort. Utöver det kan nämnas att det mellan kl. 16 och kl. 18 lyfte flygplan från Bromma flygplats även till Helsingfors och Tallinn.

Detta är inte en Stockholmsfråga. Detta är regionernas flygplats. Att inte inse det är att blunda för det som är direkta fakta.

Prot. 2014/15:28
27 november

Svar på
interpellationer

I interpellationssvaret säger ansvarigt statsråd å ena sidan att ”det finns inga beslut om att stänga Bromma flygplats” men å andra sidan att man från regeringens sida är öppen för att ”inleda diskussioner för att hitta lösningar som kan leda till bostadsbyggande på mark som i dag används för flygtrafik”.

Man kan addera det till vad regeringsföreträdare från Miljöpartiet de gröna har sagt, där just Bromma har varit en av de utpekade. Då är det inte konstigt att kommunalråd, lokala politiska företrädare och lokalt näringsliv landet runt engagerar sig och ställer relevanta frågor.

Till det kommer att det finns möjligheter att göra andra byggprojekt utan att för den skull stänga till exempel Bromma flygplats, som allianspartierna presenterade under valrörelsen i det så kallade Sverigebygget. Det är fullt möjligt att kombinera ett bevarande av Bromma flygplats som regionernas flygplats med ett bostadsbyggande.

Det gör, herr talman, att detta inte är en teoretisk övning, utan detta är en praktisk utmaning. För varje dag som går finns oron på alla de orter som nämndes, allt från Trollhättan över Växjö till Halmstad och Ängelholm. Den oron stillas inte på något sätt av det svar som ministern i dag har avgett.

Den som inte tror mig kan slå upp ett exemplar av Helsingborgs Dagblad, Smålandsposten, Barometern eller Gotlands Allehanda och se att det sedan veckor tillbaka framförs oro och bekymmer för vad som kan bli konsekvensen om Bromma skulle stängas, om regeringen skulle uppvaktas, tillsätta en förhandlingsman och inleda en diskussion om bostadsbyggande på mark som i dag används för flygtrafik.

Ta till exempel Ängelholms flygplats, som i dag har passagerartrafik till både Bromma och Arlanda: Skulle Bromma försvinna, skulle det byggas bostäder i stället för att ha flygtrafik där, blir konsekvensen endera att man får dras med stora underskott för en privat flygplats, vilket inte är aktuellt, alternativt att det i förlängningen blir en stängning även där.

Detta är inte en teoretisk övning. Detta, herr talman, är en praktisk utmaning.

Anf. 129 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Jag är göteborgare, precis som statsrådet, och jag har som riksdagsledamot ett nationellt uppdrag att arbeta med frågor som berör hela landet och olika landsändar. Men jag lägger också mycket energi på att fundera på hur vi kan vara med och bidra till Göteborgs utveckling, hur vi kan få fler företag att etablera sig i Göteborg och hur vi kan få företag som finns där att stanna och utvecklas.

Då menar jag att det är ett antal saker vi behöver arbeta med lokalt i Göteborg. Jag vill peka på dem i samband med flyget, herr talman.

Det handlar om att ha bra skolor, bra utbildning både på förskolenivå och på annan nivå. Det handlar om kulturens betydelse, undergroundkultur och institutionskultur, så att man är en intressant stad. Det handlar om forskningen. Det handlar om bostadsbyggandet och att jacka upp det rejält eftersom Göteborg ligger efter jämfört med andra städer. Det handlar också om kommunikationer.

För en stad som Göteborg, liksom andra orter i Sverige, är just kommunikationer helt avgörande. Det är för att få arbetsmarknadsregionen lokalt att fungera bättre med regionaltåg och andra kommunikationer. Men det är också för att kunna ta sig fram både internationellt och nationellt.

I Göteborg och västra Sverige har vi det i allt väsentligt väl förspänt med Landvetters flygplats och allt fler direktlinjer därifrån. Vi har också det nationella benet, och det är där vi kommer in på diskussionen kring Bromma flygplats. Jag vill hävda att den är avgörande för människor i Göteborg – man kan jobba på en myndighet, och man kan jobba på ett privat företag. Men just kommunikationerna och möjligheterna att ta sig till Stockholm i första hand är helt avgörande för att vi ska kunna attrahera och behålla företag i Göteborg. Det kan vara att man tar tåget eller att man tar flyget.

Nu har det alltså kommit upp en diskussion kring framtiden för Bromma flygplats. Före valet lovade bland andra Socialdemokraterna dyrt och heligt att denna flygplats var viktig och skulle vara kvar. Vi har nu en regering som trampar upp en väg mot en stängning. Det är riktigt att man inte har fattat några konkreta beslut, men man trampar upp en väg mot en stängning, går det lokala styret i Stockholm till mötes och tillsätter en förhandlingsperson i akt och mening att kunna lägga ned Bromma och kanske andra citynära flygplatser.

Ja, då är vi många som blir oroade. Arlanda flygplats har ingen möjlighet att ta över den trafik som Bromma flygplats i dag har. Alla de 13 eller 14 destinationer som har flyg till Bromma i dag, vart ska flygen därifrån ta vägen? Från Trollhättan går alla flyg till Bromma flygplats. Ska det landa i att Fyrbodalsregionen inte ska ha någon direkt flygtrafik till Stockholm?

I det sammanhanget måste man ta ett politiskt ansvar och tydligt meddela sin avsikt. Det gör vi från Moderaterna och kollegerna i Alliansen tydligt: Vi tycker att Bromma flygplats ska vara kvar. Vi tycker inte att den ska läggas ned. Därför tycker vi inte att en förhandlingsperson behövs för att arbeta med nedläggning av den eller andra flygplatser. Detta är så viktigt för näringslivet i Göteborg liksom på andra orter i landet.

När jag läser det svar som ministern i dag har gett på interpellationen av Hans Wallmark blir jag lite brydd. Jag har respekt för att vi kan landa i olika lösningar om lämpligheten i att ha en förhandlingsperson. Men det finns faktiskt en knäckfråga som jag inte finner något svar på, och det är om Bromma flygplats behövs eller inte.

Min fråga, herr talman, till ministern är hur ministern ser på Bromma flygplats. Är det en viktig flygplats? Ser ni att den behövs också i framtiden?

Anf. 130 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tror att det finns mer lämpliga ställen och tillfällen att diskutera specifikt Göteborgs utveckling. Däremot konstaterar jag att den budget som regeringen lägger fram för riksdagen, och som ska beslutas här i kammaren förhoppningsvis i nästa vecka, innehåller stora satsningar på kommunsektorn till äldreomsorg, skola och sjukvård som gör att även göteborgarna kommer att se ljusare på framtiden än vad man kunde för ett tag sedan.

När det gäller Bromma flygplats ingår den, som naturligtvis både Lars Hjalmered och andra vet, i det nationella basutbudet. Det ska förstås som att regeringen tycker att det är en viktig flygplats. Däremot är det inte givet att just den geografiska platsen för evig tid är den bäst lämpade för mellanregional flygtrafik.

Regeringen har uttryckt det, och jag har flera gånger tidigare i talarstolen i denna kammare flera gånger uttryckt att det viktiga är att det finns fungerande transporter mellan alla delar av landet och Stockholmsregionen. I dag är det nödvändigt att Bromma finns för det ändamålet, men i en framtid med utbyggt snabbspår mellan våra tre stora städer och med en annan möjlighet att utnyttja övriga flygplatser i regionen kan det komma att ändras.

Jag tycker inte att det är ansvarigt att binda sig vid precis den geografiska platsen. Regeringens besked är att det viktiga är att det både för af-färsändamål och för andra ändamål går att ta sig från alla delar av Sverige till Stockholm. Det har varit regeringens besked i den här frågan hela tiden.

När det gäller vilka destinationer som finns till och från Bromma är vi fullt medvetna om det. Det är också ett skäl till att Bromma ingår i det nationella basutbudet av flygplatser. Vi anser att det är oerhört viktigt att behålla den kapacitet som finns för att ta sig till och från Stockholm.

Det är dock inte givet att det ska ske med flyg från Göteborg i all framtid. När man kommer ned på restider på två timmar med tåg kan det vara ett väl så bra alternativ. När man får snabbspår som går förbi Skavsta kan det också vara ett väl så bra alternativ.

De av oss som har rest till och från Bromma någon gång vet att det inte är alldeles enkelt att ta sig dit och därifrån. Peaktider och många avgångar som vi talar om här innebär också att det blir många resor till Bromma i bil, vilket gör att man måste åka ganska tidigt från centrala Stockholm för att hinna med sin flight. Det kan i en framtid finnas lämpligare alternativ, exempelvis utbyggd snabbspårstrafik till Skavsta.

Vi är inte beredda att säga att Bromma ska vara vikt för flygtrafik i all framtid. Vi är däremot beredda att säga att flygtrafiken till och från alla regioner i Sverige, transportmöjligheterna till och från alla regioner i Sverige, är något vi ska värna eftersom det är en viktig del av regeringens mål om arbete och tillväxt i hela landet.

Anf. 131 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Utan att blanda mig i de inre Göteborgsangelägenheter som statsrådet och Lars Hjalmered dryftade här vill jag säga att vi är några stycken här som är från andra delar av landet, till exempel Åre, Östersund, Ängelholm, Trollhättan, Umeå, Ronneby, Kalmar, Sundsvall, Växjö och Halmstad. Den fråga som Lars Hjalmered retoriskt ställer till ministern blir också en praktisk utmaning för oss andra. Är Bromma viktigt?

Svaret måste väl ändå vara – med all respekt, herr talman – att Bromma är viktigt under överskådlig tid. Ändå kommer regeringen med rätt oklara besked. Med all respekt tycker jag inte att de blev så mycket klarare av redogörelsen om Skavsta och möjligheterna att ta tåget för dem som nu uppfattar att det finns ett reellt hot riktat mot regionernas flygplats. Det hänger ju ihop.

Låt mig ta ett exempel. Ängelholm är en del av Västkusten även om det ligger något söder om Göteborg, typ två timmar med bil. Ängelholms

flygplats är privatägd. Den har i dag flygtrafik både på Arlanda och på Bromma. Om Bromma skulle försvinna och det inte finns något annat seriöst, reellt alternativ kan den trafiken inte fullt ut överföras till Arlanda.

Det är nämligen så att många av dem som nyttjar flygtrafiken för pendling, människor som måste ta sig till och från arbete och företagande, gärna åker rätt tidigt på morgonen och vill hem på eftermiddagen eller kvällen. Det gör att det blir flaskhalsar. Man kan inte rekommendera att de som har ett möte i Stockholm kl. 09.00 ska ta ett flyg som kanske går kl. 11.00 via Skavsta. Då är alternativet att den pendlaren eller det företaget inte stannar kvar i exempelvis Ängelholm. Då ställs man inför ett helt annat ultimatum.

Till det kommer att om det inte finns tillräckligt underlag på den ena flygplatsen – i det här exemplet trafiken mellan Ängelholm och Bromma – kommer det att innebära lägre intäkter för den privatägda flygplatsen. Då står man inför nästa utmaning. Vill någon annan göra ett kapitaltillskott på grund av ett underskott, eller är alternativet att man stänger verksamheten?

Det är därför jag är lite beklagande, herr talman. Att man inte kan vara helt entydig och ge ett distinkt svar på Lars Hjärmereds fråga om Bromma är viktigt gör att det finns oro. Tyvärr måste jag säga att den oron på inget sätt kan lugnas av vad vi hör i talarstolen i dag om man bor i Ängelholm, Sundsvall eller Ronneby. Det är det som är så allvarligt.

På flera punkter och vid flera tillfällen försöker ändå statsrådet göra sig till tolk för att Bromma nog är viktigt. Men sedan kommer det flera bisatser om varför det ändå inte är viktigt. Ytterst finns den centrala meningen i det svar som är avgivet, nämligen att regeringen är öppen för att inleda diskussioner för att hitta lösningar som kan leda till bostadsbyggande på mark som i dag används för flygtrafik. Då är den distinkta frågan som måste upprepas: Är Bromma viktigt?

Herr talman! Jag vet vad människor svarar på den frågan i Sundsvall, i Växjö, i Halmstad, i Visby, i Trollhättan och i Ängelholm. Men tyvärr vet jag inte vad företrädare för den svenska regeringen svarar på den frågan.

Anf. 132 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Jag valde i detta att lyfta ett antal Göteborgsfrågor, inte för att ha en lokal debatt med ministern om de frågorna utan för att bilsätta vad frågan handlar om, det vill säga alla oss som har ambitionen att Göteborg ska vara en spännande och växande storstad. Det är likadant med ambitioner som andra ledamöter kan ha för andra delar av landet. Receptet är att jobba med en kombination av saker som skola, bostäder, kulturliv och utomordentligt bra kommunikationer.

I dag är det så att 40 procent av de flygningar som går mellan Göteborg och Stockholm går via Bromma flygplats. Det går ett par hundra flygningar varje vecka. Är vi då i ett läge där Arlanda flygplats är full i peaktid, där man alltså inte kan lyfta över trafik från Bromma till Arlanda och där vi inte heller i närtid eller under överskådlig tid har möjlighet att kraftigt utöka kapaciteten på järnvägen, då innebär beskedet från Socialdemokraterna och andra partier i Stockholms stad om en nedläggning av Bromma flygplats att man klipper av tillväxtmöjligheter hemma i Göteborg och på andra orter runt om i landet.

Då kommer vi till ordet som Hans Wallmark sa: oro. Oron sprider sig för att vi har en svag minoritetsregering som inte kan komma överens ordentligt i denna eller andra frågor och ha en tydlig uppfattning att Bromma behövs eftersom det är så viktigt för jobb och tillväxt i Göteborg och på andra orter runt om i landet. I stället väljer man en variant som öppnar för diskussion och osäkerhet om vad som ska hända med denna viktiga flygplats.

Jag kan tycka att det ansvarsfulla av regeringen hade varit att tydligt säga att Bromma är viktigt för jobb och tillväxt i hela landet – inte framför allt i Stockholm utan i hela landet – och att hålla fast vid det och säga att Bromma behövs under överskådlig tid. Det hade varit det viktiga beskedet till näringslivet hemma i Göteborg och på andra ställen. Jag kan bara beklaga att regeringen inte tar det ansvaret.

Anf. 133 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag inleder det här inlägget på samma sätt som jag inledde det tidigare med att säga att Bromma ingår i det nationella basutbudet av flygplatser. Det ska förstås som att Bromma är en viktig flygplats. Jag kan säga det en gång till: Bromma ingår i det nationella basutbudet av flygplatser. Det är regeringen som beslutar om detta. Det betyder att regeringen anser att Bromma är en viktig flygplats. Hade regeringen inte ansett att Bromma är en viktig flygplats hade Bromma inte ingått i det nationella basutbudet.

Jag ser inte att Bromma kan läggas ned i närtid eftersom det inte finns några alternativ i dagsläget. Men jag ser heller inte någon anledning till att hålla fast vid Bromma som geografisk plats i evig tid. Om det är så att Stockholms stad ser att marken där Bromma flygplats i dag är belägen skulle passa bättre för bostäder av många olika skäl – det handlar om buller, trängsel och att det finns mark där som skulle vara lämplig att bygga på – och man i en förhandling med staten, Swedavia och andra intressenter kan komma fram till att det finns andra sätt att lösa behovet av transporter mellan Stockholm och alla delar av landet, då är vi öppna för att diskutera det.

Om det visar sig i en sådan förhandling att man inte kan ersätta Bromma med andra typer av förbindelser med resten av landet kommer det naturligtvis inte heller att bli en stängning. Det är beskedet från regeringen. Det har varit beskedet från regeringen hela tiden. Men att låsa sig vid att Bromma är den enda lösningen för all framtid, oavsett om vi får snabbspår mellan de tre storstäderna och oavsett om man får möjlighet att bygga ut verksamheten på andra flygplatser och stuva om, är inte heller en speciellt framtidsinriktad hållning.

Vi tar ansvar för möjligheterna till jobb och utveckling i hela Sverige. Vi är inte beredda att stänga flygplatsen så länge det inte finns några goda alternativ. Men vi är beredda att förhandla med de kommuner som önskar använda mark som i dag används för flygplatser om vi kan komma fram till andra, goda lösningar. För oss är målet inte Bromma; för oss är målet att det ska gå att ta sig till och från Stockholmsregionen från alla andra delar av landet.

Den oro som ni talar om bidrar ni i hög grad själva till att sprida. Jag tycker att det är olyckligt att man sprider oro i en fråga där det faktiskt inte finns någon anledning till oro.

Anf. 134 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Jag kan meddela att under valrörelsen hade jag ett flertal meningsutbyten på debattplats i den lokala tidningen Nordvästra Skånes Tidningar – Helsingborgs Dagblad med lokala företrädare för Miljöpartiet. De var i alla fall hederliga nog att säga att de ville att Bromma skulle stängas. Det är dessutom ett av regeringens två bärande partier. Jag uppskattar inte deras besked, men jag tycker att deras tydlighet ska ges beröm.

Den oro som statsrådet säger att vi medverkar till får man ändå lov att säga att också regeringen i högsta grad själv medverkar till. Det sägs här att Bromma ingår i det nationella basutbudet. Det upprepades två gånger från talarstolen i det förra inlägget. Den logiska följdfrågan är: Hur länge? Hur länge ingår det i det nationella basutbudet?

Kanske är detta en diskussion om olika ord. Statsrådet säger att det inte kan vara så för all framtid. Vi andra talar om vad som gäller under överskådlig tid. Det är otroligt viktigt för dem som ska etablera verksamhet eller kanske ska välja var de ska bo. Det är viktigt för dem som är ansvariga för en privatägd flygplats hur man ska få ihop plus och minus. Kommer verksamheten under de kommande åren att baseras på att det finns möjligheter att ha flyg på både Bromma och Arlanda eller på bara en av flygplatserna?

Detta är inte en teoretisk övning utan en praktisk utmaning. Det är detta som är problemet för så många. Därför är det djupt olyckligt att regeringen inte är entydig och distinkt och kan ge svar på den bra frågan om Bromma är viktigt eller inte eller hur länge det kommer att ingå i det nationella basutbudet.

Om man skriver att man är beredd att inleda diskussioner med kommuner som vill ha bostadsbyggande på mark som i dag används för flygtrafik skapar det naturligtvis oro. Var ska man etablera verksamhet utanför Stockholm? Var ska man bo, och hur får man ihop räkningen, plus och minus, utanför Stockholm?

Anf. 135 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Så länge Bromma är en viktig del av flygtrafiken i Sverige och inte kan ersättas med andra rimliga och goda förbindelser med andra delar av Sverige är det en viktig flygplats. Vi är dock beredda att diskutera med kommuner som är beredda att använda mark till andra ändamål och hitta andra hållbara transportlösningar. Det finns sträckor som skulle kunna ersättas med snabbspår – inte under de allra närmaste åren men ändå i en relativt nära framtid. Vi ser att nya möjligheter kommer att öppna sig.

Den oro som finns handlar egentligen inte om Bromma. Den oro som finns, och som ni sprider, beror på att man tror att om Bromma stängs kommer man från stora delar av Sverige inte att kunna flyga till Stockholm.

Regeringens besked är att vi prioriterar att man ska kunna ta sig från alla delar av Sverige till och från Stockholmsregionen. Det innebär under överskådlig tid att många av de resorna kommer att ske med flyg medan andra resor kan företas med till exempel tåg. Det är förutsättningarna för transporter som är det viktiga för regeringen, inte den fysiska platsen Bromma flygplats.

Jag tror, ärligt talat, att de flesta som bedriver näringsverksamhet och som av olika skäl behöver komma till och från Stockholm då och då också anser att det är möjligheten till snabba, bekväma och tillförlitliga transporter till och från Stockholm som är det viktiga, inte den fysiska platsen Bromma.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellationerna 2014/15:93, 99, 103 och 141 om Förbifart Stockholm

Anf. 136 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Catharina Elmsäter-Svärd har frågat mig om projektet Förbifart Stockholm kan fortsätta enligt plan, utan att frysa projektet fram till den 1 maj 2015, då det enligt interpellanten förefaller som att Stockholms läns landsting inte har för avsikt att hemställa om en omförhandling eller be om en förhandlingsperson enligt regeringens erbjudande.

Jessica Rosencrantz har frågat mig om jag gjort ställningstagandet att Förbifart Stockholm bör byggas, vilka effekter jag bedömer att en utebliven Förbifart Stockholm skulle få på jobb och tillväxt samt om jag bedömer att det är försvarbart att skjuta upp byggandet av Förbifart Stockholm när detta enligt Jessica Rosencrantz beräknas kosta upp emot 700 miljoner kronor.

Lars Hjalmered har frågat mig om Förbifarten är ett viktigt projekt för mig och regeringen, hur fördyringen ska finansieras och om andra infrastrukturprojekt får stryka på foten samt om jag och regeringen kommer att använda förhandling, fördyring eller förhalning på fler angelägna infrastrukturprojekt utöver Bromma flygplats och Förbifarten.

Slutligen har Jan Ericson frågat finansministern varför finansministern och regeringen orsakar en merkostnad för Förbifart Stockholm på, enligt Jan Ericson, 4 miljoner kronor per dag eller nästan en miljard kronor fram till tidigast maj 2015. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på även den interpellationen. Jag har valt att besvara alla fyra interpellationer i ett sammanhang.

Regeringen har uppdragit åt Trafikverket att fram till den 1 maj 2015 frysa produktionen i projekt E4 Förbifart Stockholm. Frysningen görs för att ge tid till förhandlingar om eventuella omfördelningar av resurser från den del av överskottet från trängselskatten i Stockholm som ska tilldelas projekt E4 Förbifart Stockholm.

Regeringen kommer att tillkalla en förhandlingsperson som ska verka som statens representant i förhandlingarna, förutsatt att Stockholms kommun och Stockholms läns landsting hemställer till regeringen om sådana förhandlingar. Regeringen avvaktar nu formellt besked från båda parterna.

Om en ny uppgörelse inte nås före den 1 maj 2015 fortsätter byggandet av projekt E4 Förbifart Stockholm enligt plan. Jag vill förstås i nuläget inte föregå vad eventuella förhandlingar kan komma att resultera i avseende projektets framdrivning, möjliga effekter på jobb och tillväxt eller finansieringslösning.

Företrädare för Socialdemokraterna och Miljöpartiet undertecknade inte den så kallade Stockholmsförhandlingen som gjordes 2007. Ett av motiven till detta var att partierna inte kunde ställa sig bakom överenskommelsen när det gällde fördelningen av trängselskatte medel mellan kollektivtrafik och vägsatsningar. Resultatet från folkomröstningen om trängselskatt att dela intäkterna lika mellan kollektivtrafiken och vägsatsningar respekterades inte i överenskommelsen, utan intäkterna gick till vägsatsningar. Mot bakgrund av detta ser samarbetsregeringen det som viktigt med den aktuella frysningen för att kunna få en så stark uppslutning som möjligt bakom finansieringen. Utan den riskeras förankring och legitimitet för finansieringen av denna stora och långsiktiga infrastrukturinvestering. De kostnader som frysningen medför måste ses i detta perspektiv.

När det gäller kostnaden för frysningen vill jag framhålla att de senaste uppskattningarna från Trafikverket är att kostnaden för frysningen blir 170–260 miljoner kronor. Alltså inte 700 miljoner kronor, som Jessica Rosencrantz hävdar.

När det gäller Lars Hjalmereds fråga om regeringens avsikter med andra angelägna infrastrukturprojekt vill jag återigen tydliggöra att regeringens avsikt med att erbjuda möjlighet till förhandlingar om finansiering av Förbifart Stockholm är att säkerställa regional förankring.

Anf. 137 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! År 2007 gjordes en överenskommelse, Stockholmsförhandlingen, som ledde fram till ett 100-miljardersprojekt. När jag hör statsrådet förklara, eller snarare berätta, varför man ansåg att resultatet av folkomröstningen inte respekterades när det gäller hur man skulle dela intäkterna från trängselskatterna mellan kollektivtrafik och vägsatsningar, vill jag påminna statsrådet om att det är en efterhandskonstruktion av vad som faktiskt hände.

Miljöpartiet har aldrig gillat Förbifarten. Det har inte Vänsterpartiet heller. Det var de väldigt tydliga med i Stockholmsöverenskommelsen också. Socialdemokraterna i regionen gillade däremot alla prioriteringar, så det var en väldigt bred överenskommelse. Man gillade till och med Förbifarten. Det som inte gillades, och som gjorde att Socialdemokraterna inte skrev under Stockholmsöverenskommelsen, var att man tyckte att alliansregeringen borde tillskjuta mer statliga pengar till projektet. Däri låg själva skillnaden.

Redan om några dagar ska Norra länken i Stockholm invigas. Jag vet att kungen och kronprinsessan och också statsrådet ska vara med. Det är alltid roligt att få inviga stora, viktiga investeringar.

Norra länken kommer att via Essingeleden knyta ihop den del av E4 som i dag har stora kapacitetsproblem med Södra länken för att slutligen bilda en sluten ring med en östlig förbindelse på sikt, vilket är en stark prioritering för regionen. Och man ser att Norrortsleden, som invigdes för ett antal år sedan, ska vara en del som kopplar ihop med Förbifarten för att sedan hänga ihop med Södertörnsleden. Då förstår man hur infrastrukturen, som alla har jobbat hårt för i den här regionen, behövs. Och man har väntat på den. Det var ett fantastiskt besked att Norra länken, som nu öppnas, kommer före i tid och till en kostnad under budget.

Det vi ser nu är Förbifarten som stoppas, eller snarare fryses. Som det sägs från regeringen ska det ges möjlighet för Stockholms stad och Stockholms läns landsting att hemställa till regeringen att man ska förhandla om hur fördelningen av trängselskattpengarna egentligen ska ske.

Det har uttryckts ganska tydligt från Stockholms stadshus att man vill ha mer pengar till kollektivtrafik. Och, tänk, det vill alla. Men väldigt få vill egentligen riva upp den överenskommelse och den finansiering som gäller. Man vill alltså inte omförhandla men kan tänka sig att merförhandla.

Min fråga till statsrådet, som jag egentligen, herr talman, tjuvstartade lite grann med under frågestunden för ett par timmar sedan, handlade egentligen om detta: Om det nu inte finns ett intresse från landstinget av att omförhandla faller en grundpelare för regeringens frysing. Frågan blir då: Varför inte sätta igång med bygget på en gång? Varför vänta?

Och om det finns en annan fördelning, mer till kollektivtrafik, undrar jag: Kommer regeringen att föra till mer pengar från staten? Det var det Socialdemokraterna tyckte att man skulle göra redan 2007 – av den anledningen skrev man inte under.

Anf. 138 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret, men jag kan konstatera att väldigt många frågor finns kvar att utreda. Själv är jag fortfarande både förvirrad och bekymrad. Kring flera viktiga projekt skapar regeringen just nu en extremt stor osäkerhet. Bromma flygplats står under hot om avveckling, och Förbifart Stockholm pausas.

Herr talman! Förbifarten är ett viktigt infrastrukturprojekt för att säkra jobb och tillväxt i Stockholm och i övriga landet. I dag måste all trafik, som bekant, som egentligen bara behöver passera Stockholm åka in i staden, med trängsel, köbildning och sämre luftkvalitet som följd. Bilen är som bekant störst bov när den står stilla och puttrar ut avgaser alldeles i onödan.

Utöver minskade köer och bättre luftkvalitet skapar Förbifarten möjligheter för nya kollektivtrafikförbindelser och förbättringar för cykel- och gångtrafik när trafiken i innerstaden faktiskt kan minskas.

När regeringen nu har bestämt sig för att stoppa projektet har utredningar visat att kostnaden för de stillastående grävskoporna i runda slängar blir 4 miljoner per dag. Den årliga samhällskostnaden av att inte ha en förbifart på plats uppskattas dessutom till 2 miljarder.

Herr talman! För ett par år sedan väckte Gudrun Schyman, talesperson för Socialdemokraternas rosa samarbetsparti i Stockholm, ganska stor uppståndelse när hon i Almedalen brände upp 100 000 kronor och visade en ganska stor brist på respekt för pengars värde. Inte trodde jag att regeringen skulle falla lika lågt i hanteringen av pengar. Men det är i praktiken det man gör när man nu tar ansvarslösheten till nya nivåer och gräver ned pengar i jorden. Det är i praktiken det man gör när man runt om nu fyller igen redan grävda hål med ingenting, till en kostnad av 4 miljoner varje dag.

I medierna har ministern framfört att 4 miljoner är en ganska liten summa i relation till hela projektets kostnad. Ja, det må så vara, men jag tror att ganska få medborgare håller med om att det är lite pengar. Jag tror att ganska många medborgare håller med om att de pengar som nu läggs

på en frysning av Förbifarten kan läggas på betydligt bättre saker, exempelvis annan infrastruktur.

Just nu, herr talman, vandrar vi alla – medborgare, skattebetalare och företag – i ovisshet. Kommer Förbifarten att byggas eller ej? Stockholms läns landsting har nu i två olika brev tydligt sagt nej till en omförhandling. Den ursäkten kan regeringen alltså inte längre gömma sig bakom. Men några klara besked får vi ändå inte. När S och MP inte kan komma överens blir stopp och utredning svaret. Det var precis det som Alliansen varnade för före valet. Är man inte förberedd är man oförberedd, och skattebetalarna får stå för notan.

Sammanfattningen av regeringens politik i det här avseendet måste ändå konstateras vara ansvarslöshet. Det gäller i termer av att faktiskt kunna få politiska beslut på plats och i termer av vilka kostnader man är beredd att påföra skattebetalarna.

Som jag sa i en debatt alldeles nyligen här i kammaren, då i fråga om Bromma flygplats, sa Olof Palme en gång i tiden att politik är att vilja. Jag vill stå fast vid det. Som politiker, som politiskt parti och som regering måste man klargöra vad man vill i viktiga politiska frågor och ta ansvar. Därför vill jag åter fråga statsrådet: Vad vill ni egentligen med Förbifarten? Nu gömmer vi oss inte bakom formuleringar om förhandlingar med landsting eller Stockholms stad. Vad har ni för politisk åsikt? Är Förbifarten ett projekt som behövs i Stockholmsregionen och för landets tillväxt? Står ni fast vid det vallöfte ni faktiskt gav i valrörelsen, att Förbifarten ska vara kvar? Är det värt att pausa projektet till en kostnad av 4 miljoner kronor om ni ändå vill ha bygget på plats i slutändan?

Anf. 139 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret på den interpellation jag har ställt. Jag är göteborgare, precis som ministern. Man vet vilken rivalitet som normalt sett brukar finnas mellan Göteborg och Stockholm. Trots det tycker jag att det kan ha sin poäng att vara lite tydlig i detta och faktiskt säga att Stockholm är en avgörande tillväxtmotor för Sverige. Går det bra för Stockholm är det betydelsefullt för oss i Göteborg och för dem i andra delar av landet. Jag tycker att det är lite i ljuset av det man ska se en sådan här diskussion om det viktiga förbifartsprojektet.

Jag tror att det Stockholm behöver – det gäller också Göteborg och andra delar av landet – är en kombination av kollektivtrafiksatsningar och vägsatsningar.

Vi kan nu titta på vad som händer i Stockholm. Inte långt från riksdagshuset pågår bygget av Citybanan för fullt, som väsentligt ökar kapaciteten och tilliten för dem som åker pendeltåg i Stockholm men också för oss som åker tåg från Göteborg och andra ställen. Det finns en tunnelbaneöverenskommelse för Stockholmsregionen. Det handlar om en kombination av att bygga ut tunnelbanan och att bygga bortåt 80 000 nya bostäder under en period framåt. Man har också det viktiga förbifartsprojektet.

Man kan se de här tre projekten sammantagna. Det är sådant som tydligt lägger en grund för fler jobb och för växande företag i Stockholm och hela Mälardalsregionen. Det är viktigt för denna region, men det är också viktigt för alla oss som bor i andra delar av landet.

Före valet fick Stefan Löfven flera frågor om Förbifarten, till exempel i Aftonbladet den 10 september, i DN den 21 januari och i *PI-morgon* den

Prot. 2014/15:28

27 november

Svar på
interpellationer

19 augusti. Ska Förbifarten byggas? Han lovade dyrt och heligt: Ja, det ska den.

Efter det har vi en regering, en svag minoritetsregering, som står i spagat i ett antal frågor och inte kan komma överens. När det gäller Förbifarten har man landat i att man ska stoppa ett bygge och skicka en räkning till skattebetalarna på 4 miljoner kronor om dagen.

I ljuset av det har jag valt att ställa ett antal frågor. Jag kan konstatera, herr talman, att jag inte fått svar fullt ut på alla. Låt mig strax återkomma till det.

Jag tycker att det hade varit ansvarsfullt av regeringen om man hade landat i en tydlig uppfattning om Förbifarten, ungefär som i diskussionen om Bromma. Ska projektet fullföljas eller inte? Det hade varit ansvarsfullt att tydligt säga: Ja, det behövs på grund av dess betydelse för jobb och tillväxt. Eller man hade kunnat landa i att säga: Nej, vi tycker inte att det här projektet ska fullföljas. Vi satsar på någonting annat. Då hade man kunnat anföra skälen till det. Då hade man inte landat i denna spagat- och mellanlösning som innebär en räkning på 4 miljoner kronor per dag till skattebetalarna.

Vi pratar om totalt hundratals miljoner kronor. Det är skattepengar som bildligt talat rinner rakt ned i avloppet just nu. Risken i det långa loppet är att det kan tränga undan andra viktiga satsningar i Norrland, Skåne eller i västra Sverige.

Herr talman! Det finns inte förutsättningar för en sådan omförhandling som regeringen talar om. Man kan ju konstatera att det har kommit in brev till regeringen. Det kom ett den 7 november från Alliansen i Stockholms läns landsting där man tydliggjorde uppfattningen att man inte vill göra en omförhandling. Det kom ett brev i dag, också från företrädare för Stockholms läns landsting, där man upprepar samma besked till regeringen.

Det finns alltså ingen grund för att göra en sådan omförhandling som anmäls av statsrådet och som finns i förslaget till statsbudget. Då är vi tillbaka till att de här två partierna, S och MP i en svag minoritetsregering, i stället för att ta ansvar för landet och uttrycka en klar uppfattning ställer bygget och skickar räkningar på 4 miljoner kronor varje dag till skattebetalarna.

Jag undrar för det första: Är Förbifarten ett viktigt projekt som bör byggas, statsrådet? För det andra undrar jag: Hur kan du försvara och förklara att du skickar en räkning till skattebetalarna på 4 miljoner kronor per dag – helt i onödan?

Anf. 140 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Jag hade egentligen ställt min interpellation till finansministern, med tanke på att jag främst ifrågasätter det oansvariga hanterandet av medborgarnas pengar. Jag tar dock naturligtvis gärna debatten även med infrastrukturministern.

Hon påstår i sitt svar att kostnaden för att skjuta upp bygget av Förbifart Stockholm bara uppgår till 170–260 miljoner. Det är förstas tillräckligt illa att kasta bort en kvarts miljard kronor på en så meningslös och improduktiv åtgärd som att tillfälligt stoppa ett redan påbörjat vägbygge, men tyvärr upplever jag svaret som något vilseledande. De kostnader som nämns är nämligen bara de direkta kostnaderna för Trafikverket, men till

det kommer också kostnaderna för entreprenörer och deras 700 anställda. De kostar pengar även om man inte utför något arbete.

Utöver detta finns det en uppenbar risk för skadestånd till entreprenörer man har skrivit kontrakt med men som inte kan utföra något arbete. Kostnaderna kan alltså bli betydligt högre än de 700 miljoner Trafikverket tidigare har nämnt. Det är därför jag konstaterar att kostnader uppemot 1 miljard inte kan uteslutas i sammanhanget.

Finansminister Magdalena Andersson har flera gånger hävdat att statens finanser är i extremt dåligt skick. Hon har – visserligen felaktigt, men ändå – beskrivit det som att ladan är tom och bordet helt avskrapat, vilket enligt statsrådet gör att det inte går att nå överskottsmålet. Hur kan då regeringen anse att en merkostnad för Förbifart Stockholm på 4 miljoner per dag fram till maj 2015 är ekonomiskt försvarbar? Är det möjligen för att kostnaden inte belastar statsbudgeten direkt utan kan plockas av bilisterna i extra trängselskatt? Man verkar glömma att det trots detta är skattebetalarnas pengar man hanterar och att det är dem man förlösar genom regeringens märkliga turer.

Den beklagliga sanningen är att det faktiskt är på grund av oenigheter inom regeringen man tvingas kasta 4 miljoner om dagen i det svarta hål flera av mina meddebattörer har nämnt – utan att få någon som helst nytta för pengarna.

När det gäller att fylla igen redan grävda gropar är det något vissa av oss tyvärr fick syssla med ibland under värnplikstiden. Att göra det i det här sammanhanget vore dock knappast vad man brukar kalla ekonomiskt ansvarstagande.

Anf. 141 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Jag tackar infrastrukturministern för svaret på interpellationerna.

Bromsa inte tillväxten i Stockholm och Sverige! Återuppta i stället byggandet av Förbifart Stockholm, som har projekterats under många år. Alla pusselbitar är på plats för att bygget ska kunna återupptas enligt planerna den 1 januari 2015. Finansieringen är på plats, projekteringen är klar och upphandlingarna är genomförda. Byggiobbarna väntar på att få sätta spadarna i marken.

Det finns en bred politisk majoritet som står bakom Förbifarten. Socialdemokraterna har under många år lovat att Förbifarten ska byggas, och det är med stor besvikelse vi nu ser att Socialdemokraterna sviker sitt vallöfte och helt plötsligt lägger sig för Miljöpartiets påtryckning. Regeringens oförmåga att lösa det interna politiska käbblet med Miljöpartiet, herr talman, samt beslutet – i uppgörelse med Miljöpartiet – att frysa byggandet till den 1 maj 2015 kostar skattebetalarna ca 250 miljoner kronor och byggindustrin ca 1 miljard. Det är ett mycket olyckligt och tillväxthämmande beslut.

Herr talman! Stockholm är en av Europas snabbast växande städer. Över 10 000 lastbilar åker in i Stockholm varje dag, och flera hundra tusen invånare är dagligen beroende av sina bilar för att ta sig till sina jobb. Detta belastar Essingeleden oerhört och skapar långa köer och stopp i trafiken. De samhällsekonomiska kostnaderna för detta är enorma, då stora delar av bilpendlarnas arbetstid går åt till att sitta i kö. Dessutom blir det mer föroreningar och koldioxidutsläpp av de långa köerna.

Sedan 1970-talet har det inte kommit några nya vägar mellan de norra och södra delarna av regionen, och under samma period har Stockholms läns befolkning ökat med 700 000 personer. Beräkningar visar att befolkningen i Stockholmsområdet kommer att öka med ytterligare 600 000 personer fram till 2030. Förbifarten är välbehövlig och kommer att avlasta Essingeleden, underlätta transporter mellan norr och söder, avlasta infarterna till Stockholm och göra livet enklare för alla som nyttjar denna väg. Den binder samman de norra och de södra länsdelarna med 21 kilometer väg, varav 18 kilometer är tunnel.

Herr talman! Förbifart Stockholm är en strategiskt viktig infrastrukturinvestering som är nödvändig för att förenkla vardagen och skapa tillväxt och fortsatt utveckling i en stark, växande Stockholmsregion. Samtidigt är denna investering inte det enda vi måste göra. Vi behöver satsa mer på att bygga samman Sverige med vägar och järnvägar, för att skapa tillväxt och säkra välfärden. Infrastruktursatsningar är nödvändiga för att förbättra möjligheten till jobb och tillväxt i en region som växer så kraftigt som Stockholm.

Miljöpartiet och Socialdemokraterna i regeringen får inte stoppa Sverigebygget. Det handlar om att ta ansvar för utvecklingen av både Stockholmsregionen och hela landet. Jag har en fråga till infrastrukturministern. Kommer regeringen att påbörja byggandet av Förbifart Stockholm inom den tidsplan som satts upp, den 1 januari 2015, eller kommer Socialdemokraterna att låta sig köras över av Miljöpartiet och stoppa bygget helt? I gårdagens Dagens Industri sa nämligen trafikutskottets ordförande att Förbifarten inte kommer att byggas.

Anf. 142 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det regeringen har sagt i frågan är att vi vill frysa projekt Förbifart Stockholm fram till den 1 maj 2015. Skälet till det är att vi vill ge möjlighet till en bättre och starkare förankring av projektet lokalt och regionalt.

Ibland är det politiska minnet kort, och åtta år är en lång tid i politiska sammanhang. När jag kommer med tåget från Göteborg åker jag förbi ett stort bygge. Jag tror att alla har sett det; det är Citybanan som byggs. År 2006 var detta bygge precis på väg att starta när en ny regering tillträdde. Man valde att skjuta upp starten, inte i ett halvår utan faktiskt i ett och ett halvt år. Man valde också att tillsätta en förhandlingsperson för att få de satsningar som var planerade bättre förankrade lokalt och regionalt. Möjligen kan vi alltså säga att det här är en kär gammal tradition för nytillträdde regeringar.

Jag har inte för avsikt att föregå de samtal med både Stockholms stad och Stockholms läns landsting jag i dag har bjudit in till och som ska ske den 15 december. Jag vill i stället träffa båda parterna och förhöra mig om hur de ser på utvecklingen av regionen i stort. Jag delar Lars Hjälmereds bild av Stockholmsregionen som en viktig region i Sverige, inte bara för regionens egen skull utan också för möjligheten till jobb och tillväxt i hela landet – i synnerhet i den större Mälardalsregionen, naturligtvis. Det är inte den enda viktiga regionen i Sverige, men det är *en* viktig region.

Jag vill förhöra mig om hur man ser på sina utmaningar och möjligheter och på utvecklingen av regionen, och när jag har haft samtalet – alltså

efter den 15 december – återkommer jag gärna och pratar om vad vi kom fram till.

Prot. 2014/15:28
27 november

Svar på
interpellationer

Anf. 143 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Statsrådet säger att det lär finnas en kär tradition för nya regeringar. I det här sammanhanget skulle det innebära att stora och viktiga projekt stoppas, fryses och omförhandlas. Då skulle jag vilja ha infrastrukturministerns uppmärksamhet just nu.

Den stora skillnaden jämfört med det som stoppades med anledning av Citybanan 2006 var att det var en alliansregering som tog över en nationell plan gjord av socialdemokrater, påhejade av miljöpartister och vänsterpartister, som saknade finansiering med 65 miljarder kronor.

Det visade sig att projekteringen av Citybanan, ett projekt som alla har längtat efter länge, först skulle ha en beräknad kostnad på 8 miljarder kronor. Inom knappt ett år visade det sig att det skulle kosta 16 miljarder. Först var det minus 65 miljarder i budgeten som redovisades. Man satte i gång en politik som innebar: Vi sätter spaden i backen, men vi kan inte göra mer.

Därför tillsatte regeringen, till skillnad från den här regeringen, en förhandlingsperson med ett tydligt uppdrag. Vi väntade inte på att någon annan skulle fråga efter en förhandlingsperson. Regeringen ville ha Citybanan. Vi utsåg en förhandlingsperson med ett tydligt direktiv att hitta en finansiering. Eftersom det här var så eftertraktat blev det också medfinansieringar av kommuner och regioner långt utanför Stockholms stad, och sedan kunde man köra igång. Citybanan förväntas nu bli klar 2017.

Den stora skillnaden som jag upplever just nu är att när den här regeringen säger att man vill frysa Förbifarten för att se om de andra parterna vill ha en förhandlingsperson, men ändå inte får det, händer ingenting.

Om det skulle finnas en minsta likhet med den tidigare regeringen borde den här regeringen själv se till att utse en förhandlingsperson och ge ett tydligt direktiv, och kanske dessutom föra med pengar, om man menar allvar med att man vill bygga Förbifart Stockholm. Annars faller den jämförelsen rätt rejält.

Det vore intressant om statsrådet kunde ta upp den diskussion som var utifrån Stockholmsöverenskommelsen. På den tiden stödde Socialdemokraterna prioriteringen som gjordes i själva överenskommelsen men ville de facto att staten skulle anslå mer pengar. Det var därför man inte skrev under. Det var inte beroende på fördelningen i övrigt.

Vi vet nu att den nya ledningen i Stockholms stadshus vill att mer av pengarna från trängselskatterna ska användas till kollektivtrafik. Då kvarstår frågan från Robert Halef, Lars Hjalmered, Jessica Rosencrantz och mig själv: Vill regeringen ens en gång ha Förbifart Stockholm?

Om man tänker omförhandla, vilket de andra inte vill utan i stället bestämt sig för att medförhandla, har då Socialdemokraterna mer pengar, precis som man uttryckte det 2007, för att se till att Förbifarten kommer på plats?

Återigen till jämförelsen: Citybanan var aldrig ifrågasatt av alliansregeringen. Men vi fick rensa upp, för det saknades pengar och finansiering. Förbifarten har finansiering. Frågan är: Vill regeringen ha Förbifarten?

Prot. 2014/15:28
27 november

Svar på
interpellationer

Anf. 144 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Jag fick inget tydligt besked av statsrådet. Däremot har en rad tydliga besked kommit från hennes miljöpartistiska kolleger den senaste tiden. Regeringen är ju kollektivt ansvarig för sina beslut och kan inte ge olika besked om vare sig regeringens uppgörelser eller om projekts vara eller icke vara. Men i alltifrån vargfrågan till Bromma ger regeringspartierna fundamentalt olika besked. Så här kan man inte hålla på. Det är inte seriöst, och det är inte så här man styr ett land.

Karin Svensson Smith, miljöpartist och ordförande i riksdagens trafikutskott, sa i Dagens Industri för två dagar sedan att det inte finns på kartan att återuppta bygget före den 1 maj, oavsett vad Stockholms läns landsting tycker och oavsett vad en majoritet i Sveriges riksdag tycker. Jag tycker att det tyder på en arrogans mot folkets vilja. Dessutom: I en opinionsundersökning av Demoskop från i våras uppger hela 80 procent av stockholmarna att de vill att Förbifarten ska byggas, till och med en majoritet av Miljöpartiets egna väljare.

I Socialdemokraternas fall är det också läge att stå fast vid sina vallöften, om det är det som de ens kan kalla dem nuförtiden. Stå upp för vad ni lovade i valrörelsen, nämligen att Förbifarten skulle byggas.

Nu är det dags för infrastrukturministern att bekänna färg, för politik är att vilja, som bekant, och att ta ansvar. Och jag vill upprepa frågan – det tycks som att jag inte kommer att få svar på den heller i den här debatten – om man anser att Förbifarten ska byggas eller ej. Anser man att det finns ett värde i att få den här vägen på plats?

Stockholms läns landsting har nu sagt nej i två olika omgångar. Det är nog dags att acceptera det vid det här laget. Det här projektet är ju också redan beslutat och igångsatt. Varför kräva ett nytt beslut av de lokala aktörerna från regeringens sida, om det nu är så att regeringen själv inte har någon ambition att stoppa projektet? Det är samma fråga som man kan ställa med anledning av Bromma flygplats. Varför tillsätta en förhandlingsperson som ska avveckla flygplatser om man nu vill att Bromma ska vara kvar?

Jag tycker att detta är ganska märkligt. Med sitt agerande visar ju regeringen på en viljeinriktning, och i det här fallet är den väldigt bekymrande. I det här fallet finns det anledning för oss, övriga politiker i den här kammaren och svenska folket att vara genuint oroliga för om Förbifarten kommer på plats eller inte.

Som sagt: Åtta av tio stockholmare har gett sitt tydliga besked. Man vill ha Förbifart Stockholm. Det är dags att återuppta bygget.

Det är synd, herr talman, att regeringen inte verkar dela åsikten att Förbifarten behövs och att den behövs nu.

Anf. 145 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Den 21 januari var det en artikel i Dagens Nyheter. Där var Stefan Löfven, Helene Hellmark Knutsson och Karin Wanngård intervjuade. Rubriken på artikeln lyder: S vägrar förhandla om Förbifarten och Slussen. Ingressen lyder som följer: Förbifarten är ingen förhandlingsfråga. Den nya motorvägen köpslår de inte om. Nej, det är inte aktuellt, säger partiledare Stefan Löfven.

Den 19 augusti blev Stefan Löfven intervjuad i *PI Morgon*. Där sa han på en fråga som han fick om Förbifart Stockholm: När vi har ett samhällsprojekt som är påbörjat ska vi inte riva upp det och gå tillbaks, utan det är faktiskt påbörjat.

Herr talman! Då kan jag bara konstatera att det är ett rätt tydligt besked och ett bra besked, men den nya svaga minoritetsregeringen har agerat på ett helt annat sätt efter valet med stoppet av Förbifarten.

Då har vi en diskussion både i form och i sak. I form kan vi konstatera det som ministern har sagt här i dag och det vi kan läsa i statsbudgeten, det vill säga att om parter såsom Stockholms stad och Stockholms läns landsting vill ha en förhandling ska regeringen tillsätta en förhandlingsperson.

Herr talman! Då kan vi konstatera att den 7 november kom det ett brev till infrastrukturminister Anna Johansson från Stockholms läns landsting där Torbjörn Rosdahl med flera tydligt skriver att de inte är beredda att förhandla om detta, däremot om möjlighet till medförhandling.

Det kom dessutom, herr talman, ett brev daterat i dag, den 27 november, till Näringsdepartementet, Anna Johansson, där Torbjörn Rosdahl, landstingsstyrelsens ordförande i Stockholm, svarar att de inte är beredda att omförhandla, däremot medförhandla.

Vid två tillfällen har det alltså varit ett rätt tydligt nej på förstafrågan i form, det vill säga att det inte finns någon grund för det som regeringen ger uttryck för, vare sig från ministern här i dag eller vad hon har gjort i statsbudgeten tidigare. Då är vi tillbaka till att kontentan av detta, bortsett från att vi har en denna svaga minoritetsregering som inte kommer överens och problem Miljöpartiet och Socialdemokraterna emellan, är en räkning till skattebetalarna på 4 miljoner kronor per dag.

Låt oss sedan komma in på detta med sakfrågan. Jag tycker att det var ett befriande tydligt besked från Anna Johansson om betydelsen av Förbifarten vad gäller jobb, tillväxt och företagande i Stockholm och om dess betydelse för Mälardalsregionen. Jag delar den uppfattningen. Men jag ställer mig också frågan: Är detta Anna Johanssons egen syn, eller är det regeringens syn när hon så tydligt talar för Förbifarten? Det blir min första följdfråga.

Är det så att regeringen tydligt talar för Förbifarten? I så fall kan jag konstatera att det går stick i stäv med vad flera ledande miljöpartister har sagt både före valet och nu efter valet om synen på detta viktiga projekt.

Herr talman! I mitt första inlägg ställde jag två tydliga frågor. Den ena var om detta är ett viktigt projekt, och jag fick svar från Anna Johansson. Ge mig gärna ett följdsvaret på om detta är den samlade regeringens uppfattning.

Den andra frågan var hur ministern kan förklara och försvara slöseriet med skattepengar, det vill säga att man skickar en räkning till skattebetalarna på 4 miljoner kronor varje dag.

Jag fick inget svar, och därför upprepar jag frågan. Hur kan Anna Johansson förklara att hon och regeringen förlösar 4 miljoner av skattebetalarnas pengar varje dag helt i onödan?

Anf. 146 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Är ministern medveten om de problem som byggstoppet orsakar för de anlitade entreprenörerna? Att tvingas avbryta eller återställa

redan gjorda arbeten och att försöka finna alternativ sysselsättning för personal och maskiner är en ganska komplicerad och dyrbar omställning för dessa stora företag. Hur vet man ens att de snabbt kan återuppta arbetet i maj 2015? Kan vi ens lita på det? Utöver kostnaderna för stoppet är det alltså en dålig och respektlös näringspolitik.

Infrastrukturministern fortsätter tyvärr att bagatellisera kostnaderna för skattebetalarna. Att slösa bort skattebetalarnas pengar till ingen nytta är oförsvarligt och ansvarslöst alldeles oavsett om det handlar om en kvarts miljard, en halv miljard eller 1 miljard.

Låt mig göra några jämförelser. I går besökte vi Swedish House of Finance som har drabbats av neddragning i statsbudgeten på 30 miljoner kronor per år. Det gör att hela finansforskningen tillsammans med Handelshögskolan i Stockholm riskeras eftersom staten drar undan sin medfinansiering. De 30 miljoner som man sparar i statsbudgeten hade inte ens räckt till en veckas kostnader för att skjuta upp Förbifart Stockholm.

En annan jämförelse är att en kvarts miljard motsvarar kostnaden för 675 lärartjänster ett helt år. Hamnar vi på 700 miljoner skulle vi få 1 900 lärare ett helt år för dessa pengar. Det beskriver summans storlek. Vi talar inte om några kaffepengar.

Låt mig fråga det Jessica frågade förut. Hur många kilometer gång- och cykelvägar kunde man ha byggt för denna summa i stället för att lägga pengarna på att fylla igen redan grävda hål?

Kan inte infrastrukturministern i stället för att försöka bagatellisera frågan helt enkelt erkänna att regeringen misshushållar med skattebetalarnas och medborgarnas pengar?

Anf. 147 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! En växande region behöver handlingskraftiga politiker som tar ansvar för och rustar regionen för dess framtida utmaningar – i det här fallet att börja bygga Förbifarten enligt planeringen.

Därför har vi i Alliansen tagit ett initiativ i trafikutskottet och röstat för ett tillkännagivande till regeringen att inte stoppa bygget av Förbifarten och att bygget ska komma igång den 1 januari 2015.

Herr talman! Jag kan intyga att jag och många med mig i denna kammar har stor erfarenhet av att var och varannan dag drabbas av de negativa effekterna av någon trafikincident på Essingeleden. Det är incidenter som skapar långa köer med stillastående trafik vilket drabbar företag, invånare och miljön. En enda bil som får problem på Essingeleden drabbar tiotusentals personer på väg till sina arbetsplatser och tusentals företagstransporter. Det är förseningar av transporter som drabbar exempelvis de två största svenska exportföretagen Scania och Astra som är lokaliserade i Södertälje.

Ministern är välkommen att dela den vardag som gäller för alla dessa pendlare och pröva på att åka på denna väg i rusningstid i en vecka.

Min fråga till ministern är: Kommer Förbifarten att börja byggas om riksdagen den 16 december röstar för Alliansens motion om att Förbifarten ska börja byggas i januari 2015?

Anf. 148 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det projekt som planeras, det vill säga Förbifarten, har tidigare kritiserats för att inte i tillräcklig utsträckning ge utrymme för utbyggd kollektivtrafik. Det har också framförts av Socialdemokraterna.

Låt mig läsa högt ur en artikel, för det kan ju vara ett spännande sätt att liva upp en interpellationsdebatt.

”Citybanan är samtidigt det mest komplexa infrastrukturprojekt som någonsin planerats i Sverige. Dess miljöpåverkan kan komma att bli betydande.” Sedan drar man paralleller till Hallandsåsen. ”Ett alternativ till Citybanan är att pröva om en ökad spårkapacitet kan påskyndas genom en ytspårslösning” och så fortsätter man i samma stil. Alla var alltså inte överens om Citybanan.

Denna artikel från 2006 är undertecknad av fyra personer som jag tror är bekanta för alla i kammaren: Fredrik Reinfeldt, Maud Olofsson, Lars Leijonborg och Göran Hägglund.

Denna typ av stora projekt är kostsamma. De innebär stora påfrestningar när man ska genomföra dem. Olika intressen står mot varandra. Det krävs därför en viss förankringsprocess, och det krävs lyhördhet, ödmjukhet och ansvarstagande. I detta fall handlar ansvarstagandet också om att se till att ett sådant här stort och dyrbart projekt är väl förankrat.

Jag har inte sagt att det är lite pengar. Det är mycket pengar. Men i relation till projektets totala kostnad på 27 miljarder är det en liten fördyring, och det står jag för.

En mer effektiv framdrift av ett projekt i ett senare skede kan i sin tur innebära minskade kostnader på sikt. Det är alltså inte givet att det är en fördyring till ingen nytta.

När det gäller storleken på kostnaderna vet jag inte vilka siffror vi ska använda om vi inte använder dem som Trafikverket självt har redogjort för, nämligen mellan 170 och 250 miljoner. Om de inte ska gälla som vederhäftiga kan vi ju ta till lite vad vi tycker. De siffror som Trafikverket har redovisat är de 170–250 miljoner som står i interpellationssvaret, och jag tror att det är bra att vi utgår från det vi ändå vet.

Vi är beredda att lyssna på parterna i frågan, ta till oss av deras synpunkter och om så önskas tillsätta en förhandlingsperson för att se om det går att hitta andra lösningar vad gäller finansieringen av Förbifart Stockholm.

Om inget nytt avtal finns mellan parterna startar bygget igen den 1 maj 2015. Det är det som har redovisats tidigare, och det står jag fast vid.

Vad personer utanför regeringskretsen tycker, säger, anser och skriver i frågan kan jag tyvärr inte ta ansvar för, men regeringens besked är att om inget nytt avtal mellan parterna föreligger startar bygget av Förbifart Stockholm den 1 maj 2015.

Anf. 149 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag brukar säga att Förbifart Stockholm är för vägen vad Citybanan är för järnvägen. Essingeleden är trång. Det är kapacitetsbrist, och det är sårbart för hela systemet att det inte funkar. Därför behövs Förbifarten för kapaciteten på vägen på samma sätt som Citybanan behövs för kapaciteten på järnvägen.

När det saknades pengar var vi tvungna att stoppa upp. När det skilde mellan 8 miljarder och 16 miljarder var vi tvungna att se om det gick att

göra Citybanan på något annat sätt. Det visade sig att det bästa var det som nu sker.

På det sättet har denna regering inte gjort när det gäller Förbifarten. Snarare använder man tidsutdräkten och hoppas att det inte ska bli någon lösning så att bygget kan sätta fart – om jag ska tro att Socialdemokraterna står fast vid sin tanke att de vill bygga Förbifarten. Men varför använda denna tid om man ändå vill?

Statsrådet säger att hon ska lyssna på parterna och har bjudit in till samtal och möte den 15 december. Som nämndes tidigare har svar kommit i dag, och i det står tydligt att ingen begäran om förhandlingar kommer att göras eftersom inga sådana förhandlingar önskas.

Frågan är hur många gånger samma person som tillfrågats måste svara för att statsrådet ska höra och inte bara lyssna.

Det är nog dags att regionen, hela Mälardalen och hela Sverige inte ska fortsätta att förlora förutsättningar för jobb, konkurrenskraft och den tillväxt Sverige behöver. Det tror jag att vi alla egentligen är överens om.

Anf. 150 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Stockholm växer med två fulla SL-bussar varje dag och med ett helt Göteborg till 2030. Men vår region blir alltmer igenkorkad, och våra vägar står stilla. Se bara på Essingeleden, där bilar står still i onödan och puttrar ut avgaser till nackdel för såväl miljö som möjlig tillväxt.

Att inte bygga Förbifarten, om man återgår till det principiella i frågan, är att direkt motverka jobb och tillväxt. Det är att åsamka samhällsekonomiska kostnader om 2 miljarder varje år. Det är att fortsätta se till att trängsel blir verklighet på våra gator och att luftkvaliteten fortsätter att försämrans.

Regionen behöver Förbifart Stockholm. Åtta av tio stockholmare vill ha Förbifart Stockholm. Socialdemokraterna lovade att bygga Förbifart Stockholm. Ändå pausar man nu bygget. Ändå sätter man sig nu i knät på Miljöpartiet, och notan för oenigheten skickas till svenska folket till en kostnad av 4 miljarder varje dag.

Jag menar att detta är ansvarslost. Jag menar att svenska folket, stockholmarna och alla som bor i Sverige förtjänar ett rakryggt svar och ett besked i frågan. Jag ställer mig frågan: Hur många gånger till ska jobb och tillväxt få stryka på foten för att S och MP inte kan komma överens?

Nej, herr talman, Förbifart Stockholm har börjat byggas, den ska fortsätta att byggas och det finns ingen poäng med att alldeles i onödan fördyra projektet med 4 miljarder varje dag. Regeringen måste faktiskt inse att Stockholms läns landsting har sagt nej till en omförhandling. Det är dags att sätta spaden i marken igen, nu.

Anf. 151 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Ett antal av debattörerna har nu ställt frågor till statsrådet men inte fått svar på om Förbifart Stockholm bör byggas. Därför börjar jag med att ställa frågan inför det avslutande anförandet från statsrådet: Anser statsrådet och regeringen att Förbifarten ska byggas? Då tänker jag inte på formdiskussioner och sådant. Bör Förbifart Stockholm byggas – ja eller nej?

Sedan kan vi i den samlade diskussionen konstatera att vad en stad som Stockholm, liksom vi i min hemstad Göteborg, behöver är satsningar på både kollektivtrafik och vägar.

Citybanan var uppe till diskussion, och det är glädjande. Den är betydelsefull både för dem som bor i denna region och för alla oss som bor utanför när det gäller tillförlitligheten, tillgängligheten och kapaciteten för järnvägssystemet för både fjärrtåg och pendeltåg.

Detta i kombination med den viktiga tunnelbaneöverenskommelsen och Förbifarten gör att man lägger en grund för tillväxtmotorn Stockholm. Det är betydelsefullt för den regionen, för Sverige och för oss som bor i andra delar av Sverige.

Sedan kan vi bara, om vi jämför med till exempel Citybanan, konstatera och vara tydliga med att Förbifarten är planerad, projekterad och fullt finansierad.

Det som det handlar om i det stoppläge som råder just nu är att vi har en svag minoritetsregering med problem mellan socialdemokrater och miljöpartister när det gäller att komma överens. I stället för att tydligt ta ansvar och säga: Ja, Förbifarten ska byggas, för den är viktig för jobb och tillväxt, eller: Nej, vi tycker inte det av några skäl, gör man en konstig mellanvariant och skickar en räkning till skattebetalarna på 4 miljoner kronor per dag.

För tredje gången, herr talman, avslutar jag med denna fråga till statsrådet: Hur förklarar och försvarar statsrådet att hennes och regeringens agerande när det gäller Förbifarten och stoppet innebär att hon och regeringen skickar en räkning på 4 miljoner kronor per dag till skattebetalarna? Hur förklarar och försvarar hon det?

Anf. 152 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Jag blev lite fundersam när jag hörde statsrådet antyda att detta nästan skulle kunna vara någon form av investering som man kan tjäna igen på lite sikt. Jag förstår inte riktigt hur extrakostnaderna skulle kunna bli en investering. Det skulle jag gärna vilja höra i slutanförandet.

Jag tackar ändå ministern för svaret, även om jag tyvärr måste konstatera att hon tydligen anser det försvarbart att kasta bort åtskilliga hundratal miljoner av skattebetalarnas pengar helt till ingen nytta.

Det är genom den typen av slöseri som man drar pengar från välfärden eller andra viktiga satsningar. Det är genom den typen av misshushållning som Sverige tvingas ha högre skatter än vi annars skulle behöva. Det är samtidigt ett pris som skattebetalarna eller i detta fall bilisterna tvingas betala för en regering som inte förberett sig och som inte kan bära regeringsansvaret.

På grund av oenigheter inom regeringen tvingas man kasta bort 4 miljoner om dagen i ett svart hål utan att få någon som helst nytta för pengarna. Om det är vad den nya regeringen menar med ekonomiskt ansvarsstagande behöver man uppenbarligen hjälp av riksdagen att hantera frågan på ett mer ansvarsfullt sätt så att bygget av Förbifarten kan fortsätta så snart som möjligt.

Slutligen upprepar jag Lars Hjalmereds fråga till statsrådet: Anser statsrådet att Förbifart Stockholm bör byggas – ja eller nej?

Prot. 2014/15:28
27 november

Svar på
interpellationer

Anf. 153 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag förstår att det är lockande att ställa kostnaderna i relation till skol- eller vård- och omsorgssatsningar, men jag tror att vi som befinner oss här nu vet skillnaden mellan investeringar och löpande drift.

Det är en kostnad på 27 miljarder kronor som kommer att betalas av under många decennier framöver, bland annat genom trängselskatteavgifter. Den fördyring som blir kommer naturligtvis att påverka projektkostnaden därför att den kommer att läggas på det projektet och ingen annanstans.

Men det kan också vara så att om man får en snabbare framdrift i ett senare skede finns det en möjlighet att det faktiskt blir billigare. Det finns projekt numera som blir billigare än beräknat, och det är bra.

Vi har för avsikt att träffa parterna och samtala med dem om hur man ser på Förbifart Stockholm och dess finansiering och på behovet av mer kollektivtrafik i regionen samt vilka eventuella förhandlingar man kan tänka sig att inleda.

Jag har läst breven och förstått vad det står, men jag vill träffa båda parterna samtidigt och i en konstruktiv anda samtala om hur man ser på framtiden i regionen innan vi i regeringen utesluter några handlingsalternativ.

Vad gäller riksdagens tillkännagivande kommer det att hanteras precis som tillkännagivanden från riksdagen alltid hanteras av regeringen, nämligen att man tar till sig tillkännagivandet, bereder det i vanlig ordning i departementet och återkommer till riksdagen med ett besked.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2014/15:120 om fri entré på statliga museer

Anf. 154 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Cecilia Magnusson har frågat mig hur regeringen tänker utforma förslaget kring fri entré på statliga museer.

Vi äger de statliga museerna tillsammans, och vi vill därför så långt som möjligt öppna dörrarna på vid gavel till vårt gemensamma kulturarv. Även om antalet museibesökare har ökat de senaste åren har inte alla människor råd att gå på våra museer. Den här reformen behövs för att bildnings- och delaktighetsklyftorna har ökat i vårt samhälle.

Vi har i vår budgetproposition föreslagit att de medel som avsatts för fri entré ska tillföras de centrala museer som är myndigheter. Det innebär att fri entré med start under våren 2015 föreslås gälla vid följande av statens museer: Armémuseum, Etnografiska museet, Flygvapenmuseum, Hallwylska museet, Historiska museet, Kungliga myntkabinettet, Livrustkammaren, Marinmuseum, Medelhavsmuseet, Moderna museet, Nationalmuseum, Naturhistoriska riksmuseet, Sjöhistoriska museet, Skoklosters slott, Statens centrum för arkitektur och design, Världskulturmuseet och Östasiatiska museet.

Fri entré föreslås inte omfatta de verksamheter vid dessa centrala museimyndigheter som ska bära sina egna kostnader genom intäkter, det vill säga Vasamuseet inom Statens maritima museer, det så kallade Bergrummet inom Statens museer för världskultur och inte heller Cosmonova vid Naturhistoriska riksmuseet. Fri entré föreslås inte heller omfatta stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde inom myndigheten Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att 80 miljoner kronor ska avsättas från och med 2015 för införande av fri entré vid de berörda museerna. Frågor om fördelning av medel och former för regleringen av fri entré bereds nu i Regeringskansliet. Vår preliminära bedömning är dock – mot bakgrund av museernas genomsnittliga entréintäkter de senaste åren och efter kontakter med berörda myndigheter – att dessa medel ger tillräcklig kompensation för det samlade intäktsbortfall som uppstår.

Anf. 155 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka kulturministern för svaret. Det är första gången vi möts i ett ordutbyte på detta sätt i en interpellationsdebatt. Jag vill önska kulturministern lycka till i sitt viktiga värv.

Den här interpellationen tycker jag och vi moderater är mycket viktig. Museerna är historiens fyrbåk. Det är där vi kan lära av historien för framtiden. Museerna ska vara tillgängliga.

Alliansregeringen valde att prioritera tillgängligheten för barn och unga. Därför är det fri entré på alla statliga museer för barn upp till 19 år och på alla utställningar, till skillnad från det förslag som nu håller på att beredas i riksdagen.

Vi i alliansregeringen införde 2009 reformen fria museer därför att vi ville ge museerna mer självständighet. Vi tillförde också resurser för att de skulle få möjlighet att vara mer självständiga och självbestämmande.

Kulturministern stod här i kammaren tidigare i eftermiddags under frågestunden och berättade om regeringens främsta prioriteringar. Det var tillgänglighet och delaktighet.

Om man ska applicera det på frågan om fri entré kan man ha olika syn på tillgängligheten. Digitalisering är något som innebär att museisamlingarna blir tillgängliga över hela landet. I det förslag som vi nu bereder om fri entré på några museer ökar tillgängligheten för moderattanter på Östermalm och tyska turister. Det tycker jag inte är bra prioritering.

Det andra var delaktighet. Vad är det för delaktighet med museerna och museiledningar att tvinga dem att ha fri entré på museerna? Vad blir det för arbetsförutsättningar för de statliga museerna med sådana pekpinnar och tvångströjor? Vilken självständighet ska ministern och regeringen ge sig på nästa gång på museerna? Det finns ju många sätt att begränsa självständigheten för museerna.

Ministern säger i svaret att vi äger de statliga museerna tillsammans och att det därför är viktigt att så långt som möjligt öppna dörrarna på vid gavel.

Man kan, herr talman, göra en jämförelse med Vattenfall. Vattenfall äger vi gemensamt. Det är ett företag. Vill kulturministern se gratis el för att göra det tillgängligt så mycket som möjligt? En sådan insats skulle vara mycket graverande, precis som fri entré. Man sätter konkurrensen ur spel.

Många museer ägs privat. Det finns många kommunala och regionala museer. Här sätter vi konkurrensen ur spel. Det tycker jag inte är sjyst.

Jag stannar här med de tre frågorna, som jag hoppas att kulturministern kommer att ge svar på i vår diskussion.

Anf. 156 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! Tack, kulturministern, för att vi får ha den här interpellationsdebatten, som Moderaterna har tagit initiativ till.

Så stod du där, kulturministern, när det var den första presskonferensen. Den viktigaste frågan som lyftes fram där var just detta med fri entré på de statliga museerna. Jag satt vid tv:n och lyssnade och insåg att väldigt många uppskattar att det öppnas vida dörrar, att man kommer åt kulturarvet, kommer åt de här utställningarna. Det är mycket positivt. Jag hörde också tidigare i debatten att detta var ett sätt att öka tillgängligheten. Men jag vill problematisera lite.

När jag pratar med människor ute i bygderna säger de: Nu ska det bli gratis entré på våra museer. Då säger jag: Stopp nu, det gällde de statliga museerna, och 16 av dem är i Stockholms stad. Jaha, men övriga landet då? frågar de. Det är problemet, med gränsdragningar mellan olika museer.

Jag pratade med Örebro läns museum, eftersom jag bor i Örebro. Jag frågade: Hur det ser ut hos oss? Jo, sa de, vi tillhör de läns museer som har problem med vår ekonomi, och vi har tvingats skära ned personalen till hälften. Tyvärr har man varit tvungen att avskeda många, eftersom man inte har haft råd att ha dem anställda. Man har alltså halverat personalstyrkan. Dessutom, sa de, överväger vi precis att börja ta inträde. Varför det? frågade jag. Jo, vi har så dålig ekonomi, sa de.

Det finns över 215 museer i Riksförbundet Sveriges museer runt om i Sverige, och de kämpar naturligtvis med sin ekonomi. Det blir problem när människor förväntar sig att det ska vara gratis inträde eftersom kulturministern nu har öppnat de här dörrarna.

Jag undrar lite grann: Har regeringen tänkt in problematiken att det ser så olika ut i landet och att det inte bara handlar om statliga museer och Stockholms innerstad utan berör hela landet?

Vi vet, som vi hörde tidigare, att den tidigare regeringen har överlåtit till museerna själva att fatta beslut om hur de vill prioritera. De har då valt att framför allt prioritera digitaliseringen, som de såg var viktig för tillgängligheten.

Frågan är: I tider av kultursamverkansmodell – där vi lämnar över besluten till regionerna själva och till de olika kulturskaparna och det civila samhället – är det verkligen rätt att från statens sida gå in och detaljstyra hur de ska förvalta sina medel? Det är en fråga som jag gärna skulle vilja ha svar på, om det finns tankar kring detta.

Anf. 157 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! Jag vill påminna om varför det är viktigt med en fri-entré-reform och varför regeringen väljer att göra detta och öppna dörrarna på vid gavel till allt det som är vårt gemensamma. Det handlar förstas om ideologi och om ett samhälle som vi vill återerövra, ett samhälle där män-

niskor inte dras isär utan där människor kommer samman och där människor får möjligheter att skapa sig ett sammanhang där vi bygger ett ”vi” i stället för ett ”dem”.

När fri entré infördes 2005 ökade antalet besök till de berörda museerna med 2,9 miljoner. Det motsvarar en ökning med 159 procent jämfört med året innan. När entréavgifterna återinfördes 2007 minskade antalet besök med 1,7 miljoner. Även om museerna redan i dag har fri entré för barn och unga upp till 19 år gör vi bedömningen att vi även denna gång kommer att se ett märkbart ökat antal besökare på våra museer. Vi vet sedan förra gången då fri entré infördes på museerna att det var just antalet förstagångsbesökare som ökade kraftigt. Det räknar vi med denna gång också.

Statens kulturråd angav i sin utvärdering av den förra perioden med fri entré att helhetsmönstret för de resultat som museerna rapporterat tydligt visade att museerna hade lyckats nå en större och bredare publik. De hade lyckats nå nya publikgrupper.

Från flera museer kom siffror som visade att det var många människor med låg utbildning som hade ökat antalet besök på museer. De pekade även på att antalet förstagångsbesökare hade ökat, vilket överensstämde med resultaten från Kulturrådets publikundersökningar.

Jag ska sedan ta upp frågan om det regionala och om konkurrensen. De flesta av de statliga myndigheter som berörs av fri-entré-reformen ligger i Stockholm. Så är det. Det betyder inte att det är bara stockholmare som besöker museerna, utan det är också besökare från till exempel Tyskland. Moderata damer från Östermalm och alla andra är välkomna. Vi öppnar dörrarna till något av det finaste vi har och som vi vill bjuda in människor till. Men det finns även museer som berörs i Göteborg, Karlskrona och Linköping.

Det är viktigt att framhålla att många av de regionala museer som delvis finansieras av staten genom kultursamverkansmodellen har fri entré redan i dag. Men beslut om att införa fri entré på de regionala museerna ligger inte på regeringens bord.

När det handlar om konkurrens har Statens kulturråd tittat närmare på utvärderingarna av den förra fri-entré-reformen. Det visade sig att även på de museer som tog betalt under samma period ökade antalet besökare. Det är något som jag hoppas på även denna gång.

Anf. 158 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Jag ställde tre frågor i mitt första inlägg. Det gällde självständigheten för museerna och hur den kommer att påverkas av detta. Det gällde även arbetsförutsättningarna för museerna och konkurrensnegativismen som man nu slår fast. Ingen av dessa frågor fick jag svar på. Men jag har ännu fler frågor, och jag hoppas att kulturministern svarar på frågorna i sitt nästa inlägg.

Jag ska lite grann kommentera det som kulturministern sade om varför det är viktigt att öppna dörrarna till museerna på vid gavel. Det är ingen vid gavel. Det blir inte fri entré på alla statliga museer. Varför blir det inte det på alla statliga museer? Är inte Vasamuseet en klenod, en historiens fyrbåk, som visar mycket av vår historia och som vi kan lära av för framtiden? Varför gäller det inte alla statliga museer?

Och varför gäller det inte alla utställningar? Jag ska ge ett exempel. Den första utställningen som Armémuseum visade efter att vi hade slopat fri-entré-tvånget 2006 handlade om spioner. Då gick köerna ut på gatan från kaserngården vid Armémuseum för att det var så många människor som var intresserade och ville se den här utställningen.

Det är oerhört viktigt att man har kvalitet. Det är nämligen till specialutställningar som många människor går vid sitt första besök på ett museum. Därför är det väldigt viktigt att man kan genomföra specialutställningar. Men de blir avgiftsbelagda.

Varför gäller detta inte alla statliga museer, och varför gäller detta inte alla utställningar på alla museer? Det skulle vara mycket värdefullt om vi kunde få svar på det.

Kulturministern säger: Vi vill inte ha ett ”vi” och ”dem”. Det ska bara vara vi.

Men varför ska vi ha museer utan innehåll? När museerna inte får kompensation för de nedskärningar som slopade avgifter innebär har de inte råd med kvalitet på vare sig basutställningar eller specialutställningar. Och de kan för den delen inte heller genomföra digitalisering.

Kollegan Lars-Axel Nordell berättade om läns museet i Örebro, där man har varit tvungen att halvera personalen för att man nu har så dålig ekonomi. Det kommer att innebära problem med kvaliteten.

Hur kommer kulturministern att garantera och arbeta för att det inte ska bli kvalitetsförsämringar på de statliga museerna? Hur ska de kunna genomföra specialutställningar, och hur ska de kunna vårda och ta hand om sina basutställningar? Det är viktiga frågor som jag lägger till de tre frågor som jag fortfarande inte har fått svar på.

Anf. 159 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! Det finns ett viktigt ord som vi använder alltmer också i Sverige, och det är ordet subsidiaritet. Det är lite svårt att uttala på svenska. Det betyder att man ska understödja. Staten ska inte ta över, staten ska inte beröva ansvar och staten ska inte detaljstyra, men staten ska understödja att det händer saker och ting ute i landet. Jag tycker att det här handlar mer om att detaljstyra än att understödja.

Hur vet kulturministern att den fria entrén inte går ut över kvaliteten och andra angelägna satsningar? Det hörde vi här. Tidigare valde man från museernas sida att säga: Vi vill hellre satsa på det här och på digitaliseringen.

Hur vet vi att det kommer att kosta bara 80 miljoner? Vi vet nämligen att Myndigheten för kulturanalys har kommit fram till helt andra siffror och att det blir betydligt dyrare. Jag vet inte om ni har egna beräkningar som övertrumfar dem. Det har jag svårt att tänka mig.

Men ni är villiga att satsa dessa pengar, samtidigt som vi vet att detta gäller enbart dessa 16 statliga museer och enbart vissa utställningar i basutbudet. När människor kommer till dessa museer förväntar de sig att det ska vara gratis. Men vissa utställningar är kanske inte gratis.

Sedan har vi, som sagt, över 200 andra museer runt om i Sverige som inte berörs av detta och som redan har fri entré, men som nu faktiskt överväger att införa entréavgift på grund av ekonomiska problem.

Anf. 160 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Varför inför vi inte fri entré på alla museer? Det gör vi inte helt enkelt därför att pengarna inte räcker till det. Staten är inte pojken med guldbyxorna. Vi har fått göra noggranna prioriteringar, och vi har förstås haft diskussioner och har en ständigt pågående dialog med de olika museerna om vilka möjligheter som finns. Dessa diskussioner inleddes inte för sju veckor sedan, utan de har pågått i departementet under lång tid.

Jag fick en fråga om självständigheten och att detta är en för hård styrning. Dessa museer är statliga myndigheter, så självklart ska regeringen styra och ta ansvar. Det gör vi på gängse sätt genom instruktioner och regleringsbrev.

När det gäller om beloppet räcker eller inte har jag sett att det har figurerat en massa olika siffror i debatter och uttalanden, inte minst från era partikamrater. Regeringen bedömer dock att de 80 miljonerna ska räcka till. Det är ett snitt av vad entréintäkterna har varit under de senaste tre åren. Vi har haft en tät kommunikation med myndigheterna, och inget har framkommit som tyder på att beloppet skulle vara för lågt.

Vår ambition är att museerna ska få en god kompensation för det inkomstbortfall som nu uppstår, men det är inte tänkt att museerna ska över- eller dubbelkompenseras. De aviserade 80 miljonerna baseras på intäkterna för 2013 som var 79 miljoner. I snitt från 2011 till 2013 var det också 79 miljoner.

När det gäller specialutställningar eller tillfälliga utställningar bereder vi fortfarande i Regeringskansliet vilka tillfälliga utställningar som kan visas gratis. Vi kan inte säga nu att det kommer att vara samtliga, men det kommer att vara många fler än vi trodde från början.

Vi ser att museerna får en stabil ekonomisk grund och därmed bättre förutsättningar för att kunna planera sin långsiktiga verksamhet. Genom att fri entré sannolikt kommer att locka miljontals fler besökare sammanlagt bör också intresset från externa samarbetspartners och andra sponsorer bidra till väldigt många spännande utställningar framöver. Det har vi att se fram emot.

En siffra som har figurerat och som jag vill bemöta är att 80 miljoner inte räcker till, eftersom kostnaden egentligen är 300 miljoner. Jag tror att det är Moderaterna som har fört fram den siffran. Det är en uppskattad kostnad om samtliga museer skulle ingå, men den fri-entré-reform som vi nu inför gäller som sagt var 17 museer – 17 statliga myndigheter.

Anf. 161 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Tack, ministern! Vi kan börja med att bocka av åtminstone en fråga som har fått svar.

Men jag blir lite brydd när jag hör ministrerns svar. Hon säger att man i Regeringskansliet bereder vilka specialutställningar som också ska kunna vara utan avgift. Ska alltså kulturministern sitta och säga den utställningen, men inte den, från museum till museum? Det kallar jag ministerstyre, och det ska bli väldigt spännande att se hur det faller ut.

Herr talman! På frågan om varför fri entré inte gäller alla museer svarar kulturministern att vi inte har råd. Varför säger man inte det då? Man har ju slagit i folk att de statliga museerna ska ha fri entré, men det är bara några museer som ska ha det, inte alla.

Kulturministern säger också, herr talman, att man för ständiga diskussioner med museerna om detta. Den här regeringen har suttit i sju veckor – hur många ständiga diskussioner kan man ha haft kring detta?

Vi har diskuterat den här frågan ända sedan 2007, och Socialdemokraterna har hela tiden sagt att 80 miljoner räcker. Underlaget som man bygger detta beslut på är alltså från 2007. Det är väldigt länge sedan. Det behövs betydligt mer pengar för att kvaliteten och arbetsförutsättningarna ska kunna upprätthållas. Jag hoppas att kulturministern ger svar på de övriga frågorna.

Anf. 162 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! Lyckligtvis är det så att regeringen är ny, snart åtta veckor gammal, men många av tjänstemännen på Kulturdepartementet har jobbat väldigt länge och har väldigt goda och professionella relationer med våra statliga museer. Dem har vi mycket god användning av.

När det gäller specialutställningarna, eller de tillfälliga utställningarna kontra basutställningarna, är anledningen till att jag inte kommer att behöva ministerstyra något som helst att det finns intäkter mellan den 1 januari och den 1 april. Det är någon gång då vi kommer att införa fri-entré-reformen. Alltså behöver vi avvakta och se vilka intäkter museerna kommer att kunna göra innan vi ger tydliga besked om vilka specialutställningar som kommer att vara gratis. Det kommer att se lite olika ut på de 17 olika statliga museer som också är myndigheter.

Min och regeringens övertygelse är att mer kultur är bra för oss alla. Barn, unga och äldre behöver utsättas, provoceras och omfamnas av mer konst. Att återinföra fri entré på många av våra museer är att öppna dörarna. Det är en manifestation, men det är också att öka möjligheterna att visa upp våra gemensamma skatter.

Jag är övertygad om att det är en bra reform för oss alla, och det kommer att komma oss alla till gagn.

Jag vill avsluta med att tacka Cecilia Magnusson för interpellationen. Det var min andra. Jag lär mig mycket. Tack!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2014/15:126 om statens stöd till trossamfund

Anf. 163 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! Eva Lohman har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att fortsatt stärka villkoren för trossamfunden.

Sverige godkänner eller erkänner inte religioner och trossamfund. Enligt regeringsformen har var och en rätt att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion. Vidare föreskrivs att var och en gentemot det allmänna är skyddad mot tvång att ge till känna sin åskådning i bland annat religiöst hänseende.

Som Eva Lohman känner till är religionsfriheten och föreningsfriheten grundlagsfäst genom bestämmelserna i 2 kap. regeringsformen. Varje medborgare har rätt att utöva sin religion, antingen ensam eller tillsammans med andra.

Det övergripande syftet med statens stöd till trossamfund är att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva långsiktig religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg. Genom samverkan och dialog mellan SST, alltså Nämnden för statligt stöd till trossamfund, och trossamfunden behandlas angelägna frågeställningar kring bland annat värderingar, respekt, tolerans och demokrati.

De förutsättningar som gäller för att ett trossamfund ska få statligt stöd är reglerade i två lagar och en förordning: lag om trossamfund, lag om stöd till trossamfund samt förordning om statsbidrag till trossamfund. Nämnden för statens stöd till trossamfund har till uppgift att pröva frågor om statsbidrag.

Det är av stor betydelse i detta sammanhang att en fortlöpande dialog äger rum med trossamfunden. Regeringen inrättade i samband med relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan ett särskilt råd för kontakt med trossamfunden, där jag är ordförande.

I rådet finns bland annat representanter för Sveriges kristna råd, Islamiska samarbetsrådet och Judiska församlingarnas centralråd. I rådet diskuteras frågor av gemensamt intresse för staten och trossamfunden, exempelvis frågor som rör samhällets gemensamma värdegrund.

Relationen mellan staten och trossamfunden är väl etablerad genom lag, stöd och dialog, vilket bidrar till goda förutsättningar för trossamfunden att verka i Sverige.

Som minister för trossamfund ser jag trossamfunden som en mycket betydelsefull del av det civila samhället.

Anf. 164 EVA LOHMAN (M):

Herr talman! Tack för svaret, kulturministern! Det är första gången som vi har en dialog i det här forumet, och jag vill också passa på att önska ministern lycka till i hennes viktiga värv.

Egentligen fick jag inte svar på min fråga av kulturministern. Jag frågade hur man ska stärka stödet till trossamfunden när man samtidigt aviserar en bidragsminskning med 30 miljoner, närmare 40 procent på fyra år, under mandatperioden. Det är en mycket kraftig minskning.

Alliansregeringen höjde stödet till trossamfunden ordentligt. Vi såg då, och vi ser nu också, att samfunden spelar en viktig roll i civilsamhället. Det var trevligt att höra att kulturministern också anser att trossamfunden har en viktig roll i civilsamhället. Det är framför allt med tanke på de kriser och konflikter som finns runt om i vår omvärld – konflikter som vi också märker av i Sverige. Jag tänker på migrationen och det stora antalet människor som kommer hit till Sverige.

Trossamfunden har förutom gudstjänster, själavård och undervisning en stor social verksamhet. Det var den jag i första hand tänkte på när jag ställde min fråga. Den är viktig. Jag imponeras av denna verksamhet. Jag har under hösten rest runt och besökt olika samfund för att se, lyssna och lära av vad de gör. Jag blir glad när jag ser soppkök, boenden, stöd för utsatta barn och kvinnor, härbärgen, boenden för missbrukare och så vidare. Det är bara fantasin som sätter gränser. Det finns en entusiasm och

ett engagemang hos trossamfunden som är viktigt att ta till vara. Det är viktigt att vi uppskattar trossamfunden och att de känner att det jobb som många människor gör på ideell basis, på sin fritid, uppskattas och värderas. En sänkning av bidragen kan uppfattas som en bestraffning. Deras arbete värderas inte och uppskattas inte – och det är inte bra.

Om vi i Alliansen fick bestämma skulle vi höja bidragen till 85 miljoner per år. Vi ser vilken viktig aktör och part trossamfunden är i civilsamhället. Vi tycker också att avdragsrätten för gåvor till organisationer ska vara kvar. Den har betytt en hel del för både trossamfunden och andra föreningar.

Herr talman! Runt om i landet driver samfunden sociala verksamheter som riktar sig mot människor som befinner sig i nöd eller i en utsatt situation. Det ska uppskattas och värderas. Ofta samarbetar man med kommunerna därför att kommunerna inte mäktar med. Ibland sköter de verksamheterna helt själva på ideell basis med hjälp av volontärer.

Anf. 165 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! När jag skulle börja i riksdagen sa jag till en god vän att jag i riksdagen skulle vilja jobba med frågor som rör den tredje sektorn. Då tittade han lite förvånat på mig och undrade om jag inte var kristdemokrat. Naturligtvis, sa jag. Då menade han att det var första sektorn. Det tyckte jag var ett fint betyg. Även om kulturministern har jobbat för sektor tre anser jag att hon har jobbat för sektor ett.

Trossamfunden är, precis som kulturministern säger, en mycket betydelsefull del av det civila samhället. Det håller jag med om. Man utför en rad viktiga samhällsfunktioner i vårt land. Vi hörde här Eva Lohman nämna den sociala verksamheten, till exempel hjälp i kriser. Vi valde från alliansregeringens sida under förra mandatperioden att höja anslaget något för just trossamfunden eftersom vi värdesätter dem. De är viktiga.

Enligt Nämnden för statligt stöd till trossamfund är det drygt 745 000 personer som är medlemmar eller verksamma i församlingarna som nu får del av pengarna. Till det kommer dessutom 6,4 miljoner medlemmar i Svenska kyrkan. Nu väljer alltså regeringen att närmast halvera bidragen till trossamfunden. År 2018 ska de vara nere i 45 miljoner. Man sänker med ytterligare 7 miljoner så att det blir 14.

Sänkningen är bekymmersam. Den sammantagna bilden, kulturministern, blir tyvärr att regeringen stramar åt tyglarna för civilsamhället i allmänhet och för trossamfunden i synnerhet. Kulturministern har sagt i en tidningsintervju att trossamfunden är prioriterade. Då undrar jag naturligtvis på vilket sätt trossamfunden är prioriterade hos regeringen när man vill närmast halvera deras anslag. Dessutom aviserar man att man vill avskaffa skattereduktionen för gåvor till civilsamhället. Sverige var det sista landet i Europa som införde skattereduktion för gåvor till civilsamhället. Detta vill den nya regeringen avskaffa. Det blir en dubbelstöt mot många av dem som bedriver den typen av verksamhet och som får intäkter med hjälp av avdragsrätten för ideella gåvor.

Anf. 166 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! Trossamfunden utgör en viktig del av Sverige i stort och en mycket viktig del av det svenska civila samhället specifikt.

I propositionen *En politik för det civila samhället*, som arbetades fram under den borgerliga regeringen, beskrivs målet för politiken för det svenska civila samhället. Där står det att målet är att förbättra villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin. Där står också hur förbättringen av villkoren ska ske, nämligen genom dialog med det civila samhällets organisationer, genom att utveckla det civila samhällets möjlighet att göra människor delaktiga, genom att stärka det civila samhällets organisationers förutsättningar att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden och genom att fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhället. Det står, klokt nog, ingenstans att just en ökad finansiering under rubriken "Stöd till trossamfund" i budgeten är avgörande för att förbättra villkoren för trossamfunden.

Riksdagsledamot Lohman frågar mig vilka åtgärder jag som kultur- och demokratiminister tänker vidta för att stärka trossamfundens villkor. Jag har stora ambitioner. Mandatperioden är fyra år, och mycket kan hända. Men det största har kanske regeringen redan gjort i och med den miljonprogramssatsning om hela 230 miljoner kronor som regeringen aviserar i budgeten för perioden 2015–2018. Här kan man tala om prioritering.

Trossamfunden har gemensamt och på enskilda håll under de senaste åren, vid flertalet tillfällen, betonat sin roll i samhällsbygget och i att skapa gemensamheter – just det vi behöver i Sverigebygget i ett Sverige som alltmer polariseras.

Statens kulturråd får i budgeten för 2015 i uppdrag att arbeta fram ett program. Direktivet till Statens kulturråd är otroligt tydligt. Det står att det civila samhällets aktörer, som ju omfattar trossamfunden, ska utgöra en viktig del i arbetet med mer kultur i miljonprogrammet och hur det verkställs.

Ja, statens stöd till trossamfund minskas med 5,6 miljoner kronor för 2015. Jag gör den bedömningen att denna nedskärning till förmån för andra prioriteringar kommer att komma trossamfunden till godo. Jag är övertygad om att trossamfundens viktiga verksamhet inte äventyras av detta.

Anf. 167 EVA LOHMAN (M):

Herr talman! Tack, kulturministern!

Jag får börja med den fråga som jag inte hann ställa tidigare: Hur ska samfunden kunna fortsätta att bidra till en god samhällsutveckling med denna minskning av bidraget?

Detta bidrag gör att man kan sätta igång projekt och tillgodose akuta behov som man ser finns i samhället. Trossamfunden är väldigt snabba med att svara mot akuta behov. Det ser vi inte minst när det gäller tiggarnas situation, där man runt om i Sverige har ordnat hjälp på olika sätt.

Det var den fråga som jag tänkte ställa förra gången.

Precis som Lars-Axel Nordell sa är det 745 000–750 000 människor som är medlemmar i olika trossamfund. Det är 41 trossamfund, om jag har uppfattat det rätt, som i dag får bidrag via SST. Trossamfunden är en viktig röst i samhället för grupper av människor som själva har svårt att komma till tals, så de har en viktig roll.

Vi lever i Sverige i dag i ett mångfasetterat religiöst landskap, och där har samfunden stor betydelse för kunskap, förståelse och respekt för olika trosinriktningar så att vi ska kunna leva tillsammans här i Sverige.

Integration är en av våra stora framtida utmaningar, och här kan trossamfunden göra väldigt mycket. Då tänker jag på kunskap, respekt, förståelse och så vidare. Alla goda krafter kommer att behövas.

Samfunden kan också bidra med sin kunskap om demokrati, värderingar med mera till de människor som kommer hit till Sverige.

Jag kan inte riktigt se den här kraftiga minskningen av bidragen till samfunden som något annat än en tydlig markering från regeringens sida, trots att kulturministern säger att det ska komma 230 miljoner till.

Jag tänker på alla sociala verksamheter på ideell basis som samfunden bedriver, på alla människor som frivilligt jobbar på helger och kvällar med omsorg om andra människor runt om i hela Sverige. Det är tråkigt om de upplever att det de gör inte är viktigt, inte värderas och inte uppskattas. Vi behöver alla goda krafter i vårt samhälle för att det ska bli bra.

Herr talman! Jag tycker att regeringen undergräver trossamfundens verksamhet med en så här kraftig bidragsminskning, just därför att den sociala biten blir mer och mer efterfrågad. Trossamfunden är beredda att ta och tar ett stort ansvar i de här frågorna.

Vårt civilsamhälle ska präglas av mångfald, och i trossamfunden och på andra håll möts man av entusiasm och glädje. Därför borde det vara uppskattning, inte bestraffning.

Anf. 168 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! Tack för svaret, kulturministern!

Min fråga kvarstår ändå: Hur manifesteras din prioritering? Hur manifesteras din inställning till en mycket betydelsefull del av det civila samhället?

Vi vet att det civila samhället är starkt i Sverige och att det är oerhört betydelsefullt för vårt samhälle totalt sett. Vi försökte från alliansregeringens sida skapa bättre förutsättningar och ta bort en del käppar i hjulet, grus i maskineriet eller hur man nu vill se det, för att det civila samhället ska kunna växa.

Just trossamfunden är en central del i det civila samhället som har växt fram underifrån, precis som det ska göra.

Nu är det ändå två ganska rejäla smällar som ni aviserar från er regering i detta fall – en sorts dubbelstöt. Ni tänker ta bort avdragsrätten, som vi införde. Sverige var det sista landet i Europa som införde detta i det civila samhället i blygsam skala.

Kulturministern säger att trossamfunden nog kommer att klara nedskärningen. Ja, bidraget är redan ganska blygsamt, så en halvering av en ganska låg siffra är inte så mycket i pengar. Men det lilla bidraget är ändå betydelsefullt.

Jag skulle vilja höra hur kulturministern ser på detta att man tänker både avskaffa avdragsrätten och närmast halvera statsbidraget. Det vore intressant att höra hur ministern ser på det.

Anf. 169 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Det är ingen kraftig bidragsminskning. Däremot är det en regering som inte fortsätter i samma gamla hjulspår. Det är en regering som har lyssnat till trossamfunden och hela det civila samhället, som ser vilken potential det finns i det civila samhället och i trossamfunden och som lägger ihop hela sin budget och låter den verka över många politikområden.

Vad är det vi kan göra? Vad är viktigt för oss? Vilket Sverige måste vi bygga när det nu polariseras alltmer? Hur ska vi använda de medel vi har på allra bästa sätt? Vilken roll spelar då det civila samhället i det här, och vilken roll spelar trossamfunden?

Igen: Trossamfunden är en mycket viktig del av Sverige. Jag håller med Eva Lohman: Trossamfunden gör fantastiska insatser genom sina olika sociala verksamheter. De är där inga andra är. De är beundransvärda.

Att i trygghet kunna utöva sin religion utan att vara rädd för att bli trakasserad, bespottad eller hånad för att man bär en religiös symbol, om man har kippa eller slöja, att man kan gå till sitt samfund och känna sig trygg under gudstjänsten – det är också en central fråga för regeringen och för trossamfunden. Det är sorgligt att det inte är självklart i dag.

När jag läser SST:s senaste rapport *Främlingsfientliga handlingar mot trossamfund* blir jag både ledsen och förbannad. Jag blir så förbannad, för det är ovärdigt vårt land att det finns så många människor, alltför många människor, som inte kan acceptera att andra människor har rätt att leva sitt liv just på det sätt de vill.

Därför kommer jag att arbeta för att religionsfriheten och föreningsfriheten upprätthålls. Jag kommer att i dialog med trossamfunden i det särskilda regeringsråd som jag nämnde tidigare, där jag är ordförande, ständigt ha den frågan på dagordningen. Jag kommer ständigt att arbeta för att vi under mandatperioden arbetar för och på olika sätt utifrån politiken för det civila samhället ska stärka trossamfundens möjligheter och människors möjligheter att i frihet utöva sin religion.

Jag vill upprepa den satsning som vi gör i vår första kulturbudget som ny regering. Det är de facto en satsning om 230 miljoner över fyra år. Det är tydligt att Statens kulturråd när de nu arbetar fram detta program ska göra det i dialog med det civila samhällets organisationer. Precis som Eva Lohman sa: Vilka organisationer från det civila samhället är det som finns i dessa områden? Jo, det är trossamfunden. De finns överallt. Här finns alla möjligheter för trossamfunden att komma ut som starka vinnare och tillsammans bidra till att bygga ett starkt Sverige.

Anf. 170 EVA LOHMAN (M):

Herr talman! Tack för svaret, kulturministern! Jag är osäker – har jag missuppfattat? Kulturministern sade att regeringen hade lyssnat på trossamfunden. Har jag uppfattat det rätt att det var de som ville ha en minskning av sitt bidrag?

Det är ett litet bidrag, och jag tror inte att något trossamfund får stänga sin verksamhet på grund av det här. Men det lilla extra, det sociala, man kan göra för bidraget kanske man inte kan göra nu. Det är en viktig bit – den sociala biten tycker jag är viktig, oavsett om det är trossamfund eller andra organisationer som driver den.

Jag frågar mig själv, men jag ställer också frågan till ministern: Minskningen av bidragen till trossamfunden, är det ett sätt att stärka staten? Är det kanske en återgång till det som en gång var, när staten skulle göra allt och det civila samhället skulle göra så lite som möjligt? Det är en fundering som jag har fått i det här.

Jag tror att jag har fått svar på min fråga om ministern anser att trossamfunden stärks med den budget regeringen har presenterat. Jag har väl inte fått ett ja eller nej till svar på frågan, men jag har lyssnat och förstått att det finns en vilja hos ministern att det ska fungera för alla. Men jag hade ju hellre sett att trossamfunden hade fått behålla de bidrag som de får via Nämnden för statligt stöd varje år eftersom de som sagt gör ett väldigt viktigt arbete.

Jag vill tacka för den här interpellationsdebatten och för de svar jag har fått. Vi kommer väl att mötas här fler gånger.

Anf. 171 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Vi i regeringen har lyssnat på trossamfunden. Eftersom vi har lyssnat noggrant ser och hör vi vilken skillnad de gör. I det Sverige-bygge som statsministern så tydligt har aviserat behöver vi alla samarbeta – här i riksdagen men också i alla delar av det svenska samhället. Det civila samhället kommer fortsatt att vara viktigt för Sveriges regering, och det är väldigt viktigt för mig. Trossamfunden fyller en oerhört viktig roll i de stora utmaningar vi har framför oss.

Jag vill också tacka för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 26 november

2014/15:70 Strategi för medial närvaro i hela landet

av *Hans Hoff* (S)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2014/15:74 Hot mot närbutiker och servicehandeln

av *Krister Örmfjäder* (S)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:73 Insatser mot penningtvätt

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2014/15:71 Resursskolornas framtid

av *Betty Malmberg* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2014/15:76 Svensk statsmakts beställning av utveckling och serieleverans av JAS 39E

av *Allan Widman* (FP)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:79 Björnjakten i Gävleborg

av *Ulf Berg* (M)
till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:80 ILO:s kärnkonventioner och TTIP

av *Ali Esbati* (V)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:77 Högre utbildning och forskning

av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:78 Migrationsverkets mottagningssystem

av *Mikael Cederbratt* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:83 Avancerad sjukvård för svenska soldater i Mali

av *Lena Asplund* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:82 Fler trafikpoliser mot den olagliga yrkestrafiken

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:84 Skolk i terminsbetyg

av *Christer Nylander* (FP)
till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2014/15:85 Läxhjälp

av *Betty Malmberg* (M)
till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2014/15:91 Göteborgare som strider för terroristorganisationer i Syrien och Irak

av *Robert Hannah* (FP)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:92 Åtal mot svenskar som stridit för terroristorganisationer i Syrien och Irak

av *Robert Hannah* (FP)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:88 Företagares villkor

av *Betty Malmberg* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:89 En svensk livsmedelsstrategi brådskar

av *Sten Bergheden* (M)
till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:90 Fortsatt utbyggnad av E20

av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

Prot. 2014/15:28
27 november

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 18.33.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till och med § 8 anf. 34 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 12 anf. 120 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med § 15 anf. 158 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Val av ordförande och ledamöter i	
Statsrådsarvodesnämnden	1
§ 2 Val av ordförande och ledamöter i Nämnden för lön till	
riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna	2
§ 3 Anmälan om återkallelse av motion	2
§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	3
§ 5 Svar på interpellation 2014/15:131 om EU:s klimatmål	
inför de internationella klimatförhandlingarna	3
Anf. 1 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	3
Anf. 2 ANNIE LÖÖF (C)	4
Anf. 3 STINA BERGSTRÖM (MP)	5
Anf. 4 JENS HOLM (V)	6
Anf. 5 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	7
Anf. 6 ANNIE LÖÖF (C)	8
Anf. 7 STINA BERGSTRÖM (MP)	9
Anf. 8 JENS HOLM (V)	9
Anf. 9 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	10
Anf. 10 ANNIE LÖÖF (C)	11
Anf. 11 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	11
§ 6 Svar på interpellation 2014/15:119 om hot mot småskalig	
vattenkraft	12
Anf. 12 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	12
Anf. 13 ANNIKA QARLSSON (C)	13
Anf. 14 LARS TYSKLIND (FP)	14
Anf. 15 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	15
Anf. 16 PATRIK BJÖRCK (S)	16
Anf. 17 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	17
Anf. 18 ANNIKA QARLSSON (C)	18
Anf. 19 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	19
Anf. 20 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	19
Anf. 21 ANNIKA QARLSSON (C)	20
Anf. 22 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	20
§ 7 Svar på interpellation 2014/15:123 om klimatpolitiken	
inför toppmötet i Lima	21
Anf. 23 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	21
Anf. 24 JENS HOLM (V)	22
Anf. 25 BIRGER LAHTI (V)	23
Anf. 26 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	24
Anf. 27 JENS HOLM (V)	25
Anf. 28 BIRGER LAHTI (V)	26
Anf. 29 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	26
Anf. 30 JENS HOLM (V)	27
Anf. 31 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	28
§ 8 Svar på interpellation 2014/15:134 om ansvaret för	
friluftsfrågor	28
Anf. 32 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	28
Anf. 33 SAILA QUICKLUND (M)	29

Anf. 34 ARON EMILSSON (SD).....	30
(forts. § 10).....	31
Ajournering.....	31
Återupptagna förhandlingar	31
§ 9 Frågestund	31
Anf. 35 FÖRSTE VICE TALMANNEN	31
<i>Den svenska ekonomins framtida inriktning.....</i>	<i>32</i>
Anf. 36 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M)	32
Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	32
Anf. 38 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M)	32
Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	33
<i>Tillgången till kultur utanför storstäderna</i>	<i>33</i>
Anf. 40 ARON EMILSSON (SD).....	33
Anf. 41 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	33
Anf. 42 ARON EMILSSON (SD).....	34
Anf. 43 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	34
<i>Bristerna i förlossningsvården</i>	<i>34</i>
Anf. 44 INGELA NYLUND WATZ (S).....	34
Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	35
Anf. 46 INGELA NYLUND WATZ (S).....	35
Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	35
<i>Förbifart Stockholm</i>	<i>35</i>
Anf. 48 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	35
Anf. 49 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	36
Anf. 50 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	36
Anf. 51 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	36
<i>Frysningen av Förbifart Stockholm.....</i>	<i>37</i>
Anf. 52 KERSTIN LUNDGREN (C).....	37
Anf. 53 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	37
Anf. 54 KERSTIN LUNDGREN (C).....	37
Anf. 55 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	37
<i>Infrastrukturministerns förtroende för Trafikverkets ledning.....</i>	<i>38</i>
Anf. 56 EMMA WALLRUP (V)	38
Anf. 57 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	38
Anf. 58 EMMA WALLRUP (V)	38
Anf. 59 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	38
<i>Den privata äldreomsorgsverksamhetens framtid.....</i>	<i>39</i>
Anf. 60 BARBRO WESTERHOLM (FP).....	39
Anf. 61 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	39
Anf. 62 BARBRO WESTERHOLM (FP).....	39
Anf. 63 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	39
<i>Presstödet.....</i>	<i>40</i>

Anf. 64 NICLAS MALMBERG (MP).....	40
Anf. 65 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	40
Anf. 66 NICLAS MALMBERG (MP).....	40
Anf. 67 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	40
<i>Riksdagsbeslutet om Förbifart Stockholm</i>	41
Anf. 68 JAKOB FORSSMED (KD).....	41
Anf. 69 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	41
Anf. 70 JAKOB FORSSMED (KD).....	41
Anf. 71 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	41
<i>Handläggningstiden för brott mot barn</i>	42
Anf. 72 ELLEN JUNTTI (M).....	42
Anf. 73 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	42
Anf. 74 ELLEN JUNTTI (M).....	42
Anf. 75 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	43
<i>Stödet för regeringens budgetproposition</i>	43
Anf. 76 MARTIN KINNUNEN (SD)	43
Anf. 77 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	43
Anf. 78 MARTIN KINNUNEN (SD)	44
Anf. 79 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	44
<i>Kvotering i börsnoterade företag</i>	44
Anf. 80 SUSANNE EBERSTEIN (S).....	44
Anf. 81 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	44
Anf. 82 SUSANNE EBERSTEIN (S).....	45
Anf. 83 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	45
<i>Scenkonstarnas pensionsavtal</i>	45
Anf. 84 CECILIA MAGNUSSON (M).....	45
Anf. 85 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	45
Anf. 86 CECILIA MAGNUSSON (M).....	45
Anf. 87 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	46
<i>Stölder på landsbygden</i>	46
Anf. 88 KRISTINA YNGWE (C).....	46
Anf. 89 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	46
Anf. 90 KRISTINA YNGWE (C).....	47
Anf. 91 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	47
<i>En nationell biblioteksstrategi</i>	47
Anf. 92 ANNA WALLENTHEIM (S).....	47
Anf. 93 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	48
Anf. 94 ANNA WALLENTHEIM (S).....	48
Anf. 95 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	48
<i>Trafiksäkerheten på tvärförbindelserna på västkusten</i>	49

Anf. 96	BENGT ELIASSON (FP)	49
Anf. 97	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	49
Anf. 98	BENGT ELIASSON (FP)	49
Anf. 99	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	49
Anf. 100	FÖRSTE VICE TALMANNEN	50
§ 10	(forts. från § 8) Svar på interpellation 2014/15:134 om	
	ansvaret för friluftsförhållanden	50
Anf. 101	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	50
Anf. 102	SAILA QUICKLUND (M)	51
Anf. 103	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	52
Anf. 104	SAILA QUICKLUND (M)	53
Anf. 105	Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	53
§ 11	Svar på interpellation 2014/15:125 om förgröningen	54
Anf. 106	Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S)	54
Anf. 107	ANDERS FORSBERG (SD)	55
Anf. 108	KRISTINA YNGWE (C)	56
Anf. 109	Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S)	57
Anf. 110	ANDERS FORSBERG (SD)	58
Anf. 111	KRISTINA YNGWE (C)	58
Anf. 112	Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S)	58
Anf. 113	ANDERS FORSBERG (SD)	59
Anf. 114	Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S)	59
§ 12	Svar på interpellation 2014/15:128 om nationell strategi	
	för tillväxt och grundläggande service i hela landet	60
Anf. 115	Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S)	60
Anf. 116	ANDERS AHLGREN (C)	60
Anf. 117	DANIEL BÄCKSTRÖM (C)	61
Anf. 118	ANDERS FORSBERG (SD)	62
Anf. 119	Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S)	63
Anf. 120	ANDERS AHLGREN (C)	64
Anf. 121	DANIEL BÄCKSTRÖM (C)	64
Anf. 122	ISAK FROM (S)	65
Anf. 123	Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S)	66
Anf. 124	ANDERS AHLGREN (C)	67
Anf. 125	ISAK FROM (S)	68
Anf. 126	Landsbygdsminister SVEN-ERIK BUCHT (S)	68
§ 13	Svar på interpellation 2014/15:37 om Bromma som	
	regionernas flygplats	69
Anf. 127	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	69
Anf. 128	HANS WALLMARK (M)	69
Anf. 129	LARS HJÄLMERED (M)	70
Anf. 130	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	71
Anf. 131	HANS WALLMARK (M)	72
Anf. 132	LARS HJÄLMERED (M)	73
Anf. 133	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	74
Anf. 134	HANS WALLMARK (M)	75
Anf. 135	Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	75

§ 14 Svar på interpellationerna 2014/15:93, 99, 103 och 141

Prot. 2014/15:28

27 november

om Förbifart Stockholm 76

Anf. 136 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S).....	76
Anf. 137 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	77
Anf. 138 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	78
Anf. 139 LARS HJÄLMERED (M).....	79
Anf. 140 JAN ERICSON (M)	80
Anf. 141 ROBERT HALEF (KD).....	81
Anf. 142 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S).....	82
Anf. 143 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	83
Anf. 144 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	84
Anf. 145 LARS HJÄLMERED (M).....	84
Anf. 146 JAN ERICSON (M)	85
Anf. 147 ROBERT HALEF (KD).....	86
Anf. 148 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S).....	87
Anf. 149 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	87
Anf. 150 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	88
Anf. 151 LARS HJÄLMERED (M).....	88
Anf. 152 JAN ERICSON (M)	89
Anf. 153 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S).....	90

§ 15 Svar på interpellation 2014/15:120 om fri entré på

statliga museer..... 90

Anf. 154 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	90
Anf. 155 CECILIA MAGNUSSON (M).....	91
Anf. 156 LARS-AXEL NORDELL (KD).....	92
Anf. 157 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	92
Anf. 158 CECILIA MAGNUSSON (M).....	93
Anf. 159 LARS-AXEL NORDELL (KD).....	94
Anf. 160 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	95
Anf. 161 CECILIA MAGNUSSON (M).....	95
Anf. 162 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	96

§ 16 Svar på interpellation 2014/15:126 om statens stöd till

trossamfund..... 96

Anf. 163 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	96
Anf. 164 EVA LOHMAN (M)	97
Anf. 165 LARS-AXEL NORDELL (KD).....	98
Anf. 166 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	98
Anf. 167 EVA LOHMAN (M)	99
Anf. 168 LARS-AXEL NORDELL (KD).....	100
Anf. 169 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	101
Anf. 170 EVA LOHMAN (M)	101
Anf. 171 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	102

Prot. 2014/15:28
27 november

§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor	102
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 18.33.	104